

เฉลิมพระเกียรติ โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เศรษฐกิจน้อย

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สุขภาพดีชีวิตเป็นสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เล่ม ๑

(ฉบับปรับปรุง)

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชุดเอกสารสื่อ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ลิขสิทธิ์ของ สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒๒,๐๐๐ ชุด
จัดพิมพ์โดย องค์การค้ำของ สกสค.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ	
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการหน่วยที่ ๑ เศรษฐิน้อย	๑
หน่วยย่อยที่ ๑ ชีวิตพอเพียง	๓
หน่วยย่อยที่ ๒ ออมไว้มิใช่ดสน	๓๗
หน่วยการเรียนรู้บูรณาการหน่วยที่ ๒ สุขภาพดีชีวีเป็นสุข	๗๓
หน่วยย่อยที่ ๑ รักตัวเราเท่าฟ้า	๗๕
หน่วยย่อยที่ ๒ สนุกกับเกมกีฬา	๑๐๕
หน่วยย่อยที่ ๓ สุขภาพดีมีสุข	๑๑๙

ชุดการเรียนรู้หน่วยบูรณาการ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
หน่วยที่ ๑ : เศรษฐีน้อย

หน่วยที่ ๑ : หน่วยย่อยที่ ๑
ชีวิตพอเพียง

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยที่ ๑ เศรษฐิน้อย หน่วยย่อยที่ ๑ ชีวิตพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมายกากบาท (×) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ ก. ที่ดิน ข. แรงงาน ค. ทุน ง. อาหาร ๒. ข้อใดคือปัจจัยสำคัญที่สุดของการผลิตสินค้าและบริการ ก. คุณภาพ ข. ปริมาณ ค. ทันสมัย ง. ราคาถูก ๓. ข้อใดไม่ใช่บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ ก. มีคุณธรรม ข. มีความซื่อสัตย์ ค. มีความประหยัด ง. มีความรับผิดชอบ ๔. ข้อใดคือประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ ก. ได้รับสินค้าและบริการที่ดี ข. มีความปลอดภัยในชีวิต ค. เกิดความน่าเชื่อถือในสินค้า ง. ถูกทุกข้อ ๕. ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลใด ก. ผู้ที่ซื้ออุปกรณ์การเรียน ข. ผู้ที่ขายเสื้อผ้า ค. ขวานาปลูกข้าว ง. โรงงานอุตสาหกรรม	๖. ถ้าผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อหรือใช้สินค้าและบริการท่านสามารถร้องเรียนไปที่ใด ก. สายด่วน อย.๕๕๐๐ ข. สายด่วน อย.๐๕๕๖ ค. สายด่วน อย.๐๐๖๕ ง. สายด่วน อย.๐๐๕๕ ๗. ข้อใดไม่ใช่หลักในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ก. หลักความจำเป็น ข. หลักความประหยัด ค. หลักความทันสมัย ง. หลักการมีประโยชน์ ๘. ใครมีพฤติกรรมบกพร่องในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ก. นิดตัดสินใจซื้อสินค้าตามความจำเป็น ข. น้อยใช้จ่ายเงินตามฐานะของตนเอง ค. หน้อยสำรวจราคาสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ ง. น้อยซื้อสินค้าตามคำโฆษณาชวนเชื่อ ๙. ข้อใดเป็นแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรที่คุ้มค่า ก. ใช้ระบบและวิธีการแบบเศรษฐกิจพอเพียง ข. ใช้ระบบสหกรณ์ ค. ใช้ระบบพัฒนาเศรษฐกิจ ง. ใช้ระบบธนาคาร

๑๐. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการซื้อสินค้าอย่างรู้เท่าทัน
- ก. ได้รับสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐาน
 - ข. ได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ
 - ค. ผู้ผลิตขายสินค้าได้น้อยลง
 - ง. ผู้บริโภครู้จักวางแผนการใช้จ่ายทำให้ไม่มีหนี้สิน
๑๑. ใครปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
- ก. บุ่มมีรายได้น้อยแต่ชอบซื้อของแพง
 - ข. ปลูกผลิตสินค้าที่ตนชอบแต่ไม่มีคนซื้อ
 - ค. บีทำอาหารที่ตนชอบกินไปวางขาย
 - ง. สุปจน์ชอบไปซื้อสินค้าที่มีราคาถูกแต่อยู่ไกลบ้าน
๑๒. การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์เป็นคำอธิบายในวิชาใด
- ก. ประวัติศาสตร์
 - ข. เศรษฐศาสตร์
 - ค. ภูมิศาสตร์
 - ง. พระพุทธศาสนา
๑๓. ในชีวิตประจำวันต้องบริโภคสินค้าและบริการอะไรบ้างที่เรียกว่าปัจจัย ๔
- ก. แปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ ยา
 - ข. จาน ชาม ช้อนส้อม หม้อ
 - ค. อาหาร เสื้อผ้า รถยนต์ กระเป๋า
 - ง. อาหาร เสื้อผ้า บ้าน ยา
๑๔. ซื้อและใช้จากของที่ผลิตได้ในท้องถิ่น ไม่ก่อหนี้ มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ พุ่มเพื่อย เป็นลักษณะของข้อใด
- ก. การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ
 - ข. การเกษตรเพื่อชีวิต
 - ค. เศรษฐกิจพอเพียง
 - ง. หลักของการจัดการ

๑๕. การใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรมเกิดประโยชน์อย่างไร
- ก. ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น
 - ข. ต้นทุนในการผลิตลดลง
 - ค. ประหยัดทรัพยากร
 - ง. ถูกทุกข้อ
๑๖. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมใครเกี่ยวข้องน้อยที่สุด
- ก. ผู้บริโภค
 - ข. ผู้ผลิต
 - ค. รัฐบาล
 - ง. เอกชน
๑๗. ทางสายกลางที่อยู่บนพื้นฐานของความพอดี รู้จักพอประมาณ รู้ทันโลก มีความสัมพันธ์กับข้อใด
- ก. ทางสายกลาง
 - ข. เศรษฐกิจพอเพียง
 - ค. การพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ง. ใช้ความสามารถในตัวเองให้เต็มที่
๑๘. ข้อใดคือเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่เกษตรกร
- ก. การเกษตรทฤษฎีใหม่
 - ข. การสหกรณ์
 - ค. การผลิต
 - ง. ระบบเศรษฐกิจ
๑๙. โดยสรุปหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงข้อใดชัดเจนที่สุด
- ก. การไม่ลงทุนเกินขนาด
 - ข. การพึ่งตนเองเป็นหลัก
 - ค. การรวมตัวกัน
 - ง. การใช้ศักยภาพ
๒๐. ข้อใดเป็นการนำวิธีการเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- ก. พึ่งตนเอง
 - ข. ขยัน อดทน ไม่ท้อถอย
 - ค. มีความสามารถในการบริหารจัดการ รู้จักคิด รู้จักระบบ
 - ง. ถูกทุกข้อ

ป ๑.๑/ผ ๑-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนดูภาพแล้วตอบคำถาม (๑๐ คะแนน)

ภาพนี้ คือ

การทำให้ผลผลิตมีมูลค่าเพิ่มด้วยวิธี

ประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ

๑.
๒.
๓.
๔.

ชื่อ ชั้น เลขที่

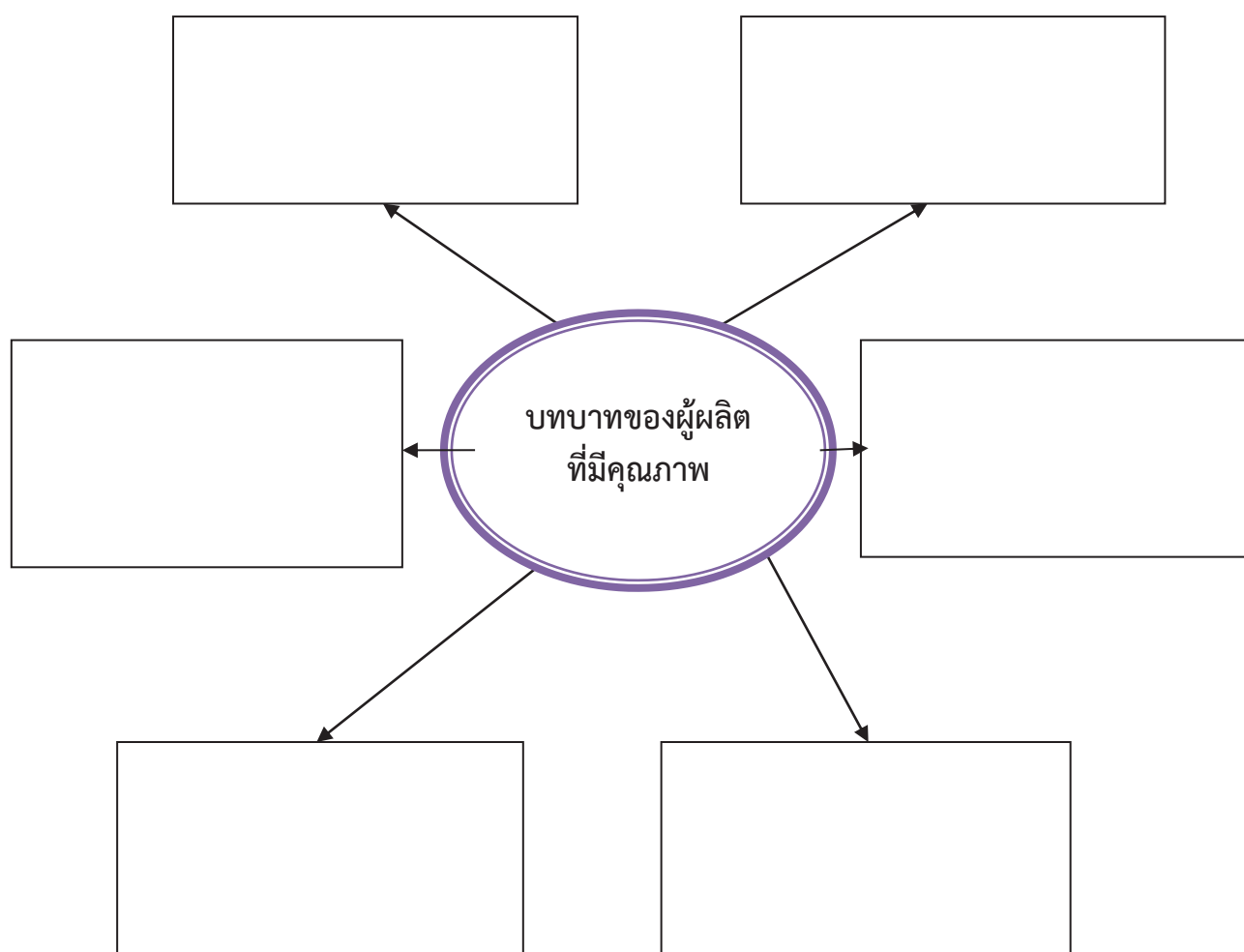

ป ๑.๑/ผ ๑-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันสรุปบทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ (๑๐ คะแนน)

ชื่อ ชั้น เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่อง บทบาทของผู้ผลิต

บทบาทของผู้ผลิต

ผู้ผลิต หมายถึง ผู้ที่นำทรัพยากรและปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุน มาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดเป็นสินค้าและบริการเพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคโดยจะมีผลกำไรเป็นสิ่งที่ตอบแทนในการผลิต

๑. บทบาทและหน้าที่ของผู้ผลิตในระบบเศรษฐกิจ

- ๑.๑ เป็นผู้นำทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยการผลิตมาแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าทำให้เกิดสินค้าและบริการขึ้นมา
- ๑.๒ เป็นผู้ตัดสินใจว่าจะผลิตสินค้าและบริการชนิดใด ผลิตอย่างไร และจะนำไปจำหน่ายให้กับใคร
- ๑.๓ เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดสินค้าและบริการ
- ๑.๔ เป็นผู้กระจายสินค้าจากแหล่งผลิตไปสู่ผู้บริโภคเพื่อให้ได้รับความสะดวกสบายในการซื้อขายสินค้าและบริการ

๒. ความสำคัญของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิตปัจจุบัน คือ การขาดแคลนทรัพยากรที่เป็นปัจจัยในการผลิต ทำให้ผลิตสินค้าได้น้อยลง นอกจากนี้ สภาพสังคมในปัจจุบันเป็นแบบผู้บริโภคเป็นผู้กำหนด คือ ผู้บริโภคสินค้าจะเป็นผู้กำหนดว่าสินค้าใดควรซื้อและไม่ควรซื้อ จึงส่งผลต่อผู้ผลิตว่าจะผลิตสินค้านั้นหรือไม่ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้าได้นั้น คือ คุณภาพของสินค้าและบริการ

ดังนั้น การที่ผู้ผลิตจะสามารถจะขายสินค้าและบริการได้เป็นระยะเวลายาวนานเป็นที่น่าเชื่อถือของผู้บริโภคนั้นผู้ผลิตจึงจำเป็นต้องผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค

๓. บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ

บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ คือ ผู้ผลิตจะต้องมีคุณธรรมในการดำเนินการผลิตสินค้าและบริการโดยต้องมีความรับผิดชอบหรือคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้บริโภคที่จะได้รับความปลอดภัยของผู้บริโภค และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมด้วยการไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ดังนั้น ผู้ผลิตที่มีคุณภาพจึงต้องมีคุณธรรมดังนี้

- ๓.๑ คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น ผู้ผลิตสินค้าที่ทำจากไม้ควรปลูกป่าทดแทนไม้ที่นำไปใช้
- ๓.๒ มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค เช่น ในการชั่ง การตวง การวัด หรือการกำหนดราคาสินค้าและบริการต้องมีความซื่อสัตย์ไม่คิดเอาเปรียบลูกค้า เพราะจะทำให้ผู้บริโภคเกิดความไว้วางใจในสินค้าและบริการ
- ๓.๓ มีจิตสำนึกที่ดีในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น ผู้ผลิตอาหารไม่ใช้สารสังเคราะห์ สารเนื้อแดง สารกันบูด กันรา สารฟอกสี หรือการใช้ส่วนผสมอาหาร ซึ่งจะทำให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค
- ๓.๔ มีจรรยาบรรณและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม เช่น ไม่โฆษณาสินค้าและบริการเกินความเป็นจริง ไม่ปลอมปนสินค้า ไม่จำหน่ายสินค้าที่หมดอายุ

๓.๕ มีการวางแผนก่อนเริ่มลงมือทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ก่อนผลิตสินค้าและบริการ ผู้ผลิตที่มีคุณภาพจะต้องศึกษา สํารวจ วิจัย ความต้องการของผู้บริโภคก่อนเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคที่เป็นเป้าหมาย ทำให้ลดความเสี่ยงของการขายสินค้าไม่ได้

๓.๖ มีทัศนคติที่ดีในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การนำทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้คุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

กล่าวโดยสรุป ผู้ผลิตที่มีคุณภาพ คือ ผู้ผลิตที่มีคุณธรรม ผลิตสินค้าและบริการที่มีประโยชน์มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค สินค้าและบริการที่ผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมไปพร้อมกันด้วย

๔. ประโยชน์ของการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

การผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ดังนี้

๔.๑ ทำให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการที่ดี มีประโยชน์และเหมาะสมกับเงินที่จ่ายไป

๔.๒ ทำให้ผู้บริโภคมีความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย

๔.๓ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อถือ ขายสินค้าได้นานโดยไม่มีความเสี่ยง

๔.๔ ทำให้มีทรัพยากรในการผลิตต่อไปอย่างยั่งยืน

๔.๕ ช่วยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น

ป ๑.๑/ผ ๒-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

คำชี้แจง สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการแล้วสรุปบันทึกผลลงในสมุดจากนั้นนำเสนอผลงานหน้าชั้น (๑๐ คะแนน)

ชื่อชั้นเลขที่

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิต

ปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นตัวกำหนด
ปริมาณสินค้าและบริการ

[illegible]

ชื่อ ชั้น เลขที่

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตสินค้าและบริการ

ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ

ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรในการผลิตหรือทรัพยากรทางเศรษฐศาสตร์หมายถึงสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานที่นำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ

ประเภทของปัจจัยการผลิตดังนี้

๑. ที่ดิน ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง พื้นดินและหมายรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติที่ติดอยู่กับพื้นดินบริเวณนั้น เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ แร่ธาตุ
๒. แรงงาน หมายถึง กำลังกายและกำลังความคิดสติปัญญาของคนที่นำมาใช้ในการผลิต
๓. ทุน เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญประการหนึ่ง หมายถึง เงินทุนที่นำไปใช้ซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรต่าง ๆ รวมถึงสิ่งก่อสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ เช่น โรงงาน โกดังเก็บสินค้า
๔. การประกอบการ หมายถึง การบริหารจัดการเพื่อนำที่ดิน แรงงาน และทุน มาผ่านกระบวนการผลิตทำให้เกิดเป็นสินค้าและบริการต่าง ๆ ขึ้นมา

ความสำคัญของปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิตเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสินค้าและบริการจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัจจัยการผลิตดังกล่าว ถ้าต้องการให้สินค้าและบริการมีคุณภาพดีต้องเพิ่มปริมาณในการผลิตจึงจะทำให้ผลผลิตมีปริมาณมากและต้องมีคุณภาพด้วย

ต้นทุนในการผลิต

การจะได้ปัจจัยการผลิต คือ ที่ดิน ทุน และแรงงาน มาผลิตสินค้านั้น ผู้ผลิตจะต้องจ่ายผลตอบแทนให้แก่เจ้าของปัจจัยในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- ๑) ค่าเช่า เป็นค่าตอบแทนในการใช้ที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดิน
- ๒) ค่าแรง เป็นค่าจ้างหรือเงินเดือนที่จ่ายเป็นค่าตอบแทนผู้ใช้แรงงาน
- ๓) ดอกเบี้ย เป็นค่าตอบแทนเจ้าของทุน
- ๔) กำไร เป็นค่าตอบแทนให้กับผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

คนเราทุกคนอยู่ในฐานะเป็นผู้บริโภค ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ต่างก็ต้องกินต้องใช้สินค้าและบริการด้วยกันทั้งสิ้น จึงกล่าวได้ว่าทุกคนต้องมีค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อสินค้าและบริการ แต่จะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของแต่ละคน ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีอยู่มากมาย มักขึ้นอยู่กับผู้ซื้อ ผู้ขาย ตัวสินค้า และปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. รายได้ของผู้บริโภคหรือผู้ซื้อ คนที่มีรายได้สูงจะมีโอกาสซื้อสินค้าและบริการได้มากและบางส่วนก็จะไปบริโภคสินค้าประเภทฟุ่มเฟือย แต่ถ้าเรามีรายได้น้อยก็จะเลือกบริโภคแต่สินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
๒. ราคาของสินค้า ถ้าสินค้านั้นมีราคาถูกผู้บริโภคจะต้องการซื้อเพิ่มสูงขึ้น เช่น ในช่วงลดราคาตามห้างสรรพสินค้าต่างๆ ที่จัดขึ้น จะมีคนมาซื้อกันมาก หรืออธิบายได้อย่างหนึ่งว่าถ้าสินค้านั้นมีราคาถูก ก็จะทำให้ผู้บริโภคมีอำนาจในการเลือกซื้อสินค้านั่นเอง

๓. ค่านิยมหรือรสนิยม ความนิยมชมชอบ หรือความพึงพอใจในสินค้าและบริการของผู้บริโภค ซึ่งมักจะ เป็นไปตามฐานะ และความรู้สึกของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้บริโภคบางคนมีการกินอยู่ตามฐานะแต่บางคนก็มีรสนิยมที่ ชอบความหรูหรา ฟุ่มเฟือย

๔. การโฆษณา สินค้าและบริการที่มีการโฆษณาจะได้รับพิจารณาเลือกซื้อ มากกว่าสินค้าที่ไม่มีการโฆษณา ถึงแม้สินค้าที่โฆษณาบางชนิดจะมีราคาแพงขึ้น เพราะผู้ผลิตได้รวมค่าโฆษณาเข้าไปในตัวสินค้า

๕. ความเชื่อ ความเชื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าและบริการ เช่น เชื่อว่าสินค้าประเภทนี้ กินแล้วทำให้สุขภาพแข็งแรงสินค้าประเภทนั้นก็จะสามารถจำหน่ายได้มาก

๖. ฤดูกาล ฤดูฝน ผู้คนมีความต้องการใช้ร่ม หรือเสื้อกันฝนมาก ส่วนฤดูหนาว ผู้คนจะมีความต้องการ ใช้เสื้อกันหนาว ผ้าห่มมาก เมื่อความต้องการมีเพิ่มมากขึ้นย่อมส่งผลให้สินค้าและบริการขาดแคลน ทำให้สินค้า เหล่านี้มีราคาแพงขึ้น

๗. คุณภาพของสินค้า สินค้าที่มีคุณภาพดี ผลิตได้ตามมาตรฐาน มีสภาพคงทนหรือมีสภาพใหม่ สด สะอาด และสนใจให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้านั้นๆ

ปัจจัยอื่นๆที่เป็นตัวกำหนดปริมาณสินค้าและบริการ

๑. ต้นทุนการผลิต

ถ้าต้นทุนการผลิตต่ำ ➢ มีกำไรมาก ➢ ผลิตมากขึ้น ➢ มีสินค้าและบริการมากขึ้น

ถ้าต้นทุนการผลิตสูง ➢ มีกำไรน้อย ➢ ผลิตน้อยลง ➢ มีสินค้าและบริการลดลง

๒. ราคาวัตถุดิบและเชื้อเพลิง

การเปลี่ยนแปลงของราคาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ถ้าวัตถุดิบมีราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ราคาน้ำมันก็มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตด้วย เช่น พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสินค้าต้องจ่ายค่าน้ำมันเพิ่มขึ้น

๓. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการแข่งขันของผู้ผลิต

การใช้เทคโนโลยี หมายถึง การใช้วิธีการใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์ในการผลิตสินค้าและบริการ การใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรม เช่น การใช้เทคโนโลยีด้านพลังงานเพื่อเพิ่มความสามารถในการไถ คราด หว่าน เก็บเกี่ยว หรือการใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิต เช่น ใช้ฮอร์โมนเพิ่มผลผลิต ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืชจะทำให้ผลผลิตมีคุณภาพสูงขึ้นและปริมาณเพิ่มขึ้น ต้นทุนต่อหน่วยมีราคาต่ำลง

๑. การใช้เทคโนโลยีช่วยผลิตสินค้าและบริการที่มีรูปแบบใหม่ และให้ประโยชน์ กับผู้บริโภคมากขึ้น

๒. การใช้เครื่องมือและเครื่องจักรที่ทันสมัย ช่วยในการผลิตสินค้าและการบริการเพื่อให้เกิดการทำงาน ที่มีประสิทธิภาพ

๓. การใช้เทคโนโลยีช่วยในการโฆษณาสินค้าและบริการ การส่งเสริมการขายและการตลาด

๔. การใช้เทคโนโลยีช่วยในการขนส่ง เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการอย่างสะดวกและรวดเร็ว

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง เครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้า

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตรวจสอบสินค้าที่ครูนำมาให้แล้วร่วมกันอภิปรายตามรายละเอียด
ดังนี้

ที่	ชื่อสินค้า	มีเครื่องหมาย รับรองคุณภาพ	ว/ด/ป ที่ผลิต	ว/ด/ป ที่หมดอายุ
๑.				
๒.				
๓.				
๔.				
๕.				

- ข้อดีของสินค้าที่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้า

.....

.....

.....

.....

- ข้อเสียของสินค้าที่ไม่มีเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้า

.....

.....

.....

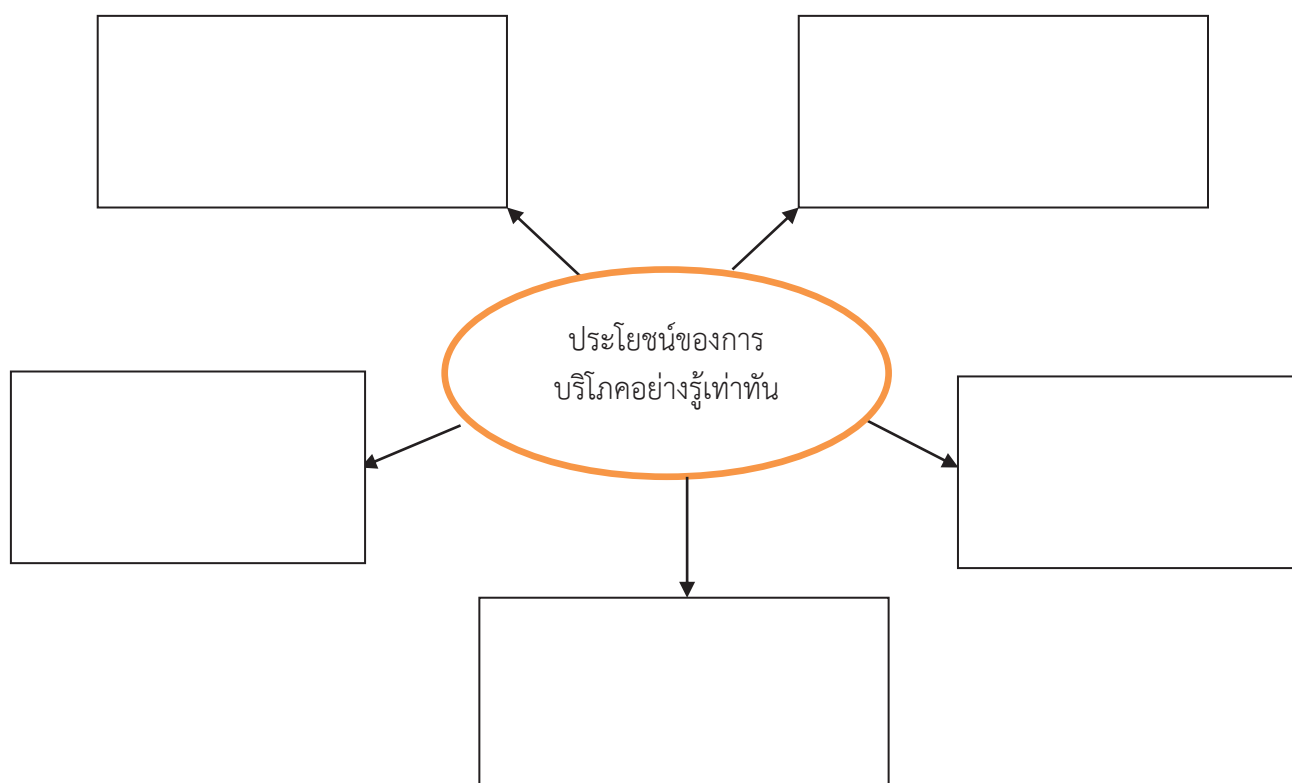
.....

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง สิทธิพื้นฐานและบทบาทของผู้บริโภค

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการบริโภคอย่างรู้เท่าทัน (๑๐ คะแนน)

ชื่อ ชั้น เลขที่

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่อง สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค

การคุ้มครองผู้บริโภค

ในการผลิตสินค้าและบริการ เป้าหมายของผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของผู้บริโภค กล่าวคือ เป้าหมายของผู้ผลิต คือ ต้องการลดต้นทุนการผลิตและให้ได้กำไรสูงที่สุดจากการขายสินค้าและบริการนั้นๆ ส่วนเป้าหมายของผู้บริโภค คือ ความพึงพอใจในประโยชน์ ประหยัด คุ่มค่าเงิน และความปลอดภัยจากการบริโภค สินค้าและบริการที่ตนเองซื้อหามาใช้ให้มากที่สุด

ดังนั้น เพื่อการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพป้องกันไม่ให้ผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อนจากการซื้อสินค้าและบริการที่ไม่เป็นธรรม จึงต้องมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคและสถาบันคุ้มครองผู้บริโภคโดยมีเป้าหมายในการคุ้มครองผู้บริโภคดังนี้

๑. เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรม
๒. เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัย
๓. เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความประหยัด

สิทธิพื้นฐานของผู้บริโภค

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ๕ ประการ

๑. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวม ทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ สิทธิดังกล่าว หมายถึง สิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัย แก่ผู้บริโภค รวมถึงสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอย่างถูกต้องและ เพียงพอที่จะไม่หลงผิด ในการซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยไม่เป็นธรรม

๒. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ สิทธิดังกล่าว หมายถึง สิทธิที่จะเลือกซื้อสินค้า หรือรับบริการด้วยความสมัครใจของผู้บริโภค และปราศจากการชักจูงใจอันไม่เป็นธรรม

๓. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจาก การใช้สินค้าหรือบริการ สิทธิดังกล่าว หมายถึง สิทธิที่จะได้รับ สินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย มีสภาพและคุณภาพได้มาตรฐานเหมาะสมแก่การใช้ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สิน ในกรณีใช้ตามคำแนะนำหรือระมัดระวังตามสภาพของสินค้าหรือบริการนั้น

๔. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา สิทธิดังกล่าว หมายถึง สิทธิที่จะได้รับข้อสัญญาโดยไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ

๕. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย สิทธิดังกล่าว หมายถึง สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและชดเชยค่าเสียหาย เมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค

ป ๑.๑/ผ ๔-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง
ในรูปแบบ mind map

ชื่อ ชั้น เลขที่

ป ๑.๑/ผ ๔-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง หลักการสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง (๑๐ คะแนน)

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

๑.
๒.
๓.
๔.
๕.

ชื่อ ชั้น เลขที่

ใบความรู้สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง (Self-Sufficiency Economy) คือ ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรไทย เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน และเป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และการบริหารประเทศ เพื่อให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

หลักการสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. **พึ่งตนเอง** หมายถึง รู้จักช่วยเหลือตนเองในด้านต่างๆ เช่น รู้จักประมาณตน ประหยัด อดออม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด
๒. **พึ่งพากันเอง** หมายถึง สามัคคีร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมต่างๆ รู้จักรวมกลุ่มกัน เพื่อพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า
๓. **บริหารจัดการ** หมายถึง รู้จักนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการบริหารจัดการกับปัญหาต่างๆ ให้ประสบผลสำเร็จ รู้จักประสานงานกับกลุ่มอื่นๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นระบบ มีความเติบโต มั่นคง และยั่งยืน

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
ประกอบด้วย ๓ ห่วง กับ ๒ เงื่อนไข

๓ ห่วง คือ

๑. **มีความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดี ไม่มากและไม่น้อยเกินไป
๒. **มีเหตุผล** หมายถึง จะทำอะไรต้องพิจารณาให้รอบคอบ ต้องตัดสินใจโดยใช้เหตุผล
๓. **มีภูมิคุ้มกันที่ดี** หมายถึง จะทำอะไรต้องทำแบบมีหลักการ ทำตามขั้นตอนอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นการเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อจะได้ไม่เกิดปัญหาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง

๒ เงื่อนไข คือ

๑. **เงื่อนไขความรู้** หมายถึง รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง
๒. **เงื่อนไขคุณธรรม** หมายถึง ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน สามัคคี

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนบันทึกสินค้าที่มีขายในตลาดนัดด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (๕ คะแนน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนยกตัวอย่างสินค้า ในชุมชนที่จะเลือกซื้อ จำนวน ๑ รายการ พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ ดังนี้ (๑๐ คะแนน)

ชื่อสินค้า

ราคา

๑. นักเรียนคิดว่าการเลือกซื้อสินค้าของนักเรียน เหมาะสมหรือไม่.....
เพราะเหตุใด.....

.....
.....
.....
.....
.....

๒. พฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักเรียน สอดคล้องกับหลักความพอเพียงหรือไม่.....
จงอธิบายเหตุผล

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ป ๑.๑/ผ ๕-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละคน สำรวจกิจกรรมการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัวตามหลัก
แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วบันทึกลงในตาราง (๑๐ คะแนน)

กิจกรรมของตนเอง	กิจกรรมของครอบครัว
๑) ความพอประมาณ	๑) ความพอประมาณ
๒) ความมีเหตุผล	๒) ความมีเหตุผล
๓) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	๓) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
๔) ความรู้ (รอบคอบ รอบรู้ ระมัดระวัง)	๔) ความรู้ (รอบคอบ รอบรู้ ระมัดระวัง)
๕) คุณธรรม	๕) คุณธรรม

ชื่อ ชั้น เลขที่.....

ใบความรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริในการแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยมีพจนาน พ.ศ.๒๕๓๗ โดยทรงพระราชทานแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักในความสำคัญสำหรับนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เน้นการพึ่งพาตนเอง โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถครอบคลุมภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม ตลอดจนการดำเนินชีวิตของพสกนิกรทุกกลุ่มอาชีพ ซึ่งพระองค์ได้ทรงทดลองจนเป็นที่ประจักษ์ว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบันและอนาคต

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน ความเป็นอยู่อย่างประมาทตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงใหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิตหลักการพึ่งตนเอง

ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นพึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประณีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแกร่งเป็นอิสระ

การประกอบอาชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียง

๑. ทำไร่นาสวนผสมผสาน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ปลูกผักสวนครัว เพื่อลดรายจ่ายด้านอาหารในครอบครัว
๓. ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักร่วมกับปุ๋ยเคมี ลดรายจ่ายและช่วยปรับปรุงบำรุงดิน
๔. เพาะปลูกเห็ดฟางจากฟางข้าวและเศษวัสดุเหลือใช้ในไร่นา
๕. ปลูกผลไม้ในสวนหลังบ้านและปลูกต้นไม้ใช้สอย
๖. ปลูกพืชสมุนไพรช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัย
๗. เลี้ยงปลาในร่องสวน ในนาข้าว และสระน้ำ เพื่อเป็นอาหารและรายได้เสริม
๘. เลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ไข่ เพื่อเป็นอาหารโปรตีนและรายได้เสริม
๙. ทำก๊าซชีวภาพจากมูลสุกร หรือวัว เพื่อใช้เป็นพลังงานในครัวเรือน
๑๐. ทำสารสกัดชีวภาพจากเศษพืชผักผลไม้ และพืชสมุนไพรที่ใช้ในไร่นา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นิยามของความพอเพียงประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

๓. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

- เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม เช่น มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตไม่โลภ และไม่ตระหนี่

ความสำคัญของแนวทางการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลควรมี ได้แก่

๑. ความอดทนต่อการดำเนินชีวิต ปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้
๒. ความมีน้ำใจต่อกัน ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ได้ให้แนวทางในการร่วมมือกัน มีน้ำใจแก่กัน
๓. ความมีวินัยในตนเอง จะต้องรู้จักกิน รู้จักใช้ วางแผนการใช้จ่าย
๔. รู้จักการบริหารและการจัดการชีวิต รู้จักการวางแผนครอบครัว การสร้างที่อยู่อาศัย สร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว

๕. มีมาตรฐานทางใจ ลดละเลิกในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต สุรา ยาเสพติด การเที่ยวกลางคืน การรู้จักกลาไใช้

๖. อย่าอายทำกิน อย่าหมีเงินน้อย อย่าคอยวาสนา งานบางอย่างอาจได้ค่าตอบแทนน้อย ไม่ตรงกับความต้องการ แต่การทำงานนอกจากได้ค่าตอบแทนเป็นเงินตราแล้ว สิ่งที่มีค่ามากที่สุดคือประสบการณ์

๗. จงมองในสิ่งที่เขาเป็นอยู่ ไม่ใช่มองในสิ่งที่เราอยากให้เขาเป็น เช่น การใส่เสื้อผ้าราคาถูกการประกอบอาชีพเกษตรกร ไม่ได้หมายถึงการเป็นคนที่ยด้อยพัฒนา คนเรามีความแตกต่างกัน ความสุขของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกัน การเปลี่ยนแปลงอะไรก็ตาม ต้องให้เขาเปลี่ยนแปลงตัวของเขาเอง ในสิ่งที่เขาต้องการจะเป็น

๘. ครอบครัวอบอุ่น สังคมเข้มแข็ง ครอบครัวเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม

๙. ภูมิใจในความเป็นไทย ภูมิปัญญาไทย วิถีไทย เศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับ ภูมิปัญญาไทย วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในสังคมชนบทที่ยังพึ่งพาภูมิปัญญาไทย

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครอบครัว

๑. นำมาใช้จัดสรรรายได้ ที่หามาได้ในครอบครัว โดยจัดให้เป็นส่วนๆ ตามความจำเป็น เช่น ใช้จ่ายในครอบครัว เก็บออม ใช้จ่ายในกิจกรรมที่จำเป็นการศึกษาของบุตรหลาน
๒. รู้จักพึ่งตนเอง ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักพออยู่ พอกิน
๓. ใช้จ่ายอย่างประหยัด
๔. มีความขยัน อดทน ไม่ท้อถอย
๕. หาความรู้ เพื่อนำมาปรับปรุงความเป็นอยู่หรือชีวิตให้ดีขึ้น
๖. ไม่ทำอะไรที่เกินความสามารถของตนเอง

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในโรงเรียน

๑. นำมาใช้บริหารจัดการทรัพยากรภายในโรงเรียน
๒. ใช้สิ่งของต่างๆ ภายในโรงเรียนอย่างประหยัด เช่น ช่วยประหยัดน้ำ ไฟฟ้า วัสดุอุปกรณ์
๓. มีความสามัคคีให้ความร่วมมือกันและทำงานเป็นหมู่คณะ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย
๔. ส่งเสริมการทำเกษตรในพื้นที่ของโรงเรียน
๕. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของสหกรณ์โรงเรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นอย่างสมดุลและยั่งยืนใน ๔ มิติ

๑. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ - กิจกรรมการออม - กิจกรรมการหารายได้ระหว่างเรียน
๒. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสังคม - กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาสังคม - กิจกรรมอาชีวบริการ
๓. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม - กิจกรรมแปรรูปขยะเป็นทุน - กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
๔. กิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านวัฒนธรรม - กิจกรรมชมรมรักษาวินัยวัฒนธรรมท้องถิ่น - กิจกรรมแหล่งเรียนรู้

วัฒนธรรมในสถานศึกษา

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชุมชน

๑. ส่งเสริมให้มีตลาดนัดในชุมชนเพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนสินค้า
๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น จัดตั้งสหกรณ์เพื่อรวมตัวขายผลผลิตให้ได้ราคาดี
๓. จัดตั้งให้มีสวัสดิการที่จำเป็นในชุมชน เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ กองทุนกู้ยืม
๔. ส่งเสริมการศึกษา เช่น มอบทุนการศึกษา จัดตั้งโรงเรียน ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้
๕. ส่งเสริมและพัฒนา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิต
๖. จัดตั้งหน่วยระวังภัย และแก้ปัญหาต่างๆ เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด
๗. ร่วมมือกันทำงานเพื่อลดค่าใช้จ่าย

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง สืบค้นข้อมูลสหกรณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลการดำเนินการของกิจกรรมสหกรณ์ แล้วนำมารายงานสรุป
ในหัวข้อที่กำหนด (๑๐ คะแนน)

ชื่อสหกรณ์	
มีที่ตั้ง/ที่ทำการอยู่ที่ใด	
จัดอยู่ในสหกรณ์ประเภทใด	
มีวัตถุประสงค์อย่างไร	
คณะกรรมการประกอบด้วยตำแหน่งใดบ้าง	
ลักษณะการดำเนินงานเป็นอย่างไร	
มีผลประโยชน์ต่อสมาชิกอย่างไรบ้าง	

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกในกลุ่ม.....

ป ๑.๑/ผ ๖-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง ประเภทของสหกรณ์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายลักษณะของสหกรณ์แต่ละประเภท (๑๐ คะแนน)

สหกรณ์ ออมทรัพย์	๑).....
สหกรณ์ การเกษตร	๒).....
สหกรณ์ การประมง	๓).....
สหกรณ์ ร้านค้า	๔).....
สหกรณ์ บริการ	๕).....

ชื่อ ชั้น เลขที่

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์

สหกรณ์ หมายถึง การกระทำร่วมกัน หรือการทำงานร่วมกันของกลุ่มที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพที่เหมือนกัน เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยอาศัยหลักการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีกลุ่มบุคคลตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไปร่วมทุนกัน โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกัน และได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย

หลักการของสหกรณ์

๑. สมัครเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
๒. สมาชิกทุกคนถือหุ้นส่วนที่มีค่าเท่าๆ กัน
๓. สมาชิกจะซื้อหุ้นคนละกี่หุ้นก็ได้
๔. สมาชิกหนึ่งคนมีสิทธิออกเสียงได้เพียง ๑ เสียงเท่านั้น
๕. มีการปันผลเป็นสองส่วน คือ ตามจำนวนหุ้นที่ซื้อและตามกิจกรรมที่ร่วมมือ

ประโยชน์ของสหกรณ์

๑. ทำให้มีผลในการต่อรองซื้อและขายสินค้าที่สมาชิกผลิตได้
๒. ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักอยู่ด้วยกันอย่างสงบ และช่วยเหลือผู้ที่ยากจนให้มีฐานะดีขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคีและประเทศชาติเจริญ
๓. เป็นแหล่งจัดหาเงินมาให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนประกอบอาชีพ
๔. ช่วยส่งเสริมความรู้ด้านการเกษตรแก่สมาชิก เช่น แนะนำให้สมาชิกรู้จักการขายการผลิตด้วยวิธีการเกษตรสมัยใหม่ ขายผลผลิตให้ได้ราคาสูงขึ้น เป็นต้น
๕. ส่งเสริมความเสมอภาคกัน โดยให้ทุกคนมีสิทธิทัดเทียมกันในการออกเสียงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์
๖. ช่วยฝึกให้คนมีความรู้ มีประสบการณ์ สนับสนุนด้านเงินทุนการผลิต ควบคุมการใช้เงินทุนให้เป็นไปตามแผน รวมกันซื้อปัจจัยการผลิตและรวมกันขายผลผลิต ทำให้คนในชุมชนนั้นๆ มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การประยุกต์หลักการของสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

เมื่อมีปัญหาในการทำมาหากิน เราสามารถนำหลักการรวมกลุ่มแบบสหกรณ์มาใช้ เพื่อแก้ปัญหานั้นๆ เนื่องจากตัวเราเพียงลำพังเมื่อประสบปัญหา อาจจะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่ถ้ามารวมกลุ่มกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือกันในกลุ่มก็จะทำให้ปัญหามีทางแก้ไขได้ แต่สิ่งสำคัญคือ สมาชิกจะต้องซื่อสัตย์ต่อกฎและกติกาของกลุ่ม

ประเภทของสหกรณ์

๑. **สหกรณ์การเกษตร** เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเกษตรกร มีหน้าที่ในการส่งเสริมการผลิตและการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก โดยให้สินเชื่อการเกษตร การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้า เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์การผลิตมาจำหน่าย หรือทำการแปรรูปก่อนนำออกจำหน่ายและส่งเสริมการเกษตรอื่นๆ

๒. **สหกรณ์การประมง** เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมงเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ มีหน้าที่ เช่น ให้ความรู้ทางวิชาการและธุรกิจการประมง จัดหาวัสดุอุปกรณ์การประมง หรือสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่าย แก่สมาชิก จัดหาแหล่งเงินกู้ให้สมาชิกไปประกอบอาชีพ รับฝากเงิน ให้ความสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติ

๓. **สหกรณ์ออมทรัพย์** เป็นสหกรณ์ที่ส่งเสริมให้สมาชิกร่วมกันออมทรัพย์จากรายได้ประจำของแต่ละคน ซึ่งผลตอบแทนที่สมาชิกได้รับ คือ ดอกเบี้ย

๔. **สหกรณ์บริการ** เป็นสหกรณ์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรโดยตรง แต่เป็นสหกรณ์ซึ่งดำเนินธุรกิจสนองความต้องการของสมาชิกในด้านการบริการทั่วไป เช่น สหกรณ์แท็กซี่ สหกรณ์ไฟฟ้า รวมถึงสหกรณ์การขายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในครัวเรือน และอุตสาหกรรมขนาดย่อม เช่น สหกรณ์ทำร่ม สหกรณ์จักสาน สหกรณ์มีดอร์ญู๊ก เป็นต้น

๕. **สหกรณ์นิคม** เป็นสหกรณ์การเกษตรที่จัดตั้งขึ้นในนิคม เนื่องจากสหกรณ์นิคมมีการบริหารงานที่แตกต่างไปจากสหกรณ์การเกษตร คือ มีวัตถุประสงค์เน้นหนักในเรื่องการจัดสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ต้องการมีที่ดินไว้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรวมถึงการจัดบริการต่างๆ ที่จำเป็นให้ด้วย

๖. **สหกรณ์ร้านค้า** เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการในด้านการจัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาถูกเป็นการป้องกันไม่ให้สมาชิกถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือไม่ได้รับความยุติธรรมในการจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าจากร้านค้าทั่วไป

๗. **สหกรณ์ในโรงเรียน** สหกรณ์ในโรงเรียนเป็นการรวมกลุ่มดำเนินงานของนักเรียน โดยระดมทุนมาจากครูและนักเรียนในโรงเรียน ไม่ต้องเสียค่าสถานที่ ดำเนินธุรกิจอย่างสหกรณ์ โดยสมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้นจากยอดการมาซื้อสินค้าไปจากสหกรณ์

ป ๑.๑/ผ.๗-๐๑

ใบงานที่ ๑๐

เรื่อง การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามรายการดังต่อไปนี้ (๑๐ รายการ)

๑. ถ้าน้ำจืดหมดไปจากโลก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ถ้าไม่มีไฟฟ้าใช้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ถ้าโลกนี้ไม่มีต้นไม้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ป ๑.๑/ผ.๗-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายในหัวข้อ ถ้าเราใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัด
อย่างฟุ่มเฟือยจะเกิดผลอย่างไรในอนาคต (๑๐ คะแนน)

“ถ้าใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัดอย่างฟุ่มเฟือยจะเกิดผลอย่างไรในอนาคต”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ ชั้น เลขที่

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายและความจำเป็นของทรัพยากร

ความหมายของทรัพยากร

ทรัพยากร หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่า สามารถเป็น
เจ้าของหรือถือครองได้ นำมาใช้ประโยชน์ในทาง
เศรษฐกิจของมนุษย์ จะเป็นสิ่งที่มีรูปร่างหรือไม่มี
รูปร่างก็ได้

ทรัพยากรในความหมายทางเศรษฐศาสตร์แบ่งได้ ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. ทรัพยากรเสรี หมายถึง ทรัพยากรที่มีอยู่เองตามธรรมชาติ เช่น น้ำในแม่น้ำ ดิน หิน แร่ อากาศ เป็นต้น
๒. เศรษฐทรัพยากร หมายถึง ปัจจัยที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่
 - ๒.๑ ที่ดิน ใช้ตั้งฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ใช้ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
 - ๒.๒ แรงงาน หมายถึง แรงกายและสติปัญญาหรือความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่นำไปใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ
 - ๒.๓ ทุน หมายถึง สิ่งที่นำมาใช้ผลิตสินค้าและบริการ เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เครื่องยนต์ อาคาร โรงงาน ถนน เป็นต้น
 - ๒.๔ ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่นำปัจจัยการผลิตทั้งหมดมาผสมผสานเพื่อให้เกิดสินค้าและบริการ

ความจำเป็นของทรัพยากร

๑. เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น การใช้พลังงานจากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน แม่น้ำ ป่าไม้ ช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่อย่างมีความสุข
๒. เป็นปัจจัยสำคัญทางเศรษฐกิจ เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตสินค้าและบริการ
๓. เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ เช่น น้ำมัน แร่ธาตุ

ใบความรู้สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

หลักการใช้ทรัพยากรของผู้ผลิต

๑. วางแผนการผลิตอย่างรอบคอบ
๒. ลดการเกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด
๓. เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนในการผลิต
๔. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและบริการ
๕. วางแผนการใช้ทรัพยากรโดยใช้เทคนิคและวิชาการ

หลักการใช้ทรัพยากรของผู้บริโภค

๑. ต้องใช้สินค้าและบริการอย่างฉลาด เพื่อช่วยลดการสูญเสียทรัพยากร เช่น ควรใช้สินค้าตามความจำเป็นมากกว่าใช้สินค้าตามความต้องการ เลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพดีและมีมาตรฐาน เพื่อจะได้มีอายุการใช้งานได้นาน เป็นต้น
๒. ต้องใช้สินค้าและบริการอย่างประหยัด สินค้าชิ้นใดที่ยังอยู่ในสภาพดี ก็ควรนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น เสื้อผ้าชุดเก่าอาจนำมาทำเป็นผ้าเช็ดมือหรือผ้าขี้ริ้ว เป็นต้น

การสร้างจิตสำนึกของคนในชาติให้รู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

๑. สร้างความรู้ ความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรที่ถูกต้องให้แก่ทุกคน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงประเทศชาติ
๒. ส่งเสริมให้ทุกคนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรและต้องร่วมมือกันดูแลรักษา เช่น ร่วมกันดูแลรักษาแหล่งน้ำ ป่าไม้ในท้องถิ่นชุมชนของตนเอง รวมทั้งรู้จักนำทรัพยากรต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุด
๓. รวมกลุ่มกันเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร เช่น แหล่งน้ำ ป่าไม้ ดิน แร่ธาตุ เป็นต้น
๔. รวมกลุ่มกันเพื่อศึกษาค้นคว้าและติดตามข่าวสารในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นรับทราบอย่างถูกต้อง
๕. รวมกลุ่มกันกำหนดมาตรการ วิธีดำเนินงานและการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ ๑ เศรษฐิน้อย หน่วยย่อยที่ ๑ ชีวิตพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนกาเครื่องหมายกากบาท (×) ทับอักษรข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ
 - ก. ที่ดิน
 - ข. แรงงาน
 - ค. ทุน
 - ง. อาหาร
๒. ข้อใดคือปัจจัยสำคัญที่สุดของการผลิตสินค้าและบริการ
 - ก. คุณภาพ
 - ข. ปริมาณ
 - ค. ทันสมัย
 - ง. ราคาถูก
๓. ข้อใดไม่ใช่บทบาทของผู้ผลิตที่มีคุณภาพ
 - ก. มีคุณธรรม
 - ข. มีความซื่อสัตย์
 - ค. มีความประหยัด
 - ง. มีความรับผิดชอบ
๔. ข้อใดคือประโยชน์ของการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ
 - ก. ได้รับสินค้าและบริการที่ดี
 - ข. มีความปลอดภัยในชีวิต
 - ค. เกิดความน่าเชื่อถือในสินค้า
 - ง. ถูกทุกข้อ
๕. ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลใด
 - ก. ผู้ที่ซื้ออุปกรณ์การเรียน
 - ข. ผู้ที่ขายเสื้อผ้า
 - ค. ขาวนาปลูกข้าว
 - ง. โรงงานอุตสาหกรรม
๖. ผู้บริโภคไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อหรือใช้สินค้าและบริการท่านสามารถร้องเรียนไปที่ใด
 - ก. สายด่วน อย.๕๕๐๐
 - ข. สายด่วน อย.๐๕๕๖
 - ค. สายด่วน อย.๐๐๖๕
 - ง. สายด่วน อย.๐๐๕๕
๗. ข้อใดไม่ใช่หลักในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
 - ก. หลักความจำเป็น
 - ข. หลักความประหยัด
 - ค. หลักความทันสมัย
 - ง. หลักการมีประโยชน์
๘. ใครมีพฤติกรรมบกพร่องในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ
 - ก. นิดตัดสินใจซื้อสินค้าตามความจำเป็น
 - ข. น้อยใช้จ่ายเงินตามฐานะของตนเอง
 - ค. หน้อยสำรวจราคาสินค้าก่อนตัดสินใจซื้อ
 - ง. น่องซื้อสินค้าตามคำโฆษณาชวนเชื่อ
๙. ข้อใดเป็นแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรที่คุ้มค่า
 - ก. ใช้ระบบและวิธีการแบบเศรษฐกิจพอเพียง
 - ข. ใช้ระบบสหกรณ์
 - ค. ใช้ระบบพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ง. ใช้ระบบธนาคาร
๑๐. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการซื้อสินค้าอย่างรู้เท่าทัน
 - ก. ได้รับสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐาน
 - ข. ได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ
 - ค. ผู้ผลิตขายสินค้าได้น้อยลง
 - ง. ผู้บริโภครู้จักวางแผนการใช้จ่าย ทำให้ไม่มีหนี้สิน

๑๐. ใครปฏิบัติตนได้ถูกต้อง
- ก. บุ่มมีรายได้น้อยแต่ชอบซื้อของแพง
 - ข. บุ่มผลิตสินค้าที่ตนชอบแต่ไม่มีคนซื้อ
 - ค. บุ่มทำอาหารที่คนชอบกินไปวางขาย
 - ง. สุปจน์ชอบไปซื้อสินค้าที่มีราคาถูกแต่อยู่ไกลบ้าน
๑๑. การนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ เป็นคำอธิบายในวิชาใด
- ก. ประวัติศาสตร์
 - ข. เศรษฐศาสตร์
 - ค. ภูมิศาสตร์
 - ง. พระพุทธศาสนา
๑๒. ในชีวิตประจำวันต้องบริโภคสินค้าและบริการ อะไรบ้างที่เรียกว่าปัจจัย ๔
- ก. แปรงสีฟัน ยาสีฟัน สบู่ ยา
 - ข. จาน ชาม ช้อนส้อม หม้อ
 - ค. อาหาร เสื้อผ้า รถยนต์ กระเป๋า
 - ง. อาหาร เสื้อผ้า บ้าน ยา
๑๓. ข้อและใช้จากของที่ผลิตได้ในท้องถิ่น ไม่ก่อหนี้ มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย เป็นลักษณะของข้อใด
- ก. การพัฒนาระบบเศรษฐกิจ
 - ข. การเกษตรเพื่อชีวิต
 - ค. เศรษฐกิจพอเพียง
 - ง. หลักของการจัดการ
๑๔. การใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรมเกิดประโยชน์อย่างไร
- ก. ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น
 - ข. ต้นทุนในการผลิตลดลง
 - ค. ประหยัดทรัพยากร
 - ง. ถูกทุกข้อ
๑๕. ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมใครเกี่ยวข้องน้อยที่สุด
- ก. ผู้บริโภค
 - ข. ผู้ผลิต
 - ค. รัฐบาล
 - ง. เอกชน

๑๖. ทางสายกลางที่อยู่บนพื้นฐานของความพอดี รู้จักพอประมาณ รู้ทันโลก มีความสัมพันธ์กับข้อใด
- ก. ทางสายกลาง
 - ข. เศรษฐกิจพอเพียง
 - ค. การพัฒนาเศรษฐกิจ
 - ง. ใช้ความสามารถในตัวให้เต็มที่
๑๗. ข้อใดคือเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกรที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแก่เกษตรกร
- ก. การเกษตรทฤษฎีใหม่
 - ข. การสหกรณ์
 - ค. การผลิต
 - ง. ระบบเศรษฐกิจ
๑๘. โดยสรุปหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงข้อใดชัดเจนที่สุด
- ก. การไม่ลงทุนเกินขนาด
 - ข. การพึ่งตนเองเป็นหลัก
 - ค. การรวมตัวกัน
 - ง. การใช้ศักยภาพ
๑๙. ข้อใดเป็นการนำวิธีการเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- ก. พึ่งตนเอง
 - ข. ขยัน อดทน ไม่ทอดทิ้ง
 - ค. มีความสามารถในการบริหารจัดการ รู้จักคิด รู้จักระบบ
 - ง. ถูกทุกข้อ

หน่วยที่ ๑ : หน่วยย่อยที่ ๒
อมไว้ไม่ขัดสน

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยที่ ๑ เศรษฐิน้อย หน่วยย่อยที่ ๒ ออมไว้มั่ขัดสน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. อาชีพใดไม่ใช่อาชีพบริการ
 - ก. ตำรวจ
 - ข. ช่างตัดผม
 - ค. ช่างแกะสลัก
 - ง. ช่างเสริมสวย
๒. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต
 - ก. สิ่งจำเป็นพื้นฐานในกระบวนการผลิต
 - ข. ที่ดิน แรงงาน
 - ค. ที่ดิน แรงงาน เครื่องจักร และทุน
 - ง. กำไร
๓. ลักษณะของภาษีที่ดีคือข้อใด
 - ก. มีความยืดหยุ่น
 - ข. มีความเป็นธรรม
 - ค. ต้องใช้เวลาคำนวณ
 - ง. มีค่าใช้จ่าย
๔. อาชีพใดทำหน้าที่ในการปลูกพืช
 - ก. เกษตรกร
 - ข. ช่างฝีมือ
 - ค. พ่อค้า
 - ง. รับราชการ
๕. หน้าที่หลักของอาชีพพ่อค้าคือข้อใด
 - ก. เป็นผู้ผลิตสินค้า
 - ข. สร้างสรรค์เครื่องมือเครื่องใช้
 - ค. ให้ความรู้
 - ง. เป็นตัวกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยน
๖. การกู้ยืมเงินผู้ให้กู้ได้สิ่งใดตอบแทน
 - ก. กำไร
 - ข. สินค้า
 - ค. ค่าจ้าง
 - ง. ดอกเบี้ย
๗. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ในการเก็บภาษีอากร
 - ก. ส่งเสริมการบริโภคสินค้าและบริการ
 - ข. รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
 - ค. เครื่องมือในการกระจายรายได้
 - ง. เป็นรายได้ของรัฐ
๘. สิ่งที่ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนคืออะไร
 - ก. ธนาคาร
 - ข. ธนบัตร
 - ค. เหรียญ
 - ง. เงิน
๙. ข้อดีของการมีอาชีพที่หลากหลายคือข้อใด
 - ก. แต่ละอาชีพพึ่งพากัน
 - ข. มีร้านค้าที่หลากหลาย
 - ค. มีประชากรจำนวนมาก
 - ง. เศรษฐกิจดี
๑๐. ระบบสินเชื่อก่เกิดขึ้นเพราะเหตุใด
 - ก. การให้บริการกู้เงิน
 - ข. การค้าประกันกู้เงิน
 - ค. ความต้องการของมนุษย์
 - ง. การให้คำแนะนำ

๑๐. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับภาษี

- ก. เป็นแหล่งรายได้ของรัฐ
- ข. เป็นเงินที่รัฐเรียกเก็บ
- ค. เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า
- ง. ถูกทุกข้อ

๑๑. หน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินคืออะไร

- ก. ตลาดหลักทรัพย์
- ข. บริษัทเงินทุน
- ค. ธนาคาร
- ง. บริษัทหลักทรัพย์

๑๒. ภาษีที่รัฐจัดเก็บนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร

- ก. ใช้พัฒนาประเทศ
- ข. ใช้พัฒนาความเป็นอยู่ของคนยากจน
- ค. ใช้ปลดหนี้ให้เกษตรกร
- ง. ใช้หนี้เงินกู้ต่างประเทศ

๑๓. ใครรับสินค้าจากผู้ผลิตไปบริการผู้บริโภค

- ก. ผู้บริโภค
- ข. ผู้ผลิต
- ค. ผู้ประกอบการ
- ง. พ่อค้าแม่ค้า

๑๔. สินค้าใดได้รับการยกเว้นภาษี

- ก. สุรา
- ข. บุหรี่
- ค. หนังสือ
- ง. น้ำหอม

๑๕. การแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจด้านใด

- ก. ด้านการแข่งขัน
- ข. ด้านการพึ่งพา
- ค. ด้านการต่อรอง
- ง. ด้านการประสานประโยชน์

๑๖. ประเทศไทยใช้รูปแบบของเงินยกเว้นข้อใด

- ก. เหยี่ยูบาท
- ข. เหยี่ยูห้าสิบสตางค์
- ค. เหยี่ยูสลึง
- ง. เงินหยวน

๑๗. ภาษีที่ผู้บริโภคต้องเสียเมื่อซื้อสินค้า คือภาษีประเภทใด

- ก. ภาษีสรรพสามิต
- ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ค. ภาษีศุลกากร
- ง. ภาษีเงินได้

๑๘. ถ้าแก้ปัญหาความยากจนในชุมชนได้จะลดปัญหาใด

- ก. ยาเสพติด
- ข. การศึกษา
- ค. อาชญากรรม
- ง. ศีลธรรม

๑๙. ขาวนาเป็นหน่วยเศรษฐกิจในข้อใด

- ก. ผู้บริโภค
- ข. ผู้ผลิต
- ค. ผู้ใช้แรงงาน
- ง. ผู้ให้บริการ

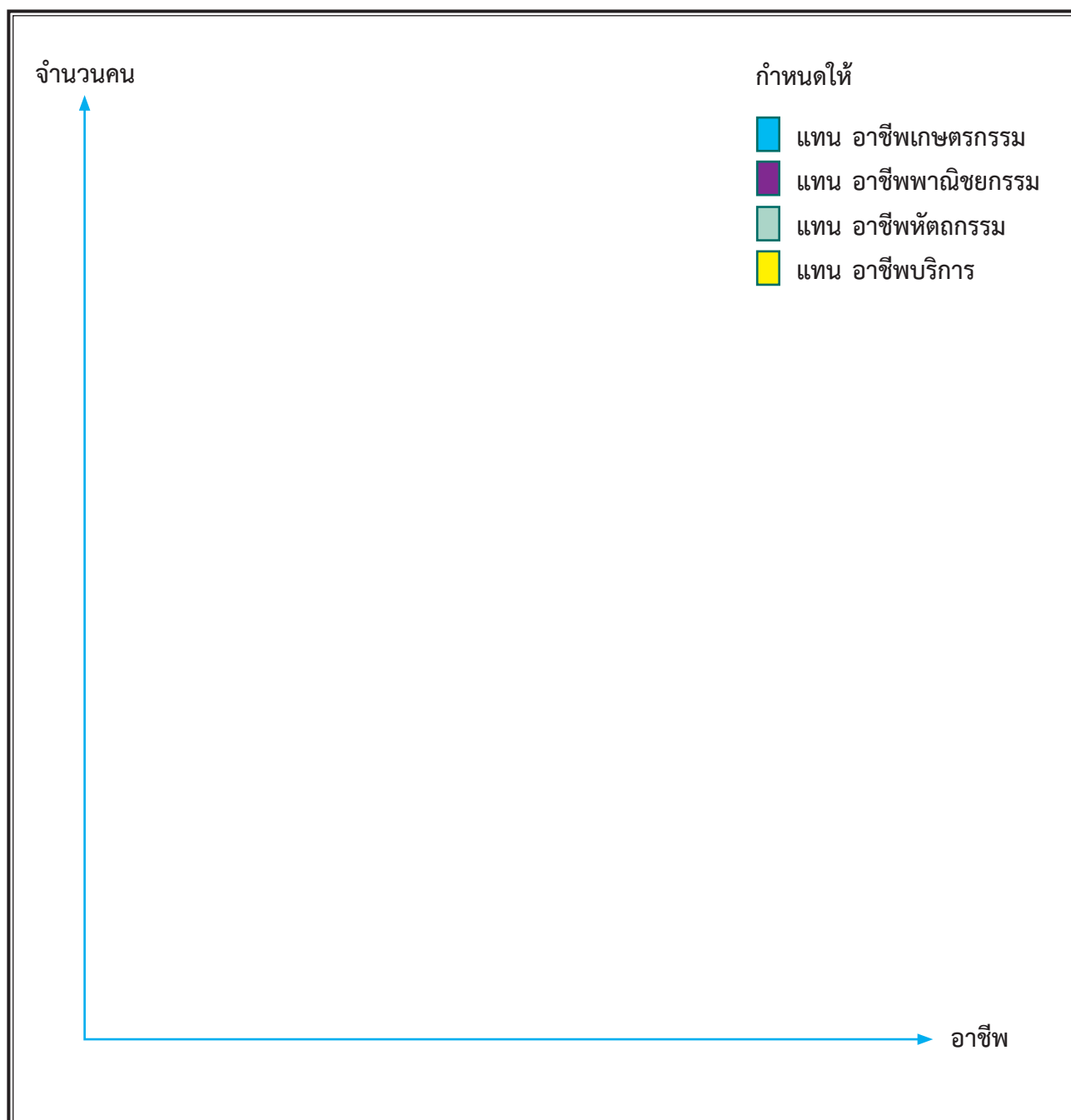

ป ๑.๒/ผ ๑-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง เศรษฐกิจในชุมชนของฉัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภูมิแท่ง แสดงอาชีพเศรษฐกิจในชุมชนของนักเรียน (๐๐ คะแนน)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

เรื่อง อาชีพสินค้าและบริการต่างๆที่ผลิตในชุมชน

ชุมชนต่างๆในประเทศไทย มีการผลิตสินค้าและบริการอย่างหลากหลาย เพราะมีปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกัน ซึ่งอาชีพสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่ผลิตในชุมชนที่สำคัญมีดังนี้

๑. เกษตรกรรม หมายถึงการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์การประมง และการป่าไม้
ลักษณะอาชีพเกษตรกรรมมีปัจจัยสำคัญดังนี้

- ๑) สภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศ
 - จะต้องเหมาะสมกับการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์
- ๒) แรงงาน
 - ต้องมีความรู้ความสามารถด้านเกษตรกรรม
- ๓) ทุน
 - ด้านเทคโนโลยีที่ทุนแรงในการผลิตสินค้า

๔) ผู้ประกอบ

- คือคนในชุมชนส่วนมากเป็นผู้ประกอบการรายย่อยที่มีทุนน้อยไม่สามารถผลิตสินค้าได้จำนวนมาก การผลิตสินค้าในชุมชนส่วนมากเป็นสินค้าเกษตรกรรม เช่น ข้าว ผักสดผลไม้ เนื้อหมู ไก่ ปลา เป็นต้น สินค้าที่ผลิตได้มุ่งเพื่อการบริโภคและจำหน่ายในชุมชน

ภาพสินค้าเกษตรกรรมในชุมชน ค้นจาก<http://www.dailynews.co.th>

๒. พาณิชย์กรรมหรืออาชีพค้าขาย เป็นอาชีพที่เราพบเห็นได้ทั่วไปในชุมชนอาชีพค้าขายที่มีมากในชุมชน ค้าขายของชำ ขายผักผลไม้ ขายอาหาร ขายเสื้อผ้า ขายยารักษาโรค ชุมชนใดผลิตสินค้าชนิดใดมากก็จะค้าขายสินค้านั้นมาก

ค้าขายของชำ <http://www.go2mlm.com>

๓. หัตถกรรม เป็นอาชีพที่ใช้แรงงานฝีมือในครัวเรือน ที่ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นใช้เทคโนโลยีที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ เช่น เครื่องปั้นดินเผา เครื่องจักสาน ผ้าทอ

อาชีพหัตถกรรมในชุมชน <http://www.gotoknow.org>

๔. บริการ เป็นอาชีพที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ บุคคลที่มีอาชีพด้านบริการ เช่น ตำรวจ บุรุษไปรษณีย์ ครู พยาบาล พนักงานขับรถโดยสารช่างตัดผม ช่างเสริมสวย พนักงานเสิร์ฟอาหาร พนักงานต้อนรับ เป็นต้น

ภาพบุคคลที่มีอาชีพบริการ <https://www.google.co.th/search?q>

ป ๑.๒/ผ ๒-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ชุมชนเข้มแข็ง

คำชี้แจง ให้เขียนแผนผังความคิดเป็น mind map วิธีดำเนินการที่จะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง
(๑๐ คะแนน)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้

เรื่อง การพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ

ในชุมชนต้องพึ่งพาอาศัยกันทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อความอยู่ดีกินดี การมีเครื่องอุปโภคบริโภคมาสนองความต้องการ การสร้างรายได้ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชนนั้น การพึ่งพากันมีทางด้านเศรษฐกิจมีหลายอย่าง ดังนี้

๑. การพึ่งพาอาศัยกันทางด้านเศรษฐกิจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

เศรษฐกิจของชุมชนจะขยายใหญ่ มีความเจริญก้าวหน้าได้ ผู้ซื้อกับผู้ขายในชุมชนต้องมีความสัมพันธ์กัน และพึ่งพาอาศัยกัน ถ้าขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไป ชุมชนย่อมเดือดร้อน ดังนั้นทั้งผู้ซื้อ ผู้ขายต้องพึ่งพากัน ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้ขาย ขายสินค้ามีคุณภาพ ราคายุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้ซื้อ ผู้ซื้อก็จะเกิดความสบายใจในการซื้อสินค้า เมื่อผู้ขายนำสินค้ามาจำหน่ายก็จะขายดี แต่ผู้ซื้อควรเห็นใจผู้ขาย เช่น เจ้าของโรงงานรับซื้อผลไม้แปรรูป กดราคา ผลผลิตที่เกษตรกรนำมาขายจนต่ำ ทำให้เกษตรกรขาดทุนอาจทำให้เลิกการเพาะปลูกพืชนั้น ส่งผลต่อโรงงานทำให้ไม่มีวัตถุดิบมาป้อน โรงงานต้องปิดตัวลง

ภาพการพึ่งพาอาศัยกันทางด้านเศรษฐกิจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

<http://www.matichon.co.th>

๒. ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร

ในชุมชนจะมีบุคคลที่อยู่ในฐานะผู้ผลิตสินค้าชนิดต่างๆ เช่น โรงงานผลิตน้ำ ร้านขายของ ผู้ผลิตต้องนำเงินมาลงทุน จัดหาปัจจัยการผลิต มาผลิตสินค้า ถ้ามีเงินทุนไม่พอต้องไปขอกู้จากสถาบันการเงิน

เมื่อผู้ผลิตจำหน่ายสินค้า จะมีรายได้ ต้องหักค่าใช้จ่าย ต้นทุน เงินต้น ดอกเบี้ยกลับคืนให้ธนาคาร ผู้ผลิตจะเหลือกำไรเก็บไว้ถ้าชุมชนมีการลงทุนมาก จะมีการจ้างงานมาก มีการซื้อวัตถุดิบมาก มีสินค้าจำหน่ายมาก เศรษฐกิจของชุมชนก็จะดีสำหรับผู้บริโภคในชุมชน ฐานะผู้ซื้อ ต้องทำงาน ให้มีรายได้เป็นค่าใช้จ่าย รายได้บางส่วนนำไปซื้อสินค้าต่าง ๆ ค่าบริการ เงินเหลือนำไปฝากธนาคาร เป็นเงินออมมีรายได้เป็นเงินฝาก

ธนาคารเป็นสถาบันการเงิน ทำหน้าที่รับฝากเงินออม นำเงินออมมาปล่อยให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคทำการกู้ยืม ถ้าธนาคารรับฝากเงินมาก สามารถปล่อยสินเชื่อได้มาก ธนาคารจะมีรายได้จากดอกเบี้ยจากผู้กู้และนำรายได้ส่วนหนึ่งไปจ่ายเป็นดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฝากดังนั้นเศรษฐกิจชุมชนจะเจริญเติบโตได้ดี ทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค ธนาคาร ต้องเข้มแข็งเพราะมีความเชื่อมโยงกัน

๓. การสร้างความเข้มแข็งในชุมชนด้วยการใช้สิ่งของที่ผลิตในชุมชน

การสร้างความเข้มแข็งในชุมชน จะทำให้คนมีความอยู่ดีกินดี ฐานะทางเศรษฐกิจดี มีความมั่นคง การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง ทุกคนในชุมชนต้องช่วยเหลือกัน สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบดังนี้

- ๑) รวมกลุ่มกันในชุมชน เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกร
- ๒) ผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง คุณภาพดี ไม่แพง
- ๓) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
- ๔) เชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการบริการเป็นระบบ เช่น ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว บริการนักท่องเที่ยว
- ๕) พัฒนาท้องถิ่นรักษาสภาพวิถีชีวิต
- ๖) เน้นการผลิตเพื่อบริโภคอย่างพอเพียงในชุมชน
- ๗) สร้างภูมิคุ้มกันกับชุมชน ให้ความรู้กับชุมชน เช่น ไปศึกษาดูงาน
- ๘) เสริมสร้างระบบการผลิต การบริโภค จำหน่าย พัฒนาความรู้ การจัดการ การตลาดและทักษะการประกอบอาชีพ อนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ถ้าเราสามารถปฏิบัติได้ดังกล่าวข้างต้น ชุมชนจะมีรายได้เข้ามามาก จะมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ไม่ต้องไปทำงานที่ห่างไกล ครอบครัวย่อมจะอบอุ่น เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ศัพท์น่ารู้

- How much	คือ	ราคาเท่าไร , เท่าไร
- How many	คือ	มากน้อยแค่ไหน , เท่าไร
- Thank you	คือ	ขอบคุณ
- You welcome	คือ	ยินดีต้อนรับ
- Good bye	คือ	ลาก่อน
- Trade	คือ	การค้าระหว่างประเทศ
- Exchange	คือ	แลกเปลี่ยน

ป ๑.๒/ผ ๓-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง หน้าที่เบื้องต้นของเงิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเป็นแบบ mind map แสดงหน้าที่ของเงินในระบบเศรษฐกิจ (๑๐ คะแนน)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

เรื่อง สกุลเงินตรา

เงิน หมายถึง สิ่งที่สังคมยอมรับอย่างแพร่หลาย เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยน นำไปซื้อขายสินค้าและบริการ สามารถรักษามูลค่าหรือหน่วยบัญชีสามารถสะสมความมั่งคั่งได้และนำไปชำระหนี้ได้

ประเภทของเงิน

ประเทศไทยมีการใช้เงินเป็นสื่อกลางอยู่ ๓ ประเภท คือ

๑. **เหรียญกษาปณ์หรือเงินเหรียญ** ทำด้วยโลหะ ผลิตโดยกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ได้แก่ เหรียญ ๒๕ สตางค์ เหรียญ ๕๐ สตางค์
๒. **เงินธนบัตรหรือเงินกระดาษ** ทำด้วยกระดาษพิมพ์โดยเฉพาะ มีภาพ มีลาย และเลขหมายกำกับ เพื่อป้องกันการปลอมแปลง ผลิตโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ธนบัตรที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ใบละ ๒๐ บาท ใบละ ๕๐ บาท ใบละ ๑๐๐ บาท ใบละ ๕๐๐ บาท ใบละ ๑,๐๐๐ บาท
๓. **เงินฝากกระแสรายวัน หรือเงินฝากเพื่อเรียกคือ** เงินที่เกิดจากความเชื่อถือนระหว่างผู้ผลิตสินค้าและผู้บริโภคสินค้า และผู้บริโภคสินค้าซึ่งมีการแลกเปลี่ยนกัน มีลักษณะเป็นคำสั่งจ่ายโอนในรูปตัวแลกเงินหรือเช็ค ผ่านสถาบันการเงิน บัตรเครดิตในการซื้อสินค้าและบริการ จะทำให้สะดวกและปลอดภัย

หน้าที่ของเงินในระบบเศรษฐกิจ

เงินในระบบเศรษฐกิจมีหน้าที่ดังนี้

๑. เป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยน
๒. เป็นเครื่องรักษามูลค่าของสินค้า ประชาชนทั่วไปมักเก็บเงินมากกว่าสินค้า
๓. เป็นมาตรฐานในการวัดค่า เปรียบเทียบค่า เช่น ค่าตัดผมชาย ๖๐ บาท ค่าตัดผมสตรี ๑๐๐ บาท เป็นต้น
๔. เป็นมาตรฐานชำระหนี้ภายในหน้า เช่น ในกรณีที่เรากู้เงินมาจำนวนเงินต้น ๑,๐๐๐ บาท และอัตราดอกเบี้ยที่เราเอามาใช้จ่ายร้อยละ ๗ หรือจะต้องชำระหนี้รวม ๑,๐๗๐ บาท

สกุลเงิน

เงินของประเทศใดจะเป็นสิ่งที่กำหนดมูลค่าเป็นหน่วยเงินตราของประเทศ เรียกว่า สกุลเงินของแต่ละประเทศ เช่น

สกุลเงิน ๑๐อาเซียน

๑.		* บรูไน	เป็นสกุลเงิน	ดอลลาร์บรูไน (Brunei Dollar)
๒.		* กัมพูชา	เป็นสกุลเงิน	เรียล (Riel)
๓.		* อินโดนีเซีย	เป็นสกุลเงิน	รูเปียห์ (Rupiah : IDR)
๔.		* ลาว	เป็นสกุลเงิน	กีบ
๕.		* มาเลเซีย	เป็นสกุลเงิน	ริงกิตมาเลเซีย
๖.		* เมียนมาร์	เป็นสกุลเงิน	จัต (Kyat)
๗.		* ฟิlippินส์	เป็นสกุลเงิน	เปโซ
๘.		* สิงคโปร์	เป็นสกุลเงิน	ดอลลาร์สิงคโปร์
๙.		* ประเทศไทย	เป็นสกุลเงิน	บาท
๑๐.		* เวียดนาม	เป็นสกุลเงิน	ด่อง

สกุลเงิน อาเซียน +๓

ประเทศจีน

ประเทศเกาหลีใต้

ประเทศญี่ปุ่น

* จีน

เป็นสกุลเงิน

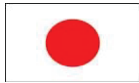
หยวน

* เกาหลีใต้

เป็นสกุลเงิน

วอน

* ญี่ปุ่น

เป็นสกุลเงิน

เยน

สกุลเงิน อาเซียน + ๖

* ออสเตรเลีย

เป็นสกุลเงิน

ดอลลาร์ออสเตรเลีย (\$AUD)

* อินเดีย

เป็นสกุลเงิน

รูปี

* นิวซีแลนด์

เป็นสกุลเงิน

ดอลลาร์นิวซีแลนด์

สกุลเงินประเทศอื่นๆที่ควรรู้

* ประเทศสหรัฐอเมริกา

เป็นสกุลเงิน

ดอลลาร์

* ประเทศสหราชอาณาจักร

เป็นสกุลเงิน

ปอนด์

* ประเทศในทวีปยุโรป

เป็นสกุลเงิน

ยูโร

สื่อประกอบการสอนสำหรับครู

สกุลเงิน ของไทย คือ บาท

สื่อประกอบการสอนสำหรับครู

สกุลเงิน ของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ดอลลาร์

สกุลเงิน ของประเทศสหราชอาณาจักร คือ ปอนด์

สื่อประกอบการสอนสำหรับครู

สกุลเงิน ของประเทศญี่ปุ่น คือ เยน

สกุลเงิน ของประเทศจีนคือ หยวน

สื่อประกอบการสอนสำหรับครู

สกุลเงิน ของประเทศอินเดีย คือ รูปี

สกุลเงิน ของประเทศในทวีปยุโรปคือ ยูโร

ป ๐.๒/ผ.๔-๐๐

ใบงานที่ ๐๑

บทบาทหน้าที่ของธนาคาร

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกบทบาทหน้าที่ของธนาคารในรูปแบบ mind map (๑๐ คะแนน)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ป ๑.๒/ผ.๔-๐๓

ใบงานที่ ๐๒

วิเคราะห์ผลดี ผลเสีย กับการผ่อนชำระเงิน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตัดข้อความการโฆษณาการขายสินค้าและบริการจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยวิธีการ ผ่อนชำระ แล้วนำมาวิเคราะห์ว่า หากนักเรียนซื้อสินค้านั้นจะได้รับผลดี ผลเสียอย่างไร (๑๐ คะแนน)

ซื้อสินค้า.....

เมื่อซื้อสินค้าแล้วจะได้รับผลอย่างไร

ผลดี

.....

.....

ผลเสีย

.....

.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

ประเภทของธนาคาร

ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นธนาคารกลางของประเทศไทยมีหน้าที่หลักในการควบคุมปริมาณเงินของประเทศ ดูแลทุนสำรองระหว่างประเทศ ควบคุมธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น และจัดพิมพ์ธนบัตรขึ้นใช้ในประเทศ

ธนาคารพาณิชย์ เป็นธนาคารที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการรับฝากเงิน และให้กู้ยืมเงินกับบุคคลหรือหน่วยธุรกิจซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญนอกจากนั้นยังให้บริการอื่นๆ เช่น บริการโอนเงินภายในประเทศและระหว่างประเทศ บริการชำระค่าน้ำ ค่าประปา ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์

ธนาคารที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ เป็นธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เช่น ธนาคารออมสิน จัดตั้งเพื่อส่งเสริมการออมของประชาชน รับฝากเงิน ให้กู้ยืมเงินและให้รัฐบาลกู้ยืมเงินไปใช้ในการพัฒนาประเทศ

ธนาคารอาคารสงเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยให้ประชาชนกู้ยืมเงินเพื่อนำไปซื้อที่ดินและอาคารที่พักอาศัย

บทบาทหน้าที่ของธนาคาร

๑. การรับฝากเงิน

๑.๑ การฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทเผื่อเรียก เป็นวิธีฝากที่ผู้ฝากสามารถถอนเงินได้ทุกวันตามความต้องการ การฝากเงินกับธนาคารมีความปลอดภัย และผู้ฝากยังได้รับผลตอบแทนจากการฝากเงินเป็นดอกเบี้ยเงินฝาก

๑.๒ การฝากเงินประเภทฝากประจำ เป็นการนำเงินไปฝากตามระยะเวลาที่ธนาคารกำหนดการฝากเงินประเภทนี้ ผู้ฝากจะไม่สามารถถอนเงินมาใช้ได้จนกว่าจะครบตามระยะเวลาที่กำหนด การฝากเงินประเภทนี้มีข้อดี คือ ถ้าฝากเงินได้ตามระยะเวลาที่กำหนดจะได้รับผลตอบแทนที่สูง

๒. การให้กู้ยืมเงิน

เมื่อธนาคารรับเงินฝากแล้วก็จะนำเงินไปให้บุคคล หรือหน่วยงานต่างๆ กู้ยืม โดยธนาคารจะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยเงินกู้ ธนาคารได้กำไรจากส่วนต่างของดอกเบี้ยเงินฝากกับ ดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก

ลักษณะการกู้ยืมเงิน

๑. การกู้ยืมเงินนอกระบบ หมายถึง การกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เช่น กู้ยืมจากญาติพี่น้อง เพื่อน นายทุน การกู้ยืมเงินทำได้ง่ายสะดวกรวดเร็วแต่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ให้กู้ในอัตราที่สูงกว่าการกู้ยืมเงินในระบบ

๒. การกู้ยืมเงินในระบบ หมายถึง การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่างๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ การกู้ยืมเงินเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่แน่นอน การกู้เงินในระบบจึงก่อให้เกิดประโยชน์และความยุติธรรมแก่ทั้งผู้กู้ยืมและผู้ให้กู้

ลักษณะการกู้ยืมเงิน	ผลดี	ผลเสีย
ในระบบ	๑. ช่วยให้บุคคลสามารถบริโภคสินค้าและบริการได้ตามความต้องการ ๒. ทำให้ธุรกิจมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ๓. ทำให้การซื้อขายสินค้าและบริการมีความคล่องตัว ๔. ทำให้มีการบริโภคสินค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น	๑. ถ้าผู้กู้ไม่จ่ายเงินตามสัญญาอาจทำให้ถูกฟ้องร้องตามกฎหมาย ๒. ผู้กู้รายที่มีรายได้ไม่แน่นอนอาจก่อให้เกิดหนี้สิน ๓. ถ้ามีการบริโภคสินค้าและบริการมา อาจทำให้สินค้าราคาแพงและขาดแคลน ๔. การกู้เงินมากเกินไปเป็นการปลุกฝังความฟุ้งเฟ้อ
นอกระบบ	๑. กู้ได้ง่ายกว่า ๒. ผู้มีรายได้น้อยมีโอกาสในการขอกู้	๑. เสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูง ๒. การกู้เงินไม่มีหลักฐานแน่นอนอาจถูกเจ้าหนี้เอาเปรียบได้ง่าย ๓. เป็นการปลุกฝังค่านิยมที่ฟุ้งเฟ้อใช้จ่ายเกินฐานะของตนเอง

ภาพธนาคารอมสิน

ภาพธนาคารกรุงเทพ

ภาพตู้ ATM ธนาคารทหารไทย

ภาพสัญลักษณ์ธนาคารกรุงไทย

ป ๑.๒/ผ ๕-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

หน่วยเศรษฐกิจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเป็น mind map แสดงประเภทและหน้าที่ของหน่วยเศรษฐกิจ (๑๐ คะแนน)

ชื่อ ชั้น เลขที่

ป ๑.๒/ผ ๕-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

ประเภทของภาษี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดเป็น mind map แสดงประเภทของภาษี (๑๐ คะแนน)

ชื่อ ชั้น เลขที่

ป ๑.๒/ผ ๕-๐๓

ใบงานที่ ๐๓

สิทธิของผู้บริโภค

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

๑. นักเรียนควรได้รับสิทธิผู้บริโภคอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

๒. ถ้านักเรียนถูกละเมิดสิทธิผู้บริโภค
ควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อรักษาสิทธิ

.....
.....
.....
.....

๓. การแสดงฉลากผลิตภัณฑ์ประเภทอาหาร
โดยไม่ละเอียดส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคอย่างไร

.....
.....
.....
.....

๔. ผู้ใช้แรงงานได้รับสิทธิอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

๕. การคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้แรงงานมีประโยชน์อย่างไร

.....
.....
.....
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

ระบบเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจ หมายถึง การรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินการทางเศรษฐกิจ เช่น การผลิต การบริโภค ผู้ที่ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เรียกว่า **หน่วยเศรษฐกิจ** โดยหน่วยเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. หน่วยครัวเรือน หมายถึง บุคคลเดียวหรือกลุ่มของบุคคลที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน หน่วยครัวเรือน จะมีรายได้จากการทำงาน หรือเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ดังนั้น หน่วยครัวเรือนจึงทำหน้าที่เป็นทั้งเจ้าของปัจจัยการผลิตและผู้บริโภค

๒. หน่วยธุรกิจ หมายถึง บริษัท ห้างร้านที่เกี่ยวกับการค้าขายหรือประกอบกิจการที่เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งเป็นผู้ขายสินค้าและบริการด้วย หน่วยธุรกิจอาจมีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้ เช่น ร้านขายของชำ ผู้ผลิตรถยนต์ ขาวนา สถาบันการเงิน ธนาคาร เป้าหมายที่สำคัญของหน่วยธุรกิจ คือ การแสวงหากำไรสูงสุดจากการดำเนินงาน

๓. หน่วยรัฐบาล หมายถึง องค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่จัดหาสินค้าและบริการให้กับหน่วยครัวเรือนและหน่วยธุรกิจโดยไม่หวังผลกำไร หน่วยรัฐบาลมีหน้าที่จัดการศึกษา การรักษาพยาบาล การสร้างถนน ระบบขนส่ง จัดหาไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ นอกจากนี้หน่วยรัฐบาลยังทำหน้าที่บริหารเศรษฐกิจของประเทศ จัดหารายได้โดยการจัดเก็บภาษี เพื่อนำไปใช้จ่ายในการบริหารและพัฒนาประเทศ

สิทธิของผู้บริโภคและสิทธิของผู้ใช้แรงงานในประเทศไทย

สิทธิ หมายถึง อำนาจพึงมีพึงชอบที่บุคคลพึงได้ โดยไม่เบียดเบียนหรือละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยผู้บริโภคและผู้ใช้แรงงานในประเทศไทยจะได้รับสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

สิทธิของผู้บริโภค	ของผู้ใช้แรงงาน (กระทรวงแรงงานต้อง)
๑. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและบริการ	๑. เวลาทำงานไม่เกิน ๘ ชม./วัน และไม่เกิน ๔๘ ชม./สัปดาห์ มีวันหยุดไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๑ วัน
๒. สิทธิที่จะได้มีอิสระในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ	๒. ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี เป็นลูกจ้าง
๓. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ	๓. นายจ้างรับผิดชอบต่อการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของลูกจ้าง
๔. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา	๔. ได้รับค่าจ้างตามที่ตกลงและค่าจ้างไม่น้อยกว่าค่าแรงขั้นต่ำตามกฎหมายกำหนด
๕. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหายเมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภค	๕. ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ เช่น การรักษาพยาบาล ได้รับเงินชดเชยเมื่อตกงาน
กระทรวงแรงงาน ทำหน้าที่ ดูแลคุ้มครองสิทธิ	

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

ภาษี

ภาษี หมายถึง เงินที่รัฐบาลเรียกเก็บจากบุคคลหรือนิติบุคคล เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ

๑. ความสำคัญของภาษี

ภาษีถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐ ซึ่งคณะผู้บริหารประเทศต้องนำมาจัดสรรและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ดังนี้

๑) การนำเงินภาษีไปใช้จ่ายเป็นเงินเดือนของข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมือง (นักการเมือง) ซึ่งมีหน้าที่ทำงานเพื่อบริการประชาชนตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเป็นค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าบริการต่าง ๆ ของทางราชการ

๒) การนำเงินภาษีไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศเช่นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งก่อสร้างของรัฐบาล การสร้างถนน โรงพยาบาล อาคารเรียน

๒. ประเภทของภาษี

๑) ภาษีเงินได้ แบ่งเป็น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีที่รัฐบาลเรียกเก็บจากบุคคลที่มีรายได้ เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพ รับราชการ พนักงานบริษัท ค่าขาย รับจ้าง เป็นต้น ซึ่งจะต้องหักเงินส่วนหนึ่งจากรายได้ ส่งให้รัฐบาลภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากกลุ่มบุคคล หรือองค์กร เช่น ห้างหุ้นส่วนบริษัท เมื่อประกอบธุรกิจได้กำไรจะต้องหักกำไรส่วนหนึ่งส่งให้กับรัฐบาล

๒) ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ โดยคำนวณเก็บจากมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการ แต่สินค้าบางอย่างได้รับยกเว้นจาก การเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น หนังสือ เป็นต้น

๓) ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากเจ้าของที่ดิน ตามจำนวนที่ดินที่มีอยู่ โดยคำนวณตามราคากลางของที่ดิน ตามที่ทางราชการได้ประกาศกำหนดไว้

๔) ภาษีโรงเรือน เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากเจ้าของโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ซึ่งให้เช่า ใช้ประกอบการค้า หรือให้ผู้อื่นอาศัย

๕) ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่กฎหมายกำหนดให้กรมสรรพสามิตเรียกเก็บจากสินค้าที่ผลิตหรือนำเข้า เช่น ภาษีบุหรี่ ภาษีสุรา หรือเก็บจากการให้บริการทางธุรกิจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กิจการบันเทิง

๖) ภาษีศุลกากร เป็นภาษีที่กรมศุลกากรเรียกเก็บจากผู้นำเข้าสินค้าหรือส่งสินค้าออก

การหลีกเลี่ยงโดยไม่เสียภาษี หรือเสียแต่ไม่ถูกต้องนอกจากต้องเสียเงินเพิ่มแล้ว จะต้องได้รับโทษทางอาญา ถึงขั้นปรับหรือจำคุกด้วย ซึ่งแล้วแต่กรณี ดังนั้น การเสียภาษีจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรภาคภูมิใจ เพราะรัฐบาลจะนำเงินจำนวนนั้นมาใช้ในการบำรุงประเทศให้เจริญก้าวหน้า

ป ๑.๒/ผ ๖-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในชุมชน กิจกรรม “คนค้นคน”

คำชี้แจง ให้นักเรียนสำรวจกลุ่มเศรษฐกิจในชุมชน แล้วตอบคำถามต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

กลุ่มออมทรัพย์

ชื่อกลุ่ม.....

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

.....
.....
.....

วิธีดำเนินงาน

.....
.....
.....

ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม

.....
.....
.....

กลุ่มแม่บ้าน

ชื่อกลุ่ม.....

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

.....
.....
.....

วิธีดำเนินงาน

.....
.....
.....

ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม

.....
.....
.....

กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

ชื่อกลุ่ม.....

วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

.....
.....
.....

วิธีดำเนินงาน

.....
.....
.....

ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม

.....
.....
.....

ป ๑.๒/ผ ๖-๐๒

ใบงานที่ ๐๒

ประโยชน์ของการรวมกลุ่ม
ทางเศรษฐกิจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (๑๐ คะแนน)

๑. การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจส่งผลอย่างไร

.....
.....
.....
.....

๓. การรวมกลุ่มแม่บ้านมีประโยชน์อย่างไร

.....
.....
.....
.....

๒. การรวมกลุ่มออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์
เพื่ออะไร

.....
.....
.....
.....

๔. กองทุนหมู่บ้านมีประโยชน์อย่างไร

.....
.....
.....
.....

๕. นักเรียนคิดว่าธุรกิจใดควรมีการรวมตัวกัน เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้สำหรับนักเรียน

การรวมกลุ่มเศรษฐกิจภายในท้องถิ่น

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่นเป็นการพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อให้เศรษฐกิจของชุมชนดำเนินไปได้ด้วยดี ทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นเจริญก้าวหน้า ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไป

ตัวอย่างการรวมกลุ่มเชิงเศรษฐกิจเพื่อประสานประโยชน์ในท้องถิ่น เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน

๑. กลุ่มออมทรัพย์

กลุ่มออมทรัพย์ เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการดำเนินชีวิตของกลุ่ม ฝึกให้สมาชิกประหยัด อดออม อดทน พัฒนาตนเอง รู้จักช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มที่เดือดร้อน

๒. กลุ่มแม่บ้าน

กลุ่มแม่บ้าน เป็นการรวมกลุ่มของแม่บ้านเพื่อประกอบอาชีพ โดยนำความรู้ความสามารถ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว เช่น กลุ่มทอผ้า กลุ่มทอพรมเช็ดเท้า กลุ่มไม้กวาด กลุ่มทำเครื่องจักรสาน

๓. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน

กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน ที่รัฐบาลได้จัดสรรให้เป็นเงินที่ใช้ในการบริหารจัดการในท้องถิ่น เพื่อสร้างศักยภาพเกี่ยวกับความเข้มแข็งในด้านสังคมและเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้าน

**** ในท้องถิ่นแต่ละแห่งจะมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อช่วยเหลือกันในด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้เศรษฐกิจดำเนินไปด้วยดี และเกิดการขยายตัว สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น****

ใบความรู้สำหรับครู

เรื่อง มารยาทในการแสดงความเคารพ

มารยาทในการยืนไหว้เป็นมารยาทในการแสดงความเคารพที่สำคัญที่สุดมีวิธีการปฏิบัติ ดังนี้ ในการยืนไหว้นั้นชายให้ยืนตัวตรง ค้อมตัวลงพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้ ตำแหน่งของนิ้วหัวแม่มือให้ถูกต้อง ตามระดับของบุคคลที่เราแสดงความเคารพ จากนั้น ลดมือลงพร้อมกับยืดตัวขึ้น กลับมาในท่ายืนตรงตามเดิม สำหรับหญิงนั้นเมื่อยืนไหว้ ให้ถอยเท้าใดเท้าหนึ่งทีถนัดไปข้างหลังเล็กน้อยพร้อมกับย่อตัวยกมือขึ้นไหว้ตำแหน่งของนิ้วหัวแม่มือให้ถูกต้องตามระดับของบุคคลที่เราแสดงความเคารพ จากนั้น จึงลดมือลงพร้อมกับชักเท้าที่ถอยไปกลับมาอยู่ในท่ายืนตรงตามเดิม หรือจะใช้การยืนตรงไหว้แบบชายก็ได้

การแสดงความเคารพ

การแสดงความเคารพทำได้หลายแบบ ซึ่งแตกต่างกันออกไปตามฐานะของบุคคลและกาลเทศะต้องพิจารณาถึงเหตุการณ์ สถานที่ และเวลา เป็นเครื่องประกอบด้วยว่า ควรจะแสดงความเคารพแบบใด

การแสดงความเคารพขณะยืน

๑. การวันทยหัตถ์ ใช้ได้ทั้ง หญิงและชายที่แต่งเครื่องแบบและสวมหมวก
๒. ก้มศีรษะ สำหรับชาย ในกรณีที่แต่งเครื่องแบบหรือไม่ก็ตาม และไม่ได้สวมหมวก
๓. เปิดหมวก ในกรณีที่ไม่ได้แต่งเครื่องแบบ แต่สวมหมวก
๔. การไหว้ เป็นมารยาทไทย ใช้ได้ทั้งชายและหญิง

การแสดงความเคารพขณะนั่ง

การทำความเคารพขณะนั่ง สามารถทำได้ ๒ อย่าง คือ ไหว้ และกราบ

๑. การไหว้ ถ้าผู้ที่เราจะแสดงความเคารพเป็นผู้มีอาวุโสพอควร ควรนั่งพับเพียบ เกือบเท้า ยกมือไหว้ พร้อมกับน้อม ตัวก้มศีรษะ

๒. การกราบ ถ้าเป็นผู้มีอาวุโสใช้การกราบ ทำเช่นเดียวกับการหมอบแต่มือไม่ประสาน ให้เข้าข้างหนึ่งอยู่ระหว่างแขนทั้งสอง มือประสานวางตั้งลงบนพื้น แล้วก้มศีรษะ ไปให้หน้าผากแตะสันมือ ทำครั้งเดียว ถ้าเป็นผู้มีอาวุโสมาก เมื่อกราบแล้วควรหมอบ มือประสานหรือประณมแล้วแต่กรณีการไหว้ขณะนั่งบนเก้าอี้ ถ้าเป็นผู้ที่มีอาวุโสมากก็หันไป น้อมตัวไหว้ แล้วควรนั่งประสานมือ ถ้าเป็นผู้ที่มีอาวุโสน้อยก็หันไปไหว้ตามธรรมดาในกรณีที่ผู้ทำความเคารพยังไม่ได้นั่งเก้าอี้ ก็เดินไปนั่งเก้าอี้เสียก่อนแล้วจึงไหว้

การไหว้ คือ การที่มือสองข้างประณม นิ้วชิดกัน ปลายนิ้วไม่แยกจากกันและ ยกมือขึ้น ในระดับต่างๆ เมื่อมีผู้ทำความเคารพด้วยการไหว้ ควรรับไหว้ทุกครั้ง ใช้ประณมมือระดับอกแล้วยกขึ้นเล็กน้อยก้มศีรษะตามฐานะของบุคคลที่จะทำความเคารพทำได้ดังนี้

- ไหว้พระ ยกมือที่ประณมขึ้นจรดหน้าผาก ให้ปลายนิ้ว หัวแม่มือจรด ระหว่างคิ้ว ให้ปลายนิ้ว ชี้จรดตีนผม

- ไหว้บิดามารดา ครู อาจารย์ ยกมือที่ประณมขึ้น จรดส่วนกลางของหน้า ให้ปลายนิ้ว หัวแม่มือจรด ปลายจมูก และให้ปลายนิ้วชี้จรดระหว่างคิ้ว

การไหว้บิดามารดา ครูอาจารย์

- ไหว้ผู้ที่เคารพทั่ว ๆ ไป ยกมือที่ประณมขึ้นจรดส่วนล่างของใบหน้า ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดปลายคาง และให้ปลายนิ้วชี้จรดปลายจมูก
- ไหว้ผู้ที่เสมอกัน ยกมือที่ประณมขึ้น เล็กน้อย ไม่ต้องก้มศีรษะหรือก้มเพียงเล็กน้อย

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยที่ ๑ เศรษฐิน้อย หน่วยย่อยที่ ๒ ออมไว้มั้ขัดสน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. อาชีพใดไม่ใช่อาชีพบริการ

- ก. ตำรวจ
- ข. ช่างตัดผม
- ค. ช่างแกะสลัก
- ง. ช่างเสริมสวย

๒. ข้อใดถูกต้องเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต

- ก. สิ่งจำเป็นพื้นฐานในกระบวนการผลิต
- ข. ที่ดิน แรงงาน
- ค. ที่ดิน แรงงาน เครื่องจักร และทุน
- ง. กำไร

๓. ลักษณะของภาษีที่ดีคือข้อใด

- ก. มีความยืดหยุ่น
- ข. มีความเป็นธรรม
- ค. ต้องใช้เวลาคำนวณ
- ง. มีค่าใช้จ่าย

๔. อาชีพใดทำหน้าที่ในการปลูกพืช

- ก. เกษตรกร
- ข. ช่างฝีมือ
- ค. พ่อค้า
- ง. รับราชการ

๕. หน้าที่หลักของอาชีพพ่อค้าคือข้อใด

- ก. เป็นผู้ผลิตสินค้า
- ข. สร้างสรรค์เครื่องมือเครื่องใช้
- ค. ให้ความรู้
- ง. เป็นตัวกลางในการซื้อขายแลกเปลี่ยน

๖. การกู้ยืมเงินผู้ให้กู้ได้สิ่งใดตอบแทน

- ก. กำไร
- ข. สินค้า
- ค. ค่าจ้าง
- ง. ดอกเบี้ย

๗. ข้อใดไม่ใช่วัตถุประสงค์ในการเก็บภาษีอากร

- ก. ส่งเสริมการบริโภคสินค้าและบริการ
- ข. รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
- ค. เครื่องมือในการกระจายรายได้
- ง. เป็นรายได้ของรัฐ

๘. สิ่งที่ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนคืออะไร

- ก. ธนาคาร
- ข. ธนบัตร
- ค. เหรียญ
- ง. เงิน

๙. ข้อดีของการมีอาชีพที่หลากหลายคือข้อใด

- ก. แต่ละอาชีพพึ่งพากัน
- ข. มีร้านค้าที่หลากหลาย
- ค. มีประชากรจำนวนมาก
- ง. เศรษฐกิจดี

๑๐. ระบบสินเชื่อเกิดขึ้นเพราะเหตุใด

- ก. การให้บริการกู้เงิน
- ข. การค้าประกันกู้เงิน
- ค. ความต้องการของมนุษย์
- ง. การให้คำแนะนำ

๑๑. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับภาษี

- ก. เป็นแหล่งรายได้ของรัฐ
- ข. เป็นเงินที่รัฐเรียกเก็บ
- ค. เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า
- ง. ถูกทุกข้อ

๑๒. หน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเงินคืออะไร

- ก. ตลาดหลักทรัพย์
- ข. บริษัทเงินทุน
- ค. ธนาคาร
- ง. บริษัทหลักทรัพย์

๑๓. ภาษีที่รัฐจัดเก็บนำไปใช้ประโยชน์อย่างไร

- ก. ใช้พัฒนาประเทศ
- ข. ใช้พัฒนาความเป็นอยู่ของคนยากจน
- ค. ใช้ปลดหนี้ให้เกษตรกร
- ง. ใช้หนี้เงินกู้ต่างประเทศ

๑๔. ใครรับสินค้าจากผู้ผลิตไปบริการผู้บริโภค

- ก. ผู้บริโภค
- ข. ผู้ผลิต
- ค. ผู้ประกอบการ
- ง. พ่อค้าแม่ค้า

๑๕. สินค้าใดได้รับการยกเว้นภาษี

- ก. สุรา
- ข. บุหรี่
- ค. หนังสือ
- ง. น้ำหอม

๑๖. การแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจด้านใด

- ก. ด้านการแข่งขัน
- ข. ด้านการพึ่งพา
- ค. ด้านการต่อรอง
- ง. ด้านการประสานประโยชน์

๑๗. ประเทศไทยใช้รูปแบบของเงินยกเว้นข้อใด

- ก. เหยี่ยูบาท
- ข. เหยี่ยูหาลิบสเตอร์
- ค. เหยี่ยูสลิ้ง
- ง. เงินหยวน

๑๘. ภาษีที่ผู้บริโภคต้องเสียเมื่อซื้อสินค้าคือภาษีประเภทใด

- ก. ภาษีสรรพสามิต
- ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ค. ภาษีศุลกากร
- ง. ภาษีเงินได้

๑๙. ถ้าแก้ปัญหาความยากจนในชุมชนได้จะลดปัญหาใด

- ก. ยาเสพติด
- ข. การศึกษา
- ค. อาชญากรรม
- ง. ศีลธรรม

๒๐. ขาวนาเป็นหน่วยเศรษฐกิจในข้อใด

- ก. ผู้บริโภค
- ข. ผู้ผลิต
- ค. ผู้ใช้แรงงาน
- ง. ผู้ให้บริการ

เฉลิมพระเกียรติ โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

กลุ่มบูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ คนดีศรีแผ่นดิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เล่ม ๒ (ฉบับปรับปรุง)

สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชุดเอกสารสื่อ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
ลิขสิทธิ์ของ สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒๒,๐๐๐ ชุด
จัดพิมพ์โดย องค์การค้ำของ สกสค.

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการหน่วยที่ ๔ คนดีศรีแผ่นดิน

๑

หน่วยย่อยที่ ๑ ตันกล้าคนดี

๓

หน่วยย่อยที่ ๒ สิทธิเด็กไทย

๓๓

หน่วยย่อยที่ ๓ วิธีประชาธิปไตย

๖๑

ชุดการเรียนรู้หน่วยบูรณาการ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
หน่วยที่ ๔ : คนดีศรีแผ่นดิน

หน่วยที่ ๔ : หน่วยย่อยที่ ๑ ต้นกล้าคนดี

ป ๔.๑/ผ ๑-๐๑

ใบงานที่ ๐๑ เรื่อง เรียนรู้วัฒนธรรม

รายชื่อสมาชิก ๑ ๒.
๓ ๔.

- คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เรียนรู้วัฒนธรรม แล้วร่วมกัน
จัดทำแผนผังความคิดสรุปเรื่องราวที่ได้ศึกษา
๒. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ป ๔.๑/ผ ๑-๐๒

ใบงานที่ ๐๒ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มละ ๒ วัฒนธรรม แล้วนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนด พร้อมติดภาพประกอบ

วัฒนธรรมท้องถิ่น

วัฒนธรรมที่เลือกมา

๑.
๒.

ความแตกต่างของวัฒนธรรม

.....
.....
.....

บทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรม

.....
.....
.....

ป ๔.๑/ผ ๑-๐๓

ใบงานที่ ๐๓ เรื่อง การธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า เรื่อง การธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย จากใบความรู้ แล้วร่วมกันระดมความคิด สรุปแนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย ในรูปแบบแผนผังความคิด พร้อมทั้งตกแต่งให้สวยงาม

การธำรงรักษา
วัฒนธรรมไทย

ป ๔.๑/พ ๑-๐๔

ใบงานที่ ๐๔ เรื่อง วัฒนธรรมไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่นักเรียนชื่นชอบมากที่สุดพร้อมเขียนคำบรรยายภาพสั้น ๆ

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง เรียนรู้วัฒนธรรม

ความหมายของวัฒนธรรม

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึง วิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม จารีตประเพณี พิธีกรรม และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มชนและสังคมได้ร่วมสร้างสรรค์ สืบส่ง ปลุกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจและวัตถุ อย่างสันติสุขและยั่งยืน

ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อคนไทยและสังคมไทยหลายประการ ดังนี้

๑. เป็นสิ่งแสดงถึงความเจริญของประเทศชาติ หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ดีงาม เหมาะสม เช่น ความมีระเบียบวินัย ขยัน ประหยัด อุตุน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว สังคมนั้นย่อมเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว
๒. เป็นสิ่งแสดงเอกลักษณ์และความเป็นชาติไทย ที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยแตกต่างจากสังคมอื่น
๓. เป็นสิ่งกลมเกลียวจิตใจมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข
๔. เป็นสิ่งช่วยเสริมสร้างความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยให้คนไทยภูมิใจในชาติไทย

ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) เป็นวัฒนธรรมที่สามารถมองเห็น สัมผัสได้ ซึ่งได้แก่ สิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดค้นผลิตขึ้นมา เช่น สิ่งก่อสร้าง อาคารบ้านเรือน อาวุธยุทโธปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น
๒. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (Non – material Culture) เป็นวัฒนธรรมที่มองไม่เห็น เป็นมโนภาพ เช่น ค่านิยม มารยาท ประเพณี บรรทัดฐาน สถาบันทางสังคม ความเชื่อ เป็นต้น

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคม

มนุษย์ได้มีการสร้างสรรค์วัฒนธรรมต่างๆ ขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมต่างๆ จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา วัฒนธรรมดั้งเดิมที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจะถูกกลืนและปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะฉะนั้น สังคมและ วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด แต่การเปลี่ยนแปลงจะ เร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง เช่น ระดับการศึกษาของคนในสังคม การสื่อสาร การคมนาคม

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมตามกาลเวลาที่มีผลต่อตนเองและสังคม มีสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

๑. ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลให้การใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมดั้งเดิมถูกกลืน เช่น ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้คนในสังคมสามารถติดต่อสัมพันธ์กันโดยไม่ต้องพบปะพูดคุย ไม่ได้พบหน้าเพื่อแสดงความเคารพกัน

๒. การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทย ทำให้เกิดสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

๑) การขอยืมวัฒนธรรม ได้แก่ การใช้ภาษาอังกฤษทับศัพท์ เช่น แท็กซี่ แซมพู ไอศกรีม

๒) การปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม การติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และมีการปรับตัวเข้าหากัน ทำให้วัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น การทักทายด้วยการจับมือ

๓) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดวัฒนธรรมใหม่ขึ้นมา

๔) การเลียนแบบวัฒนธรรม เป็นการรับวัฒนธรรมของอีกชาติหนึ่งเข้ามามีอิทธิพลในการดำเนินชีวิต เช่น การรับประทานอาหาร การเฉลิมฉลองในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันคริสต์มาส เป็นต้น

แนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย ที่สั่งสมมาจากภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความเป็นชาติไทย ดังนั้น การอนุรักษ์วัฒนธรรม จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องอาศัยความร่วมมือกันของคนไทยทุกคน สำหรับแนวทางการธำรงรักษาวัฒนธรรมไทยมีดังนี้

๑. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชุมชนต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

๒. รมรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน ตระหนักในความสำคัญ ของวัฒนธรรม ว่าเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องให้การรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานการบริการความรู้ วิชาการ และทุนทรัพย์ สำหรับจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อมวลชนให้มีบทบาทในการเผยแพร่วัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น

๔. ส่งเสริมและสร้างปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้โอกาสในการแสวงหาความรู้ความสามารถด้านภูมิปัญญาไทยอย่างเต็มที่ มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ

๕. ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติและของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่ประชาชนในการปรับเปลี่ยนและตอบสนองกระแสวัฒนธรรมอื่นๆ อย่างเหมาะสม

๖. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย แล้วนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง เช่น การใช้ภาษาไทย การแสดงความเคารพ

๗. เผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้เป็นที่แพร่หลายทั้งต่อคนไทยและชาวต่างชาติ และให้ข้อมูลทางวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้อง

๘. ใช้สินค้าที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น การใช้ผ้าไทย เครื่องจักสานไทย

๙. รวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่นที่กระจายอยู่ให้มาอยู่ในแหล่งเดียวกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น ประชาชนจะได้ทราบคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

.....

ใบความรู้ที่ ๓

เรื่อง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่าง ๆ ในสังคมไทย

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนภาคต่าง ๆ ในสังคมไทย

ในแต่ละท้องถิ่นจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและลักษณะทางกายภาพ ของแต่ละท้องถิ่น วัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่น ได้แก่

๑. ด้านภาษา ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยจะมีภาษาถิ่นแตกต่างกันออกไปทั้งสำเนียง และ คำศัพท์ เช่น

ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
พูด	อู้	แหลง	เว้า
มะละกอ	มะก้วยเต็ด	ลอกอ	หมากหุ้ง
ฝรั่ง	มะก้วยแก้ว	ชมพู่	หมากสีดา
น้อยหน้า	มะน้อยแน้	หน้อยหน้า	หมากเขียบ
มอง	ผ่อ	แล	เป็ง

๒. ด้านการกิน ในแต่ละภูมิภาคมีการปรุงอาหารซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมานาน โดยใช้วัตถุดิบที่แตกต่างกัน และอาหารก็มีรสชาติแตกต่างกันตามรสนิยมของแต่ละภาค เช่น

ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
แกงเขียวหวาน	น้ำพริกอ่อง	แกงเหลือง	ส้มตำ
น้ำพริกกะปิ	แกงฮังเล	แกงไตปลา	ลาบ
แกงจืดลูกรอก	แคบหมู	คั่วกลิ้ง	ก้อย

๓. ด้านศาสนา คนไทยส่วนใหญ่จะนับถือพระพุทธศาสนา มีบางส่วนนับถือศาสนาอื่นๆ เช่น อิสลาม คริสต์ เป็นต้น ซึ่งศาสนิกชนของแต่ละศาสนามีการประพฤติปฏิบัติตนเกี่ยวกับศาสนาที่แตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามทุกคนก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข เพราะทุกศาสนานั้นสอนให้ศาสนิกชนของตนเป็นคนดีทั้งสิ้น

๔. ด้านการแต่งกาย คนไทยแต่ละภูมิภาคมีการแต่งกายแตกต่างกัน โดยจะแต่งชุดพื้นเมืองตามท้องถิ่นของตน เช่น คนภาคเหนือ คนภาคกลาง คนภาคใต้ คนภาคอีสาน มีการแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองแตกต่างกัน หรือชาวพื้นเมืองอื่นๆ เช่น มอญ กะเหรี่ยง เป็นต้น

ประโยชน์และคุณค่าทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทยมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามที่มีในสังคม เป็นเอกลักษณ์ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. ทำให้สังคมไทยมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น เมื่อทุกคนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ประเพณี ซึ่งเป็นแบบแผนของสังคมที่ดีงาม ซึ่งเป็นกรอบของการอยู่ร่วมกันในสังคม หรือปฏิบัติตามกฎหมายก็ย่อมไม่เกิดข้อขัดแย้งกัน

๒. สร้างความบันเทิงให้แก่สมาชิกในสังคม เช่น วัฒนธรรมทางด้านการแสดงดนตรี การขับร้อง การฟ้อนรำ ซึ่งจะทำให้ผู้ดู ผู้ชมมีความสุขสนุกสนาน คลายความเครียด

๓. สร้างความสามัคคีกลมเกลียวระหว่างสมาชิกในแต่ละสังคม เช่น แต่ละภาคแต่ละท้องถิ่น จะมีขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายคลึงกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นต้น

๔. ทำให้สมาชิกในสังคมสามารถสื่อสารได้อย่างเข้าใจง่ายขึ้น โดยใช้วัฒนธรรมทางภาษาเป็นสื่อกลาง ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นพื้นฐานการพัฒนาประเทศ รวมทั้งข้อคิดจากงานวรรณคดี วรรณกรรมยังเป็นแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติตนในทางที่ดี

๕. ทำให้สมาชิกในสังคมมีหลักไว้ยึดเหนี่ยวจิตใจ เนื่องจากวัฒนธรรมทางด้านที่เกี่ยวข้องกับ ศีลธรรม เช่น พิธีกรรมทางศาสนา คำสอนของศาสนา ทำให้สมาชิกในสังคมมีหลักสำหรับยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น การปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว สังคม ประเทศ เป็นต้น

๖. ทำให้สมาชิกในสังคมมีโอกาสในการประกอบอาชีพต่างๆ เพิ่มขึ้น วัฒนธรรมไทยบางอย่างส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของสังคม สร้างรายได้ให้แก่สมาชิกในสังคม เช่น การทอผ้าไหม การแกะสลักลวดลายบนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ การแสดงนาฏศิลป์ การแสดงดนตรี เป็นต้น

แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมในท้องถิ่น

วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ควรรักษาไว้ เพื่อสืบทอดให้คงอยู่ต่อไป แนวทางการดูแลรักษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น มีดังนี้

๑. อนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น เช่น การพูดภาษาถิ่นให้ถูกต้อง การเข้าร่วมประเพณีในท้องถิ่น

๒. การปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นให้ถูกต้อง

๓. มีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่น

๔. เผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยย่อยที่ ๑ ตันกล้าคนดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมที่คนไทยดัดแปลงมาจากต่างประเทศ ก. การกราบ ข. การกินหมาก ค. การเล่นสงกรานต์ ง. การใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหาร ๒. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมที่เราควรรักษาไว้ ก. ลูกต้องเคารพพ่อแม่ ข. น้องควรปฏิบัติตามพี่ ค. ลูกศิษย์ควรดำเนินรอยตามครู ง. ลูกควรประกอบอาชีพตามพ่อแม่ ๓. นักเรียนจะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมได้อย่างไร ก. สะสมภาพวัฒนธรรมต่างๆ ข. เปลี่ยนรูปแบบให้เป็นสากล ค. เข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่น ง. รับวัฒนธรรมทุกอย่างของต่างชาติ ๔. การนั่งต่อหน้าพระสงฆ์ที่เหมาะสมควรทำอย่างไร ก. นั่งพับเพียบ ข. นั่งเหยียดขา ค. นั่งขัดสมาธิ ง. นั่งไขว่ห้าง ๕. อาหารในข้อใด เป็นอาหารที่คนในภาคใต้นิยมรับประทาน ก. แกงเขียวหวาน ข. แกงจืดตำลึง ค. แกงเหลือง ง. แกงโหะ ๖. ขณะคุยกับผู้ใหญ่ควรวางมืออย่างไร ก. ล้วงกระเป๋า ข. ซุมือขึ้นทั้งสองข้าง ค. ประสานกันด้านหลัง ง. ประสานกันด้านหน้าระดับเอว	๗. ใครเป็นผู้รักษาวัฒนธรรมไทย ก. บีใส่เสื้อลายไปงานศพ ข. บุญแต่งตัวสุภาพไปทำบุญที่วัด ค. บุญสวมหมวกในห้องเรียน ง. บุญแต่งชุดกีฬาไปงานแต่งงาน ๘. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์จากการติดตามข้อมูลข่าวสาร ก. ทำให้ได้รับความบันเทิง ข. ทำให้ได้รับความรู้ที่ทันสมัย ค. ทำให้สามารถเลียนแบบพฤติกรรมของศิลปินที่ชื่นชอบ ง. ทำให้สามารถป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ ๙. ใครติดตามข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและนำไปใช้ได้เหมาะสมมากที่สุด ก. คนอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ให้น้องฟังทุกเช้า ข. ก้องเขียนสรุปข่าวที่ดูจากโทรทัศน์ในตอนเช้าแล้วนำเสนอ ค. ก้อยตัดข่าวที่น่าสนใจแล้วติดลงในกระดานและเก็บในแฟ้มผลงาน ง. โก๋นำวิธีการล้างมือให้ปลอดภัยไปล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ๑๐. การเลือกชมรายการโทรทัศน์ทุกครั้ง นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. เลือกรายการที่ผู้ใหญ่ชม ข. สามารถชมได้ทุกรายการ ค. ชมรายการที่เพื่อนแนะนำ ง. เลือกรายการที่เหมาะสมกับวัย
---	--

ป ๔.๑/ผ ๒-๐๑

ใบงานที่ ๐๑ เรื่อง มารยาทไทย

.....

รายชื่อสมาชิก ๑. ๒.
๓. ๔.

- คำชี้แจง** ๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง มารยาทไทย แล้วร่วมกันจัดทำแผนผังความคิดสรุปเรื่องราวที่ได้ศึกษา
๒. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง มารยาทไทย

มารยาทไทย คือ กิริยา วาจาต่างๆ เช่น การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การรับของส่งของ การทำความเคารพ การแสดงกิริยาอาการ การรับประทานอาหาร การให้และรับบริการ การทักทาย การสนทนา การใช้คำพูด การฟัง การใช้เครื่องมือสื่อสาร รวมทั้งการประพฤติปฏิบัติในพิธีการต่างๆ ที่สุภาพเรียบร้อยที่บุคคลพึงปฏิบัติในสังคมโดยมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมตามกาลเทศะ และถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญของคนไทย มารยาทไทยกำหนดขึ้นไว้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

๑. การแสดงความเคารพ
๒. การยืน
๓. การเดิน
๔. การนั่ง
๕. การนอน
๖. การรับของและส่งของ
๗. การแสดงกิริยาอาการ
๘. การรับประทานอาหาร
๙. การให้และรับบริการ
๑๐. การทักทาย
๑๑. การสนทนา
๑๒. การใช้คำพูด
๑๓. การฟัง
๑๔. การใช้เครื่องมือสื่อสาร

๑. การแสดงความเคารพ อันเป็นมารยาทของคนไทย นิยมการประนมมือ การไหว้ และการกราบ **การประนมมือ (อัญชลีกรรม)** คือ การกระพุ่มมือทั้งสองประนมให้ฝ่ามือทั้งสองประกบกันนิ้วทุกนิ้วแนบชิดติดกันไม่เหลื่อมล้ำกันหรือกางออกห่าง กระพุ่มมือที่ประนมนี้ไว้ระหว่างอกให้ตั้งตรงขึ้นข้างบนมีลักษณะคล้ายดอกบัวตูม แขนบศอกทั้งสองข้างไว้ชิดกับชายโครง ไม่ปล่อยให้กางออกไปรักษาระดับกระพุ่มมือไว้ระหว่างอก เป็นการแสดงความเคารพเวลาสวดมนต์ หรือฟังสวดมนต์และฟังเทศน์

๑.๑ การไหว้(นมัสการ) คือการยกมือที่ประนมขึ้นจรดหน้าผากนิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว พร้อมกับก้มศีรษะลงเล็กน้อย ใช้แสดงความเคารพพระภิกษุสามเณร หรือปูชนียวัตถุ ปูชนียสถาน ในขณะที่ผู้ไหว้ นั่งบนเก้าอี้หรือยืนอยู่ การไหว้บุคคลผู้อาวุโสกว่าให้ปล่อยมือจรดมูกหรือคิ้ว การไหว้ผู้เสมอกันให้ประนมมือไหว้ระดับอก

๑.๒ การกราบ (อภิวาท) คือ การแสดงอาการกราบราบลงกับพื้นด้วยเบญจางคประดิษฐ์ คือ ด้วยองค์ประกอบห้าอย่าง ได้แก่ เข้าทั้งสอง ฝ่ามือทั้งสอง และศีรษะอันได้แก่ หน้าผากให้จรดกับพื้นเป็นอาการแสดงความเคารพอย่างสูงสุดต่อ พระรัตนตรัย มีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

ท่าเตรียมตัว นั่งคุกเข่า (ชายตามแบบชาย หญิงตามแบบหญิง) มือทั้งสองทอดวางเหนือเข่าทั้งสองให้นิ้วมือทั้งห้าแนบชิดกัน

- ๑) จังหวะที่หนึ่ง ยกมือขึ้นประนมไว้ระหว่างอก ตามแบบการประนม
- ๒) จังหวะที่สอง ยกมือที่ประนมขึ้นจรดหน้าผาก โดยให้นิ้วหัวแม่มือทั้งสองอยู่ระหว่างคิ้ว ตามแบบการไหว้ พระรัตนตรัย

๓) จังหวะที่สาม ก้มตัวลง ปลอมมือทั้งสองให้ทอดลงกับพื้นโดยแบ่มือทั้งสองให้ข้อศอกต่อกับเข่าทั้งสองข้าง (สำหรับชาย) และให้ศอกทั้งสองข้างขนานเข่าทั้งสองไว้(สำหรับหญิง) ให้ระยะมือทั้งสองห่างกันประมาณหัวนิ้ว ก้มศีรษะให้หน้าผากจรดพื้นในระหว่างมือทั้งสองแล้วยกมือประนมขึ้นผ่านจังหวะที่หนึ่งสองและสามไปตามลำดับให้ต่อเนื่องกันทำติดต่อกันไปจนครบสามครั้ง

เมื่อครบสามครั้งแล้วพึงยกมือขึ้นไหว้ตามแบบพระรัตนตรัย แล้วเปลี่ยนอิริยาบถเป็นนั่งพับเพียบหรือคุกเข่าตามกาลเทศะ

๑.๓ การกราบบุคคลและกราบศพ เป็นการกราบด้วยวิธีกระพุ่มมือ และกราบเพียงครั้งเดียว ไม่แบ่มือดังนี้

๑) หากบุคคลหรือศพอาวโสกว่าให้ประนมมือไหว้ ให้ปลายนิ้วจรดมูก หรือจรดหว่างคิ้วก็ได้ถ้าคนเสมอกันประนมมือเพียงระหว่างอก

๒) นั่งพับเพียบเก็บเท้า ตามแบบนั่งพับเพียบ

๓) หมอบลงตามแบบหมอบ

๔) มือทั้งสองกระพุ่มทอดลงกับพื้นไม่แบ่มือ

๕) ก้มศีรษะลงจรดสันมือ กราบเพียงครั้งเดียว

๖) เสร็จแล้วลุกขึ้นนั่งพับเพียบตามปกติ

๑.๔ ศพพระสงฆ์จะกราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์สามครั้งก็ได้ สำหรับนาคราบลาวข หรือจะกราบบิดามารดาตอนรับผ้าไตรใช้แบบเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง

๒. การยืน ที่ควรทราบและถือปฏิบัติทั้งในเวลาเย็นตามลำพัง ยืนต่อหน้าผู้ใหญ่ และยืนแสดงความเคารพในโอกาสต่างๆ ดังนี้

๑) **การยืนตามลำพัง** ควรอยู่ในลักษณะสุภาพ สบาย ขาชิด ตั้งตัวตรง ไม่หันหน้าหรือแกว่งแขนไปมา

๒) **การยืนต่อหน้าผู้ใหญ่** ควรยืนตรง ขาชิด ปลายเท้าห่างกันเล็กน้อย มือทั้งสองแนบข้างลำตัว ถ้าอยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ที่มีอาวุโสสูงหรือพระสงฆ์ หรือเป็นการยืนหน้าที่ประทับควรค้อมส่วนบนตั้งแต่เอวขึ้นไปเล็กน้อย มืออยู่ในลักษณะคว่ำซ้อนกัน จะเป็นมือข้างไหนทับมือข้างไหนก็ได้ หรือจะประสานมือทั้งสองอย่างหลวมๆ หายมือทั้งสองสอดนิ้วเข้าระหว่างช่องนิ้วของแต่ละมือก็ได้

๓) **การยืนถวายความเคารพพระมหากษัตริย์หรือพระมหาลี** ถ้าแต่งเครื่องแบบให้ยืนตรง แล้วกระทำวันทยาหัตถ์ ถ้าไม่ได้สวมหมวก ให้ยืนตรงแล้วถวายคำนับ การถวายคำนับให้ก้มศีรษะ และส่วนไหล่ลงช้า ๆ ให้ต่ำพอสมควรแล้วกลับมายืนตรง อย่างผวกศีรษะ ถ้าสวมหมวกอื่นที่มีใช้ประกอบเครื่องแบบต้องถอดหมวกก่อนแล้วจึงถวายคำนับ

สำหรับหญิง ให้ยืนตรงเท้าชิด หันหน้าไปทางพระองค์ท่าน ชักเท้าข้างใดข้างหนึ่งไปทางหลังโดยวาดปลายเท้าไปทางอีกด้านหนึ่งของเท้าที่ ยืน ทำพร้อมกับย่อเข่าอีกข้างหนึ่งลงช้าๆ เมื่อจวนจะต่ำสุดให้ยกมือทั้งสองวางประสานกันบนหน้าขาที่ย่อให้ต่ำลงโดยให้หน้ามือประสานกันและให้ค่อนไปทางเข่าก้มศีรษะเล็กน้อย จากนั้นเงยศีรษะขึ้นพร้อมกับชักเท้าที่ไขว้กลับที่เดิมและตั้งเข่าตรง

๔) การยืนแสดงความเคารพเมื่อมีการบรรเลงเพลงเคารพ เพลงเคารพได้แก่เพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์ และเพลงมหาชัย

เมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมีให้ยืนขึ้นแล้วระวางตรง หันหน้าไปทางพระองค์ท่านหรือพระบรมฉายาลักษณ์หรือประธานที่ชวนเชิญถวายพระพร ในขณะนั้นให้ยืนตรงอยู่จนจบเพลง ถ้าเป็นการบรรเลงที่ปรากฏพระองค์ต้องถวายความเคารพเมื่อเห็นพระองค์ครั้งหนึ่ง

เมื่อได้ยินเพลงชาติให้ยืนระวางตรงจนจบเพลง แล้วจึงเปลี่ยนอิริยาบถเป็นอย่างอื่นแล้วแต่กรณี

เมื่อได้ยินเพลงมหาฤกษ์ ซึ่งใช้ในการเริ่มพิธีสำคัญให้ยืนขึ้นอย่างสุภาพหันหน้าไปทางประธานในพิธี เมื่อจบเพลงแล้วจึงเปลี่ยนอิริยาบถเป็นอย่างอื่นแล้วแต่กรณี

เมื่อได้ยินเพลงมหาชัย ซึ่งใช้แสดงความเคารพต่อพระบรมวงศานุวงศ์ ควรปฏิบัติเช่นเดียวกับได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๕) การยืนต่อหน้าพระที่นั่ง ในเวลาที่อยู่ต่อหน้าพระที่นั่งเวลาจะลุกขึ้นยืนหรือเคลื่อนที่ไปไหนต้องถวายความเคารพก่อนทุกครั้ง การยืนรับเสด็จเวลาเสด็จพระราชดำเนินผ่านสำหรับชายยืนตรงถวายคำนับ หญิงถอนสายบัว ถ้าแต่งเครื่องแบบและสวมหมวกให้ท้าวหน้าทัก

๓. การเดิน จัดเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้ คือ การเดินตามลำพัง การเดินกับผู้ใหญ่ การเดินนำเสด็จ และตามเสด็จและการเดินไปในโอกาสต่างๆ

๑) การเดินตามลำพัง ให้เดินอย่างสุภาพ หลังตรง ก้าวเท้าไม่ยาวไม่สั้นเกิน ควรแกว่งแขน แต่พองาม

๒) การเดินกับผู้ใหญ่ ให้เดินทางซ้ายเยื้องมาทางหลังของผู้ใหญ่ อยู่ในลักษณะนอนน้อมไม่สายตัว โยงศีรษะ ถ้าเป็นการเดินระยะใกล้ๆ มือทั้งสองควรประสานกัน

๓) การเดินนำเสด็จและตามเสด็จ ควรปฏิบัติดังนี้

การเดินนำเสด็จ ให้เดินหน้าระยะห่างพอสมควรทางด้านซ้ายของพระองค์ท่าน ในกรณีที่เสด็จพระราชดำเนินบนลาดพระบาทผู้เดินนำเสด็จต้องไม่เดินบนลาดพระบาทให้เดินในลักษณะเอียงตัวน้อยๆ มาทางพระองค์ท่าน เพื่อได้สังเกตทราบหากจะประทับยืนค้อมร่างกายส่วนบนเล็กน้อย มือทั้งสองประสานกัน และยกขึ้นเหนือแนวเข็มขัดเล็กน้อยเมื่อถึงที่จะอัญเชิญประทับ ซึ่งเท่ากับกราบบังคมทูล ๑ ว่าถึงที่ประทับแล้วเมื่อจะถอยออกไป ให้ถวายคำนับครั้งหนึ่ง ก่อนที่ผู้นำจะนั่งที่ ต้องถวายคำนับอีกครั้งหนึ่ง

การเดินตามเสด็จ ให้เดินเบื้องหลังพระองค์ท่านในอิริยาบถเดินกับผู้ใหญ่ คือเดินอย่างสุภาพ หน้ามองตรง อยู่ในอาการสำรวมไม่ยิ้มหัวทักทาย หรือทำความเคารพพูดคุยกับผู้อื่น

๔) การเดินเข้าสู่ที่ชุมนุม ควรเดินเข้าอย่างสุภาพ เมื่อผ่านผู้ที่นั่งอยู่ก่อน ควรก้มตัวลงเล็กน้อย ถ้าผู้นั่งเป็นผู้อาวุโสมากก็ก้มตัวให้มาก และระวางอย่าให้เสื้อผ้าหรือร่างกายไปกรายผู้อื่น ถ้าไม่มีการกำหนดที่นั่งก็ให้นั่งเก้าอี้ที่สมควรโดยสุภาพ อย่าลากเก้าอี้ให้ดังอย่าโยกย้ายเก้าอี้ไปจากระดับที่ตั้งไว้ การเข้าสู่ที่ชุมนุมที่นั่งกับพื้นควรเดินอย่างสุภาพ เวลาผ่านผู้ที่นั่งอยู่ก่อนควรค้อมตัวลงให้มากหรือน้อยสุดแต่ระยะใกล้ หรือระยะไกล ระวางอย่าให้เสื้อผ้าหรือส่วนของร่างกายไปกรายผู้อื่นถ้าผ่านระยะใกล้มากใช้การเดินเข่า

วิธีการเดินเข่าให้นั่งคุกเข่าตัวตรง มืออยู่ข้างลำตัวแกว่งได้เล็กน้อย ยกเข่าขวาซ้ายไปข้างหน้าสลับข้างกันปลายเท้าตั้งช่วงเท้าพองาม ไม่กระชั้นเกินไป การเดินเข่าไม่นิยมใช้ในกรณีเข้าเฝ้าหรือเข้าพบผู้ใหญ่

๕) การเดินในที่ที่พระมหากษัตริย์หรือพระมหาลีประทับอยู่ เวลาเดินผ่านหน้าหรือหลังที่ประทับให้ลุกขึ้นจากที่แล้วถวายความเคารพ แล้วเดินอย่างสุภาพเมื่อจะผ่านที่ประทับให้หันไปถวายความเคารพ เมื่อผ่านไปแล้วให้หันไปเคารพ และก่อนจะนั่งที่ใหม่ให้ถวายความเคารพก่อนนั่ง

๖) การเดินไปทำธุระใดๆ เมื่อลุกจากที่และถวายความเคารพแล้วเดินไปยังที่จะทำกิจธุระ เมื่อถึงที่ให้ถวายความเคารพแล้วจึงทำกิจธุระนั้น ขณะทำกิจธุระจะนั่งย่อเข่า หรือคุกเข่าหรือหมอบแล้วแต่กรณี ทำกิจธุระเสร็จแล้วลุกขึ้น ถอยหลังหนึ่งก้าว ถวายความเคารพแล้วเดินถอยหลังสามก้าว ถวายความเคารพ แล้วเดินกลับที่นั่ง ก่อนจะนั่งถวายความเคารพอีกครั้ง

๗) การเดินขึ้นลงเมรุ ในงานศพที่เสด็จพระราชดำเนิน ควรปฏิบัติโดยลำดับ ดังนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระบรมวงศานุวงศ์ประธานองคมนตรี นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี คณะทูตานุทูต ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ประชาชนทั่วไป พระภิกษุสามเณรเป็นอันดับสุดท้าย

การปฏิบัติในการเดินขึ้นสู่เมรุให้ลุกจากที่นั่งถวายความเคารพ เมื่อผ่านที่ประทับถวายความเคารพ ลงจากเมรุถึงพื้นถวายความเคารพ เมื่อผ่านที่ประทับถวายความเคารพ ก่อนจะนั่งถวายความเคารพ

การนั่ง โดยคำนึงถึงมารยาทอาจจัดเป็นประเภทต่างๆได้ดังนี้ การหมอบ และการนั่งคุกเข่าในงาน และในโอกาสต่างๆ มีวิธีปฏิบัติดังนี้

๑) การนั่งเก้าอี้ ให้นั่งตัวตรง หลังพิงพนักเก้าอี้ เท้าวางชิดกัน เข่าแนบชิดกัน มือทั้งสองวางบนหน้าขาถ้าเป็นเก้าอี้ท้าวแขน เมื่อนั่งตามลำพัง จะเอาแขนพาดบนท้าวแขนก็ได้ ไม่ควรนั่งเอาปลายเท้าหรือขาไขว้กันอย่างนั่งไขว่ห้างควรนั่งเต็มเก้าอี้ หรือนั่งโดยโยกเก้าอี้ให้ยกหน้าหรือเอนหลัง การนั่งลงศอก ในกรณีนั่งเก้าอี้ ให้น้อมตัวลงเงยหน้าเล็กน้อย วางแขนทั้งสองลงบนหน้าขามือประสานกัน

๒) การนั่งพับเพียบ ให้นั่งในลักษณะสุภาพ ยึดตัว ไม่ต้องเก็บปลายเท้า แต่อย่าเหยียดเท้าถ้านั่งต่อหน้าผู้ใหญ่ให้เก็บปลายเท้า มือประสานกันไม่ท้าวแขน

๓) การหมอบ ให้นั่งพับเพียบเก็บปลายเท้าก่อน แล้วหมอบลงไปให้เข้าข้างหนึ่งอยู่ระหว่างแขนทั้งสองข้างแขนวางราบกับพื้น ตลอดครึ่งแขน ส่วนมือถึงศอกประสาน หรือประณมแล้วแต่กรณี

๔) การนั่งคุกเข่า ให้นั่งตัวตรง วางก้นบนส้นเท้าปลายเท้าตั้ง มือทั้งสองประสานกัน หรือจะวางคว่ำบนหน้าขาก็ได้

๕) การนั่งหน้ารถพระที่นั่งหรือรถที่นั่ง ก่อนที่จะขึ้นนั่งให้ถวายความเคารพก่อน แล้วขึ้นนั่งโดยหันหลังขึ้นนั่งพร้อมกับยกขาขึ้นตามไปด้วยนั่งตัวตรง ขาชิด เข่าชิด หลังแตะพนักแต่ไม่พิง มือประสานบนตัก สรรวมอิริยาบถแต่ให้ผึ่งผาย ไม่เหลียวหน้าไปทางใด

๖) การนั่งขัดสมาธิ (สหมาด) คือการนั่งตามสบายอย่างหนึ่งและการนั่งแบบทำสมาธิ การนั่งขัดสมาธิธรรมดา คือ การนั่งบนพื้น คุกเข่าทั้งสองข้างหาตัว แขนขาลงกับพื้น โดยให้ขาข้างหนึ่งซ้อนทับอยู่บนอีกข้างหนึ่ง ส้นเท้าทั้งสองข้างจะสัมผัสกับขา เป็นอิริยาบถที่ใช้นั่งตามลำพังสบายๆ หรือ สำหรับขายนั่งกับพื้นรับประทานอาหาร

การนั่งขัดสมาธิที่ใช้ในทางศาสนา มี ๒ แบบ คือ การนั่งขัดสมาธิราบ และการนั่งขัดสมาธิเพชร

การนั่งขัดสมาธิราบ คือ การนั่งขัดสมาธิสองชั้น โดยเอาขาซ้อนทับกัน เอาขาขวาทับขาซ้าย มือขวาทับมือซ้าย ให้นิ้วหัวแม่มือจรดกัน ตั้งกายส่วนบนให้ตรง การนั่งขัดสมาธิราบนี้ใช้นั่งในการเจริญภาวนา ทำจิตใจให้สงบ ซึ่งเป็นการปฏิบัติกรรมฐานเมื่อนั่งแบบนี้จะมีผลให้เนื้อหนังและเอ็นไม่ขัด แม้จะนานทุกขเวทนา ก็จะไม่บังเกิดขึ้น การบำเพ็ญภาวนาทางจิตใจจะได้ผล

การนั่งขัดสมาธิเพชร คือ การนั่งขัดสมาธิโดยคุกเข่าทั้งสองข้าง เอาฝ่าเท้าทั้งสองขัดหรือไขว้ขึ้นวางบนหน้าขา ทำนั่งขัดสมาธิแบบนี้ต้องใช้การฝึกหัดให้เกิดความชำนาญ โดยการหัดนั่งขัดสมาธิราบ หรือขัดสมาธิสองชั้นได้ชำนาญแล้ว

๕. การนอน เป็นเรื่องส่วนตัวไม่น่าเกี่ยวข้องกับมารยาทหรือสังคม แต่บางกรณีในการเดินทาง และนอนพักรวมกันเป็นกลุ่ม หรือการนอนที่อาจมีผู้เห็นอาการอันไม่พึงประสงค์เป็นเรื่องเกี่ยวกับมารยาทอยู่เหมือนกัน การนอนโดยคำนึงถึงมารยาทด้วยนั้น อาจจำแนกได้ดังนี้ การนอนในที่เฉพาะส่วนตัว การนอนเมื่อไปพักบ้านผู้อื่น การนอนในยานพาหนะขณะเดินทาง และการนอนเมื่อไปพักแรมเป็นหมู่คณะ

๑) การนอนในที่เฉพาะส่วนตัว เมื่อนอนในที่เฉพาะส่วนตัวคนเราจะนอนอย่างไรก็ได้ตามความพอใจ แต่ไม่ควรคำนึงถึงมารยาทและเรื่องต่าง ๆ บ้าง เช่น

๑.๑ ใช้เสื้อผ้าหรือชุดนอนที่สวมสบาย ไม่ประเจิดประเจ้อ

๑.๒ ก่อนนอนควรไหว้พระสวดมนต์หรือแผ่เมตตา เพื่อให้นอนหลับอย่างมีสติและมีความสุขดี ไม่ควรนอนเหยียดเท้าไปทางพระพุทธรูป หรือสิ่งที่พึงเคารพบูชา

๑.๓ นอนในท่าที่ถูกสุขลักษณะ เช่น นอนตะแคงขวา ซ้อนเท้าให้เหลื่อมกันเล็กน้อย เหยียดแขน และขาให้สบายตามธรรมชาติ การนอนทำนี้ช่วยไม่ให้นอนทับหัวใจ การนอนหงายก็ถือเป็นท่าที่ถูกสุขลักษณะ เช่นกัน

๑.๔ นอนให้เรียบร้อยตามสมควร ซึ่งรวมไปถึงการนอนอย่างสงบสำรวม ระวังการนอนกัดฟัน และละเมอ เป็นต้น

๑.๕ ไม่ควรทำความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่ห้องใกล้เคียง หรือบ้านใกล้เคียง เช่น ทำเสียงดัง เกินควรในยามวิกาล

๑.๖ เมื่อตื่นนอนแล้ว ควรจัดเก็บเครื่องนอนให้เรียบร้อย และควรทำจิตใจให้ผ่องใส ไม่หงุดหงิด

๒) การนอนเมื่อไปพักบ้านผู้อื่น ในกรณีที่ไปพักบ้านผู้อื่น หรือเพื่อนที่คุ้นเคยกัน แม้จะสนิทสนมกัน ก็ควรคำนึงถึงมารยาทที่พึงปฏิบัติอยู่บ้าง ผู้ไปพักบ้านผู้อื่นควรปฏิบัติเช่นเดียวกับการนอนในที่เฉพาะส่วนตัว แต่ควรเน้นเป็นพิเศษในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๒.๑ ไม่ควรไปค้างบ้านผู้อื่นในยามดึกหรือกลับดึกโดยไม่มีเหตุอันจำเป็น เพราะเจ้าของบ้าน จะเดือดร้อนในการเปิดประตูต้อนรับ หรือให้ความสะดวกต่างๆ

๒.๒ ควรมีความเกรงใจ คำนึงถึงความต้องการของเจ้าของบ้าน ไม่ถือแต่ประโยชน์สุขส่วนตัว และไม่เรียกร้องความสะดวกสบายจากเจ้าของบ้านจนเกินควร เช่น ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมนานเกินไป ขอใช้บริการ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งในบ้านมีจำนวนจำกัด

๒.๓ ไม่ทำสิ่งใดอันจะเป็นการรบกวน หรือก่อความรำคาญให้แก่กันและกัน เช่น ทำเสียงดัง เป็นเหตุให้เจ้าของบ้านตกใจตื่น ขวนคุ้ยโดยไม่คำนึงว่าอีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะพักผ่อน

๒.๔ ควรขออนุญาตเจ้าของบ้านก่อนที่จะทำสิ่งใดอันเกี่ยวข้องกับเจ้าของบ้าน เช่น ขอพูด โทรศัพท์ ขอใช้รถ ฯลฯ

๒.๕ ควรช่วยรักษาความสะอาดตามสมควร ซึ่งถือเป็นมารยาทอันดีผู้ที่เป็นเจ้าของบ้านก็ควรอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาพักและมีความเกรงใจไม่ทำ สิ่งใดอันอาจก่อความรำคาญและรบกวนผู้มาพักเช่นกัน

๓) การนอนในยานพาหนะขณะเดินทาง ผู้เดินทางระยะไกล และต้องค้างคืนในยานพาหนะ ไม่ว่าจะเป็นรถโดยสารปรับอากาศ รถไฟ ฯลฯ จำเป็นต้องคำนึงถึงมารยาทที่พึงปฏิบัติบางประการ เช่น

๓.๑ แต่งกายสุภาพ ไม่ปล่อยตัวตามสบายอย่างที่เคยปฏิบัติเมื่ออยู่ในบ้านของตน

๓.๒ ไม่ส่งเสียงคุ้ยอะอะ อันจะทำให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ที่ต้องการพักผ่อน

๓.๓ ไม่สูบบุหรี่ไม่ก่อความรำคาญหรือชวนพูดคุ้ยโดยไม่คำนึงว่าเป็นเวลาอันเหมาะสมหรือไม่

- ๓.๔ ไม่ใช่ที่นั่งหรือที่นอนเกินสิทธิที่ตนพึงมีได้
- ๓.๕ หากประสงค์จะให้พนักงานบริการสิ่งใดเป็นพิเศษ ควรขอร้องอย่างสุภาพ
- ๓.๖ ในกรณีที่เดินทางโดยรถโดยสารปรับอากาศ ซึ่งสามารถปรับที่นั่งให้เอนนอนได้ควรปรับที่นั่งในเวลาอันควร โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้นั่งข้างเคียงด้วย เพราะอาจทำให้เขาไม่ได้รับความสะดวก
- ๓.๗ ในกรณีที่ค้างคืนในรถไฟ ซึ่งจัดให้มีที่นอนในรถ ควรปฏิบัติเป็นพิเศษในเรื่องต่อไปนี้
 - ควรขอให้พนักงานปูที่นอนทำงานของเขาตามลำดับก่อนหลังไม่เรียกร้องให้บริการเป็นพิเศษ
 - ผู้ที่ขึ้นไปนอนชั้นบน ควรกล่าวคำขอภัยด้วยมารยาทอันดีต่อผู้นอนชั้นล่าง และถ้าไม่มีกิจจำเป็นก็ไม่ควรปิ่นขึ้นปิ่นลงบ่อยครั้ง
 - แม้จะมีม่านบังที่นอนไว้ ก็ควรนอนอย่างสงบเรียบร้อย

๔) การนอนเมื่อไปพักแรมเป็นหมู่คณะ ในกรณีที่ไปพักแรมเป็นหมู่คณะ ที่พักอาจเป็นห้องโถงที่จัดไว้สำหรับคนจำนวนมาก ผู้พักอาศัยควรคำนึงถึงมารยาทที่พึงปฏิบัติระหว่างกันให้มากขึ้น เช่น

- ๔.๑ ไม่แสวงหาความสะดวกสบายส่วนตัวจนลืมนึกถึงผู้อื่น
- ๔.๒ ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ผู้อื่นที่มาทีหลัง ในการจัดหาเครื่องใช้ในการนอนเป็นการแสดงน้ำใจต่อกันในยามจำเป็น
- ๔.๓ ไม่ส่งเสียงคุยอะอะหรือเดินเสียงดัง เป็นการก่อความรำคาญแก่ผู้ที่ต้องการพักผ่อน
- ๔.๔ เมื่อมีผู้เจ็บป่วยต้องการความช่วยเหลือ ควรรับช่วยด้วยความเต็มใจ เช่น แฉ่งผู้ดูแลที่พัก เพื่อให้การปฐมพยาบาลทันทั่วถึง
- ๔.๕ ไม่เรียกร้องความสะดวกสบายเกินสิทธิที่แต่ละคนพึงมีพึงได้
- ๔.๖ แสดงความขอบคุณผู้ให้ที่พักก่อนอำลาจากกันด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี
- ๔.๗ ปฏิบัติตามระเบียบของเจ้าของสถานที่

๖. การรับของและส่งของ การรับของจากผู้ใหญ่และการส่งของให้ผู้ใหญ่ของที่จะรับหรือส่งมี ๒ ลักษณะ คือ ของหนักและของเบา ของหนักให้ถือสองมือ ของเบาให้ถือมือเดียว โดยถือด้วยมือขวา มือซ้ายปล่อยข้างตัวของที่จะรับหรือส่งควรถือตามขวาง ถ้าเป็นสมุดหรือหนังสือควรหันทางสันนอกนอกตัว

๑) การรับของและส่งของอย่างเป็นพิธีการ คำว่าพิธีการในที่นี้คือ การกระทำที่เป็นพิธี มีการกำหนดนัดหมาย และมีระเบียบปฏิบัติซึ่งอาจไม่เหมือนกับวิธีปฏิบัติที่เป็นส่วนตัว

- การรับของขณะผู้ใหญ่ยืน ผู้ชายเดินเข้าไปหาจากผู้ใหญ่พอสมควร (ประมาณ ๒ ก้าว) ยืนตรงคานับแล้วก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าพร้อมกับค้อมตัวเล็กน้อย รับของเสร็จแล้วชักเท้าขวากลับ คานับอีกครั้งหนึ่ง ถอยพอประมาณแล้วหันกลับ อีกแบบหนึ่งยืนไหว้ครั้งเดียว แทนการคานับก่อน รับของแล้วไม่ต้องไหว้ อีก ผู้หญิงเดินเข้าไปหาจากผู้ใหญ่พอสมควร (ประมาณ ๓ ก้าว) ย่อตัวไหว้ตามอาวุโสของผู้ส่งของให้ แล้วก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าพร้อมกับย่อตัวรับของ เสร็จแล้วชักเท้าขวากลับถอยพอประมาณ หันกลับ

- การรับของขณะผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ ผู้ชายเดินเข้าไปหาจากผู้ใหญ่พอสมควร ยืนตรง คานับก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า แล้วคุกเข่าซ้าย รับของ เสร็จแล้วถอยเท้าขวา พร้อมกับลุกขึ้นยืนตรง คานับอีกครั้งหนึ่ง ถอยพอประมาณ หันกลับอีกแบบหนึ่ง ถอยพอประมาณหันกลับอีกแบบหนึ่ง ค้อมตัวไหว้ครั้งเดียวแทนการคานับก่อนรับของ ผู้หญิงเดินเข้าไปหาจากผู้ใหญ่พอสมควร ยืนตรง ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้าแล้ว คุกเข่าซ้าย และไหว้ตามอาวุโสของผู้ส่งของให้รับของแล้วถอยเท้าขวา พร้อมกับลุกขึ้นยืนถอยพอประมาณ หันกลับ

- การรับของขณะผู้ใหญ่นั่งกับพื้น ชายและหญิงปฏิบัติเหมือนกัน ถ้าเป็นผู้ใหญ่ที่มีพระคุณหรืออาวุโสมาก ให้เข้าไปใกล้ผู้ใหญ่พอประมาณ แล้วจึงเดินเข้าเข้าไปห่างจากผู้ใหญ่ประมาณ ๓ ก้าว นั่งพับเพียบกราบผู้ใหญ่อีก ๑ ครั้ง แล้วรับของ วางของทางขวามือเหนือเข่าเล็กน้อย ถ้าผู้ใหญ่ปราศรัยด้วยกิริยาในลักษณะสำรวมเสร็จแล้วกราบอีก ๑ ครั้ง ถือของเดินเข้าถอยพอประมาณลุกขึ้นหันกลับ

๒) การส่งของ มีการกำหนดนัยหมาย และมีระเบียบปฏิบัติซึ่งอาจไม่เหมือนกับวิธีปฏิบัติส่วนตัวดังนี้

- การส่งของขณะผู้ใหญ่นั่ง ผู้ชาย ถือของเดินเข้าไปห่างจากผู้ใหญ่พอสมควร ยืนตรงคำนับ แล้วก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า พร้อมกับค้อมตัวเล็กน้อย ส่งของเสร็จแล้ว ชักเท้าขวากลับ คำนับอีกครั้งหนึ่ง ถอยพอประมาณ หันกลับ อีกแบบหนึ่ง ใช้การยื่นไหว้ ครั้งเดียวแทนการคำนับเมื่อส่งของให้ผู้ใหญ่แล้ว ผู้หญิง ถือของเดินเข้าไปห่างจากผู้ใหญ่พอสมควร ยืนตรง แล้วก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า พร้อมกับย่อตัวเล็กน้อย ส่งของเสร็จแล้วไหว้ในขณะที่ย่อตัวอยู่ แล้วชักเท้าขวากลับถอยพอประมาณ หันกลับ

ในกรณีที่มิภาชนะรองรับของ เช่น พาน ให้จับคอปานทั้งสองมือ เดินเข้าไปให้ไต่ระยะพอสมควร ค้อมตัว ยกพานส่งของให้ เมื่อผู้ใหญ่รับของไปแล้วถือนานด้วยมือขวา ชายคำนับ แล้วถอยกลับ หญิงค้อมตัวเล็กน้อย ถอยกลับ

- การส่งของขณะผู้ใหญ่นั่งเก้าอี้ ผู้ชาย ถือของเดินเข้าไปห่างจากผู้ใหญ่พอสมควร ยืนตรง คำนับ ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า แล้วคุกเข่าซ้ายส่งของเสร็จแล้วถอยเท้าขวากลับพร้อมกับลุกขึ้นยืนตรง คำนับอีกครั้งหนึ่ง ถอยพอประมาณ หันกลับ อีกแบบหนึ่ง ใช้การค้อมตัวไหว้ครั้งเดียวแทนการคำนับเมื่อส่งของให้ผู้ใหญ่แล้ว ผู้หญิง ถือของเดินเข้าไปห่างจากผู้ใหญ่พอสมควร ยืนตรง ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า แล้วคุกเข่าซ้ายส่งของ เสร็จแล้วไหว้ตามอาวุโสของผู้รับ แล้วถอยเท้าขวาพร้อมกับลุกขึ้นยืนถอยพอประมาณหันกลับ

- การส่งของขณะผู้ใหญ่นั่งกับพื้น ชายและหญิงปฏิบัติเหมือนกัน ถ้าเป็นผู้ใหญ่ผู้มีพระคุณหรือผู้มีอาวุโสมากให้ผู้ที่จะเข้าไปส่งของเดินเข้า ถือของเข้าไป ห่างจากผู้ใหญ่พอประมาณนั่งพับเพียบวางของทางขวามือเหนือเข่าเล็กน้อย แล้วกราบผู้ใหญ่อีก ๑ ครั้ง ส่งของให้ผู้ใหญ่ ถ้าผู้ใหญ่ปราศรัยด้วยกิริยาในลักษณะสำรวม เมื่อจะลากลับกราบอีก ๑ ครั้ง ถอยโดยวิธีเดินเข้า ห่างจากผู้ใหญ่พอประมาณลุกขึ้นยืน หันกลับ

๓) การรับของและส่งของอย่างไม่เป็นพิธีการ การรับของและส่งของอย่างไม่เป็นพิธีการนั้นหมายถึง การรับของ และส่งของเป็นการส่วนตัวขณะที่ผู้ใหญ่ยืนอยู่หรือนั่งบนเก้าอี้รับแขก หรือนั่งบนพื้นในบ้าน ทั้งชายและหญิงควรปฏิบัติด้วยอาการนอบน้อมด้วยการทำความเคารพคือ เมื่อจะรับของก็ไหว้ท่านแล้วจึงรับ เมื่อจะส่งของให้ท่านก็ส่งของก่อนแล้วจึงไหว้ ทั้งนี้พึงปฏิบัติให้เหมาะสมตามกรณี เมื่อจะลาท่านก็ให้ไหว้อีกครั้งหนึ่ง

หมายเหตุ : การรับของหรือการส่งของเมื่อผู้ใหญ่นั่งกับพื้น ถ้าเป็นผู้ใหญ่ที่อาวุโสไม่มาก เช่น พี่ น้า อา เป็นต้น ให้ใช้วิธีการนั่งพับเพียบไหว้ การเข้าและออกให้ใช้วิธีเดินเข้า

๔) การทูลเกล้าฯ ถวายของและการรับพระราชทานของ

- การทูลเกล้าฯ ถวายของ พัสตุหรือสิ่งของที่ยกถือนั้นเป็นของเบา เรียกว่า ทูลเกล้าถวายผู้เข้าเฝ้าฯ ชายหรือหญิงเมื่อจะทูลเกล้าฯ ถวายในขณะประทับพระราชอาสน์ พระเก้าอี้ หรือประทับยืนจะต้องมีภาชนะ เช่น พานรองรับสิ่งของนั้น ผู้ถวายควรถือคอปานประคอง ๒ มือ ก่อนจะเข้าไปเฝ้าฯ ถวาย ต้องทำความเคารพตามเพศ (ค่านับ – ถอนสายบัว) เมื่อจะถึงที่ประทับห่างพอประมาณ ถวายความเคารพตามเพศ (ค่านับ – ถอนสายบัว) แล้วย่อตัวลง โดยก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า เข่าซ้ายลงจรดพื้นแล้วยกพานภาชนะที่รองรับสิ่งของนั้น ๆ ทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อทรงหยิบของในพานแล้ว ให้ลุกขึ้นถือภาชนะหรือพานลดต่ำพร้อมกับถอยเท้า

ขวากลับ ถวายความเคารพแล้วเดินถอยหลังไป ๓- ๔ ก้าว ถวายความเคารพแล้วกลับไปยืนหรือนั่งเฝ้าฯ ที่เดิม ส่วนพัสดุ สิ่งของ หรือสิ่งใดก็ตามที่ยกถือเชิญไม่ได้เพราะเป็นของหนักหรือสิ่งมีชีวิตเรียกว่า น้อมเกล้าฯ ถวาย การน้อมเกล้าฯ ถวายสิ่งของที่จะยกเชิญไม่ได้ เพราะเป็นของหนักหรือสิ่งมีชีวิต ส่วนมากจะให้เป็นเอกสาร

- **การรับพระราชทานสิ่งของ** ผู้รับจะต้องใช้มือขวาโดยวิธีการ “เอางาน” คือ ยกมือไม่กาง ข้อศอก มือตั้ง ยกข้อมือขึ้น ๑ ครั้ง แล้วหงายมือรับพระราชทานของ ถ้ารับพระราชทานของที่เป็นของเบา ให้รับมือเดียว แต่ถ้าเป็นของหนักให้ยกมือขวาเอางานก่อน แล้วจึงรับยกมือซ้ายขึ้นมาช่วยรับ ผู้ชาย เดินเข้าไป ห่างพอประมาณ ถวายความเคารพ (ถวายคำนับ) ย่อตัวลงโดยก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า คูกเข้าซ้าย ยกมือขวาเอางานแล้วรับพระราชทานของ เสร็จแล้วถอนเท้าขวาพร้อมกับลุกขึ้นยืนตรง ถวายความเคารพ ถอยหลังออก ผู้หญิง เดินเข้าไปห่างพอประมาณ ถวายความเคารพ (ถอนสายบัวแบบพระราชนิยม) แล้วยืนตรง ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า คูกเข้าซ้าย ยกมือขวาเอางาน แล้วรับพระราชทานของ เสร็จแล้วถอยเท้าขวาพร้อมกับลุกขึ้นยืน ถวายความเคารพ ถอยหลังออก

๕) การประเคนของแด่พระสงฆ์และการรับของจากพระสงฆ์

- การประเคนของแด่พระสงฆ์ หมายถึง การถวายของโดยส่งให้ตามวิธีการทางพระวินัย การประเคนของแด่พระสงฆ์ ถ้าเป็นของที่พอยกได้ใช้ ๒ มือยกแล้วประเคนในระยะหัตถบาส ถ้าเป็นของใหญ่ เกินกว่าที่จะยกได้ เช่น เรือ รถ หรือกุฎีก็ไม่ต้องยกเพียบบกล่าวคำถวายหรือถวายเอกสารประกอบสิ่งของนั้นก็พอแล้ว

วิธีการประเคนของ ชายและหญิงปฏิบัติดังนี้ คือ ถ้าพระสงฆ์นั่งกับพื้นถือของเดินเข้าเข้าไป ได้ระยะหัตถบาส แล้วยกของขึ้นประเคน ผู้ชายจะประเคนของแด่พระสงฆ์ในลักษณะมือต่อมือได้เลย ผู้หญิง จะต้องวางบนผ้าที่พระสงฆ์ทอดออกมา จะไหว้หรือกราบแล้วแต่กาลเทศะ ถอยโดยวิธีเดินเข้า เมื่อห่างพอประมาณค่อยลุกขึ้นหันตัวกลับ ในกรณีพระสงฆ์นั่งบนเก้าอี้หรืออาสน์สงฆ์ไม่ต้องเดินเข้า แต่เข้าไปให้ระยะหัตถบาส และประเคนตามวิธีดังกล่าวข้างต้น ถ้ามีของถวายหลายอย่าง ควรประเคนทีละอย่าง แต่ถ้ามีถาดหรือภาชนะใส่ไว้แล้วก็ประเคนทั้งถาดหรือภาชนะได้ แต่ไม่ควรยกโต๊ะอาหารประเคนทั้งโต๊ะ เพราะเป็นของใหญ่ หรือหนักเกินประมาณ ซึ่งผิดพระวินัย (คำว่า หัตถบาส แปลว่า “บ่วงมือ” หมายถึง ระยะระหว่างผู้รับประเคนและผู้ถวายไม่เกิน ๑ศอก)

- **การรับของจากพระสงฆ์ ชายและหญิงปฏิบัติดังนี้**คือ ก่อนรับของให้เข้าไปใกล้ในระยะพอสมควร แล้วแสดงความเคารพจะกราบหรือไหว้สุดแต่กาลเทศะ ของเบา ชายยื่นมือขวารับของหนัก ยืนสองมือรับแล้วถอยกลับ ส่วนหญิง พระจะวางของไว้ตรงหน้า ของเบาให้เอื้อมมือขวาไปหยิบด้วยอาการนอบน้อม สำรวม ของหนักให้ยกทั้งสองมือแล้วถอยกลับ

การแสดงกิริยาอาการ คือ ส่วนต่างๆของร่างกายที่แสดงกิริยาอาการให้มีผลต่อการสื่อความหมายที่สำคัญๆ มีศีรษะ ดวงตา หน้า ไหล่ แขน มือ นิ้ว ลำตัว ขา มีหลักกว้างๆ พอจะบอกได้ว่ากิริยาอาการเป็นปัจจัยช่วยสื่อความหมายให้สัมฤทธิ์ผลหรือเป็นอุปสรรคต่อการสื่อความหมาย

การทรงตัว การทรงตัวที่ดีต้องอยู่ในอาการสมดุล ไม่ฝืนธรรมชาติขณะที่ยืนควรปล่อยน้ำหนักให้ตกลงบนขาทั้ง ๒ ข้างเท่าๆ กัน ในทำนองพูดไม่ควรปล่อยให้น้ำหนักตัวตกอยู่ที่กลางหลัง เพราะทำนองจะไม่ช่วยให้ทรงอกขยายตัวได้สะดวกในขณะที่เปล่งเสียงพูด แขนช่วงบนต้องไม่กอดชิดลำตัวตลอดเวลา เพราะทำนองจะทำให้ทรงอกอึดอัดโดยไม่รู้ตัว ทำนองตามปกติที่ช่วยให้ทรงตัวที่ดีที่สุดคือ นั่งลำตัวตรง ถ้ามีโต๊ะอยู่ด้านหน้าควรวางข้อศอกไว้บนโต๊ะ อาจโน้มตัวไปข้างหน้าได้เล็กน้อย

จังหวะในการแสดงกิริยาอาการ การแสดงกิริยาอาการไม่ว่าจะโดยอาการใช้มือ แขน ศีรษะ การแสดงออกทางสีหน้าและแววตา และการเคลื่อนไหวลำตัว จะช่วยเน้นคำพูดหรือเสริมคำพูดให้เป็นที่เข้าใจแจ่มชัดขึ้น ควรจะแสดงออกในทันทีทันใดก่อนเปล่งคำพูด แต่อย่าเกินงามควรแสดงออกแต่พอดี ไม่ควรเล่นหูเล่นตา หรือ หยอกล้อผู้ใหญ่อันเกินงาม มีความสุภาพอ่อนโยนงดงาม

๘. การรับประทานอาหาร การรับประทานอาหารในงานใดๆก็ตาม ถือเป็นมารยาทที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องและพึงระมัดระวัง เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และเสริมบุคลิกภาพ การร่วมรับประทานอาหารในงานเลี้ยงควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๘.๑ การรับประทานอาหารแบบตั้งโต๊ะ ซึ่งมี ๒ แบบ คือ เลี้ยงแบบอาหารไทยที่มีอาหารตั้งบนโต๊ะเอาไว้เรียบร้อยแล้ว และแบบที่ค่อยๆ หยอยเสิร์ฟจนหมด เช่น อาหารจีน หรืออาหารฝรั่ง ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ถ้าไปในงานไม่ได้ ก็ควรแจ้งให้เจ้าภาพทราบล่วงหน้า เพื่อเจ้าภาพจะได้รู้จำนวนแขกที่มาในงาน แต่โดยทั่วไปควรจะบอกก่อนวันงานไม่ว่าจะไปได้หรือไม่ก็ตาม

๒. เตรียมเครื่องแต่งตัวไปในงานให้พร้อม

๓. ควรจะไปก่อนงานเริ่มสัก ๑๐ นาที ไม่ควรไปเร็วหรือช้ากว่านั้น เพราะจะทำให้เจ้าภาพลำบากใจ

๔. ควรทักทายพบปะกับเจ้าภาพเมื่อไปถึงในงาน แม้เจ้าภาพจะยุ่งอยู่กับการต้อนรับคนอื่น เราก็ควรหาโอกาสไปทักทายในภายหลัง

๕. ควรพยายามพูดคุยทักทายกับแขกคนอื่น ๆ ที่มาในงาน แม้ไม่ใช่เพื่อนของเรา ถ้าถูกแนะนำให้รู้จักกับใคร ก็ควรจะพูดคุยกับคนนั้นหากไม่มีใครแนะนำก็ควรพูดคุยกับคนใกล้เราที่สุด

๖. เวลานั้นั่งโต๊ะ ควรให้แขกผู้ใหญ่ที่นั่งก่อน แล้วเราค่อยนั่งตาม สามิ ภรรยา ไม่ควรนั่งโต๊ะติดกัน

๗. เวลาเดินเข้าประจำโต๊ะ สุภาพบุรุษควรช่วยเหลือสุภาพสตรีที่นั่งข้าง ๆ ให้นั่งก่อน โดยการยกเก้าอี้เลื่อนให้เล็กน้อย สุภาพสตรีนั่งแล้วสุภาพบุรุษจึงค่อยนั่งตาม โดยสุภาพสตรีต้องนั่งทางขวาของสุภาพบุรุษ

๘. ก่อนนั่งโต๊ะควรดื่มน้ำหรือ น้ำดื่มที่เตรียมไว้เรียบร้อยแล้วก็ไม่ควรดื่ม เพราะมีสุภาพสตรีที่นั่งอยู่ข้างๆ

๙. นั่งโต๊ะต้องนั่งตัวตรง อย่างนั่งพิงเก้าอี้ เอนหลัง หรือค่อมหลังจนตัวงอ อย่างนั่งชิด หรือห่างจากเก้าอี้ หรือเอาเท้าวางบนเก้าอี้ เอาศอกวางบนโต๊ะ

๑๐. อย่าอ่านหนังสือใด ๆ บนโต๊ะอาหารนอกจากรายการอาหาร

๑๑. ผ้าเช็ดมือควรวางบนตัก

๑๒. อย่าเล่นซ้อน ส้อมหรือผ้าเช็ดมือ

๑๓. อย่ากางข้อศอกในเวลารับประทานอาหาร ศอกต้องแนบตัว

๑๔. ถ้ามีสิ่งใดตก ไม่ต้องเก็บ ควรแจ้งให้คนเสิร์ฟทราบ

๑๕. เวลานั้นั่งโต๊ะ คอยสังเกตให้ตัวอันไหนเป็นของเรา หรือเป็นของคนอื่น อย่าหยิบผิด

๑๖. เวลารับประทานอาหารอย่าจิบหรือแต่งผม แต่งหน้า ทาปาก

๑๗. ช่วยเหลือเพื่อนร่วมโต๊ะตามสมควร

๑๘. อย่าเอื้อมหยิบของผ่านหน้าผู้อื่น แต่ถ้าเพื่อนร่วมโต๊ะส่งให้ ก็ควรขอบคุณในไมตรีจิตของเขา
๑๙. อย่าทำอะไรตกจากโต๊ะอาหาร แต่ถ้าตกแล้วก็ขอใหม่ อย่าเก็บของเก่า
๒๐. หากทำอะไรผิดก็ปล่อยเลยตามเลย ไม่ต้องแก้ตัว
๒๑. ดื่มน้ำด้วยมือขวา
๒๒. อย่าจิ้มฟันในขณะรับประทานอาหาร ถ้าจำเป็นควรใช้มือป้อง
๒๓. รับประทานอาหารเสร็จควรรอชวนส้อมไว้ด้วยกัน เขาจะรู้ว่าอิ่มแล้ว
๒๔. ลุกจากโต๊ะเมื่อคนอื่นๆ อิ่มแล้ว

๘.๒ การรับประทานอาหารแบบตักเอง หรือที่เรียกว่าบุฟเฟต์ ควรปฏิบัติดังนี้

๑. ไม่ควรตักก่อนที่เจ้าภาพจะเชิญ
๒. ไม่ควรตักอาหารจนล้นชามแล้วรับประทานไม่หมด
๓. ไม่ควรตักของหวานหรือผลไม้เกินกว่าที่ตนจะรับประทานได้
๔. เมื่อต้องการอาหารเพิ่มเติม ต้องใช้ช้อนกลาง ไม่ควรใช้ช้อนของตนตักอาหาร
๕. เมื่อตักอาหารชนิดใดแล้ว ต้องให้โอกาสคนอื่นเข้าได้ตักบ้าง ไม่ควรยืนปักหลักอยู่ที่โต๊ะ
๖. ไม่ควรลุกไปตักอาหารพรวดเพื่อจนเกินควร
๗. รับประทานอาหารที่ตักมาให้หมด ไม่ควรเหลือทิ้งไว้บนจานมาก
๘. เมื่อรับประทานอาหารเสร็จควรรอชวนส้อมเข้าคู่ด้วยกัน
๙. เมื่อจะกลับควรลาเจ้าภาพและกล่าวคำขอบคุณ

๙. การทักทาย นอกจากการไหว้กันและกันแล้วการพูดจา และการปฏิบัติตัวอย่างสุภาพก็ถือเป็นการทักทายอีกอย่างหนึ่ง เช่น ถ้าหากคุณเป็นแขกไปเยี่ยมสำนักงานอื่น ควรปฏิบัติตัวอย่างสุภาพเช่นเดียวกับคุณไปเยี่ยมเยียนบ้านเพื่อนหรือใน ทางกลับกันเมื่อคุณต้องต้อนรับผู้อื่นในออฟฟิศตนเอง ควรทำด้วยความมีอัธยาศัยเหมือนกับเป็นเจ้าของบ้านนั่นก็คือ ต้องแต่งตัวอย่างเหมาะสม ตรงเวลา และสุภาพ

๙.๑ เมื่อคุณเป็นแขก ต้องตรงต่อเวลาทุกครั้ง (ในกรณีฉุกเฉินต้องโทรศัพท์ แจ้งผู้ที่เรานัดให้ทราบล่วงหน้า) ตามปกติ คนทำงานมักมีนัดหมายอื่นๆ อีก ดังนั้น ย่อมต้องการเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด เมื่อไปถึงสถานที่ให้แสดงนามบัตร พร้อมแนะนำตัว ชื่อ และบริษัทที่ทำงานแก่พนักงานต้อนรับด้านหน้าพร้อมกับแจ้งความประสงค์ ถ้าหากผู้ที่ต้องการพบยังไม่ว่าง และพนักงานต้อนรับเชื้อเชิญคุณนั่งคุณอาจวางกระเป๋าเอกสารไว้บนพื้นหรือบนตัก แล้วอ่านหนังสือหรือจดโน้ตรอก็ได้ ข้อสำคัญ จงอย่าไปยุ่งย่ามกับงานของพนักงานต้อนรับหรือหยิบเอกสารผู้อื่นมาดู เมื่อได้เข้าไปพบกับบุคคลเป้าหมายแล้ว อย่าลืมทักทายด้วยการกล่าว “สวัสดี” ก่อนพร้อมทั้งแนะนำตัวด้วย ถ้าหากว่าพนักงานต้อนรับสักครูไม่ได้แนะนำไว้ ในกรณีกลับกัน หากคุณมีแขกมาเยือนถึงที่ทำงาน และมีโทรศัพท์ถึงคุณ คุณน่าจะต่อโทรศัพท์กลับทีหลังดีกว่า ทว่าถ้าเป็นเรื่องสำคัญ ก็ขอโทษและรีบสรุปการเจรจาโดยเร็ว เช่นเดียวกับเวลาที่คุณไปพบคนอื่นแล้วมีโทรศัพท์เข้าคุณควรเสนอตัวออกไปรอ ข้างนอกชั่วคราว การเข้าพบใดๆ ไม่ควรอยู่นาน และขากลับอย่าลืมขอบคุณพนักงานต้อนรับด้วย

๙.๒ เมื่อคุณเป็นผู้ที่แขกต้องการพบ ไม่ควรปล่อยให้เขารอนานเกินความจำเป็น แนะนำตนเองในกรณีที่เขายังไม่รู้จัก หรือหากคุณยังไม่พร้อมที่จะให้เขาพบก็ควรเชิญไปที่ห้องรับแขก ซึ่งเพียงพอพร้อมด้วยหนังสือพิมพ์ วารสาร และที่เขี่ยบุหรี่ตามห้องรับแขกใหญ่ๆ ในต่างประเทศ จะไม่มีการเสิร์ฟเครื่องดื่ม ยกเว้นแต่จะมีเครื่องชงกาแฟ ทว่าในเมืองไทยผู้ที่มาเยือนมักได้รับการเสนอว่าต้องการเครื่องดื่มอะไรชากาแฟหรือน้ำเย็น ผู้ทำหน้าที่เป็นเลขานุการหรือมีหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคลภายนอกที่ต้องการพบ พนักงานระดับสูงในบริษัทนั้น

บางที่อาจพบว่าแขกที่มาไม่ได้เปิดเผยตนเอง ก็จงถามชื่อและประเภทธุรกิจของเขา หรือในกรณีที่เจ้านายยังวนอยู่กับงานก็ควรนัดหมายเสียใหม่จะเหมาะสมกว่า หากเจ้านายไม่ยอมพบหน้า คุณต้องหาวิธีหลีกเลี่ยงอย่างมิให้เสียน้ำใจต่อผู้มาเยือนและภาพพจน์ของเจ้า นาย เช่น คุณอาจแจ้งต่อเขาว่า ช่วงนี้เจ้านายคุณคิวเต็มเหยียดทั้งเรื่องงานและกำหนดนัดหมายอื่นๆ ในกรณีที่แขกมาเยือนเยิ่นเย้อ จะมีผลกระทบต่อนัดหมายอื่นหรืองานประจำ เลขานุการ หรือพนักงานต้อนรับควรเคาะประตูเข้าไปบอก ว่าถึงเวลาอีกนัดหนึ่งแล้ว เท่ากับแจ้งเป็นนัยๆต่อแขกว่าถึงเวลาต้องกลับเสียที

ปัญหาอันเนื่องมาจากแขกผู้มาเยือนจริงๆ แล้วโอกาสที่เกิดขึ้นคงไม่บ่อยนัก แต่ก็เป็นไปได้เมื่อแขกไม่ได้ดังความประสงค์อาจเกิดอารมณ์โกรธและเอะอะขึ้น ถ้าบริษัทจ้างยามหรือหน่วยรักษาความปลอดภัย ก็จงแจ้งขอความช่วยเหลือจากเขา หรือหากไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย คุณต้องร้องขอให้บุคคลที่ ๓ มาร่วมในเหตุการณ์ เพื่อเป็นประจักษ์พยานป้องกันแขก มิให้นำเรื่องราวไปบิดเบือน จนกลายเป็นความเสื่อมเสียต่อทั้งคุณและบริษัท

๑๐. การแนะนำตัว การแนะนำตัวนั้น จะว่าง่ายก็ไม่เชิง จะว่ายากก็ไม่ใช่ กฎระเบียบทางสังคมเป็นสิ่งที่ควรเรียนรู้ เพื่อจะได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง หน้าไม่แตก สิ่งสำคัญของการแนะนำตัว คือ ชื่อ ตำแหน่ง ยศ หรือข้อมูลใดๆ ที่สำคัญ อันเป็นการอธิบายบุคคลผู้ถูกแนะนำให้เป็นที่รู้จักกันได้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างง่ายๆสำหรับการแนะนำตัว มีดังนี้

๑. ควรแนะนำตนเองทันที เมื่อเห็นว่าผู้อื่นจำชื่อคุณไม่ได้
๒. ใช้การแนะนำตัวว่า “สวัสดี” ในตอนพบปะและอำลา
๓. เมื่อคุณต้องแนะนำผู้อื่นต่ออีกบุคคลหนึ่ง อย่าลืมว่าต้องเอ่ยถึงผู้ที่มียศศักดิ์ก่อน เช่น
“ท่าน ผอ.ฉัตรชัย นี่คุณนวลเนียนพรีเซ็นเตอร์คนใหม่ของบริษัทครับ”
๔. แนะนำบุคคลระดับบริหารของบริษัทคุณ ต่อคนระดับบริหารเช่นกันของบริษัทอื่น เช่น
คุณหนึ่ง..นี่คุณสอง ผอ.ฝ่ายขายของบริษัท... คุณสอง นี่คุณหนึ่ง ผอ.ฝ่ายตลาดของบริษัท....ครับ”
๕. แนะนำพนักงานอาวุโสน้อยต่อพนักงานที่มีอาวุโสมากกว่า
๖. แนะนำพนักงานของบริษัทต่อลูกค้า เช่น
คุณสาม....นี่คุณห้า ผอ.ฝ่ายขายของบริษัท.....คุณห้า..นี่คุณสาม จากบริษัท.....”
๗. แนะนำฝ่ายขายต่อฝ่ายหญิง เมื่อทั้งสองฝ่ายอยู่ในสถานะเท่ากัน

๑๑. การสนทนา การพูดกับผู้อื่นหรือการสนทนากันในสังคมมีความสำคัญมาก การสนทนาเป็นการพูดกับผู้อื่นแตกต่างไปจากการพูดคนเดียว คือ การสนทนาย่อมมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีการพูดจาระหว่างบุคคลซึ่งอาจมากกว่าสองคน ดังนั้น มารยาทในการสนทนาพึงปฏิบัติดังนี้

๑. ควรใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนน้อม
๒. ในการพูดถึงบุคคลอื่นๆ ไม่ควรหยิบยกเอาความบกพร่องเสียหายของบุคคลนั้นๆ ขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์ โดยการดูถูกดูแคลน หรือเยาะเย้ยเสียดสีผู้นั้น
๓. ไม่พูดไร้สาระ หรือพูดพล่อยจับใจความไม่ได้
๔. ไม่พูดสอดแทรกขณะที่มีการสนทนาเป็นกลุ่มนั้น
๕. ไม่พูดเสียงดังในสถานที่ต้องการความเงียบสงบ
๖. ไม่กล่าวถึงสิ่งโสโครกพึงรังเกียจในท่ามกลางประชาชน
๗. ไม่พูดเปรียบเปรยเคาะแคะสตรีกลางประชุม

๘. ไม่กล่าวถึงสิ่งควรปิดบังท่ามกลางประชุมชน
๙. ไม่ขอแยกผู้หนึ่งมาจากผู้ใด เพื่อจะพาไปพูดจากความลับกัน
๑๐. ไม่กล่าวถึงความชั่วร้าย อันเป็นความลับเฉพาะบุคคลในที่แจ้ง
๑๑. ไม่เก็บเอาความลับของผู้หนึ่งมาเที่ยวพูดแก่ผู้อื่น
๑๒. ไม่พูดสับปลับกลับก่อกตลปตะแลง
๑๓. ไม่รับวาจาคล่องๆ โดยไม่ได้เห็นว่าการจะเป็นไปได้หรือไม่ ดังนั้นต้องใคร่ครวญให้แน่วแน่ใจก่อนจึงรับคำหรือจึงปฎิญาณ ไม่ใช่ทำแต่สักว่าพูดพล่งโดยไม่ได้คำนึงให้แน่ว่าจะทำได้หรือไม่
๑๔. เมื่อตนทำพลาดพลั้งสิ่งใด แก่บุคคลผู้ใด ควรอกรวาทขอโทษเสมอ
๑๕. เมื่อผู้ใดได้แสดงคุณต่อตนอย่างไร ควรอกรวาทขอบขอบคุณเสมอ
๑๖. ไม่กล่าวสรรเสริญรูปร่างบุคคลแก่ตัวเขาเอง
๑๗. ไม่ทักถึงการร้ายโดยพล่งพล่ง ให้เขาตกใจ
๑๘. ไม่ทักถึงสิ่งอันน่าอายน่ากระดากโดยเปิดเผย
๑๙. ไม่เอาสิ่งที่น่าจะอายจะกระดากมาเล่าให้แขกฟัง
๒๐. ไม่กล่าวถึงการอับมงคลในเวลามงคล
๒๑. ไม่ใช้วาจาอันข่มขี้
๒๒. ไม่สนทนาแต่เรื่องตนฝ่ายเดียว จนคนอื่นไม่มีช่องจะสนทนาเรื่องอื่นได้
๒๓. ไม่นำธุระตนเข้ากล่าวแทรกในเวลาธุระอื่นของเขาหลุน
๒๔. ไม่กล่าววาจาติเตียนของที่เขาหิบบกให้ว่าไม่ดีหรือไม่พอ
๒๕. ไม่ใช้วาจาอันโอ้อวดตนและลบหลู่ผู้อื่น
๒๖. ไม่เอาการในบ้านของผู้ใดมาแสดงในที่แจ้ง
๒๗. ไม่ใช่คำสบถติดปาก
๒๘. ไม่ใช่ถ้อยคำมุสา
๒๙. ไม่นินทาว่าร้ายกันและกัน
๓๐. ไม่พูดส่อเสียดยุยงให้เขาแตกร้ากัน
๓๑. ไม่เป็นผู้สอพลอประจบประแจง
๓๒. ไม่แข่งแซกให้ร้ายผู้ใด

๑๒. การใช้คำพูด การพูดแบ่งเป็นการพูดทางการหรือกึ่งทางการ อาจพูดอยู่ในบุคคล ๒บุคคล หรือกลุ่มๆ การพูดผู้พูดอาจพูดคนเดียว โดยมีผู้ฟังกลุ่มใหญ่ฟังอยู่ ซึ่งกฎระเบียบต่างๆ ในการพูดขึ้นอยู่กับการเทศะเท่านั้น และต้องรวมกับมารยาทการแต่งกาย การใช้ถ้อยคำ ท่าทีประกอบการพูด น้ำเสียง ฯลฯ ผู้พูดควรระมัดระวังในการพูดดังนี้

๑. ใช้คำทักทายผู้ฟังให้ถูกต้อง เหมาะสมตามสถานภาพผู้ฟัง เช่น สวัสดี / เรียน, กราบเรียน / ขอประทานกราบเรียน
๒. ใช้คำพูดที่แสดงถึงควมมีมารยาทอยู่เสมอ เช่น ขอโทษ ขอใจ ขอขอบคุณ
๓. ใช้คำพูดที่สุภาพ ให้เกียรติผู้ฟัง ไม่ใช่เสียงดุดัน หยาบคาย
๔. ไม่พูดยกตนข่มท่าน คอยโอ้อวดว่าตนเหนือกว่าผู้อื่น
๕. ไม่ชิงพูด แย่งพูดก่อนคนอื่น หรือผูกขาดการพูดเพียงคนเดียว
๖. ไม่พูดยืดยาว นอกประเด็น พูดวกวนซ้ำซากน่าเบื่อ

๗. ไม่พูดเสียงห้วนๆ สั้นๆ ตามอารมณ์
๘. ไม่พูดหยาบคาย ใช้คำไม่เหมาะสม
๙. ไม่ได้เถียง คัดค้านอย่างไม่มีเหตุผล

๑๓. การฟัง เป็นวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่งที่ผู้ฟังควรยึดถือและปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม การมีมารยาทในการฟังย่อมแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นได้รับการอบรมบ่มนิสัย ให้เป็นผู้มีวัฒนธรรมอันดีงาม การมีมารยาทที่ดี ถือเป็นการให้เกียรติต่อผู้พูด ให้เกียรติ ต่อสถานที่และให้เกียรติต่อชุมชน มารยาทเหล่านี้จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ทุกคนควรยึดถือ และปฏิบัติโดยเคร่งครัด

๑. เมื่อฟังอยู่เฉพาะหน้าผู้ใหญ่ ควรฟังโดยสำรวมกิริยามารยาท ฟังด้วยความสุภาพเรียบร้อยและตั้งใจฟัง
๒. การฟังในที่ประชุม ควรเข้าไปนั่งก่อนผู้พูดเริ่มพูด โดยนั่งที่ด้านหน้าให้เต็มก่อนและควรตั้งใจฟังจนจบเรื่อง
๓. จดบันทึกข้อความที่สนใจหรือข้อความที่สำคัญ หากมีข้อสงสัยเก็บไว้ถามเมื่อมีโอกาสและถามด้วยกิริยาสุภาพ เมื่อจะซักถามต้องเลือกโอกาสที่ผู้พูดเปิดโอกาสให้ถาม หรือยกมือขึ้นขออนุญาตหรือแสดงความประสงค์ในการซักถาม ถามด้วยถ้อยคำสุภาพ และไม่ถามนอกเรื่อง
๔. มองสบตาผู้พูด ไม่มองออกนอกห้องหรือมองไปที่อื่น อันเป็นการแสดงว่าไม่สนใจเรื่องที่พูด และไม่เอาหนังสือไปอ่านขณะที่ฟัง หรือนำอาหารเครื่องดื่มเข้าไปรับประทานระหว่างฟัง
๕. ฟังด้วยใบหน้านัยยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเองกับผู้พูด แสดงสีหน้าพอใจในการพูด ไม่มีแสดงกิริยาก้าวร้าว เบื่อหน่าย หรือลุกออกจากที่นั่งโดยไม่จำเป็นขณะฟัง
๖. ฟังด้วยความสุขุม ไม่ควรก่อความรำคาญให้บุคคลอื่น ควรรักษามารยาทและสำรวมกิริยา ไม่หัวเราะเสียงดังหรือกระซิบเท้าแสดงความพอใจหรือเป่าปาก
๗. ฟังด้วยความอดทนแม้จะมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้พูดก็ควรมีใจกว้างรับฟังอย่างสงบ
๘. ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง ควรฟังเรื่องให้จบก่อนแล้วค่อยซักถามหรือแสดงความคิดเห็น
๙. ควรให้เกียรติวิทยากรด้วยการปรบมือ เมื่อมีการแนะนำตัวผู้พูด ภายหลังการแนะนำ และเมื่อวิทยากร พูด จบ

๑๔. การใช้เครื่องมือสื่อสาร การมีมารยาทในการใช้เครื่องมือสื่อสารควรรู้กาลเทศะ ในการใช้สถานที่ใดห้ามใช้ก็ไม่ควรละเลยข้อห้ามนั้น เช่น โรงพยาบาล โรงภาพยนตร์ เป็นต้น

ที่มา <http://www.thaistudyfocus.com/>

ป ๔.๑/ผ.๓-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาข่าวที่น่าสนใจ มากลุ่มละ ๑ ข่าว จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และบันทึกตามประเด็นที่กำหนดให้

แหล่งข้อมูล

.....

ใจความสำคัญของข่าว

.....

.....

ข้อเท็จจริงของข่าว

.....

.....

ข้อคิดเห็นของข่าว

.....

.....

ประโยชน์ที่ได้รับจากข่าว

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง ข้อมูลข่าวสารในชีวิตประจำวัน

๑. ความหมายของข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นตัวเลข ข้อความ หรือ รายละเอียดซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาพ เสียง วิดีโอ ของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ที่เราสนใจ ฯลฯ

ข่าว หมายถึง คำบอกกล่าวเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนเรื่องราวที่สำคัญและน่าสนใจ

เหตุการณ์ หมายถึง เรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง อาจมีความสำคัญหรือไม่มีความสำคัญก็ได้

ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง สิ่งที่สามารถสื่อความหมายให้รู้เรื่องราว ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมา ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องของบุคคล สัตว์ สิ่งของ สถานที่ โดยได้จัดทำไว้ในรูปแบบของเอกสาร หนังสือ แผ่นผัง แผนที่ ภาพถ่าย ภาพยนตร์ การบันทึกภาพหรือเสียง หรือการบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์

ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ทัน

๒. แหล่งข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์

แหล่งข้อมูลข่าวสาร หมายถึง สถานที่ที่สามารถให้ข้อมูลที่เราต้องการ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียน การทำงาน และกิจกรรมอื่นๆ แหล่งข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์มีหลายทาง ดังนี้

๑. ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ที่พบเห็นในท้องถิ่น ข่าวและเหตุการณ์ต่างๆ ที่พบเห็นในท้องถิ่น เช่น ข่าวน้ำท่วม ข่าวอุบัติเหตุต่างๆ

๒. ข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ที่มาจากการบอกเล่าของผู้อื่น ผู้รับฟังไม่ได้มีการพบเห็นด้วยตนเอง ดังนั้นจึงควรตรวจสอบให้แน่ชัดก่อนที่จะเชื่อ

๓. ข้อมูลข่าวสารจากวิทยุหรือโทรทัศน์ ข่าวที่ได้จากการฟังเสียงและดูภาพ ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวที่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะข่าวจากโทรทัศน์ที่เราได้เห็นทั้งภาพของข่าวและได้ฟังเสียงด้วย จึงทำให้เข้าใจข้อเท็จจริงของข่าวชัดเจนขึ้น

๔. ข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และเอกสาร เป็นข่าวที่เราได้รับการอ่าน ซึ่งเป็นการถ่ายทอดข่าวจากนักข่าว ผู้เขียน ฉะนั้นเราจึงควรตรวจสอบข่าวจากแหล่งข่าวอื่นๆ ด้วย หรือตรวจสอบจากหนังสือพิมพ์หลายๆ ฉบับ

๕. ข้อมูลข่าวสารจากคอมพิวเตอร์ ข่าวจากคอมพิวเตอร์มีที่มาจากแหล่งข่าวหลายแหล่ง เช่น เว็บไซต์ เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย และมีข่าวสารที่หลากหลาย เช่น ข่าวด้านการศึกษาของหน่วยงานต่างๆ การซื้อขายสินค้า ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น อีเมล เป็นแหล่งข้อมูลของบุคคลต่างๆ ที่มีรหัสผ่านส่วนตัวสามารถติดต่อส่งข่าวสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วผ่านทางคอมพิวเตอร์

๖. ข้อมูลข่าวสารจากโทรศัพท์ เป็นแหล่งข้อมูลที่เราสามารถใช้ติดต่อสื่อสารถึงกันได้ด้วยการสนทนาพูดคุยหรือซักถามข้อมูลข่าวสารที่สนใจ นอกจากนี้ยังสามารถรับข่าวสารที่เป็นข้อความข่าวสั้นๆ ที่เรียกว่า sms ได้อีกด้วย

๗. จดหมายเหตุ จดหมายเหตุเป็นการบันทึกหรือรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยผู้บันทึกอาจเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลทั่วไปก็ได้ จดหมายเหตุเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ทางการศึกษาของคนรุ่นหลัง

๓. ประโยชน์ของการติดตามข้อมูลข่าวสาร

การติดตามข้อมูลข่าวสารก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

๑. ทำให้ทราบถึงความเคลื่อนไหว เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า เช่น ข่าวพยากรณ์อากาศ ข่าวการแพร่ระบาดของโรค เพื่อเตรียมป้องกันตัวได้ทัน

๒. เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง บุคคลสามารถใช้ข้อมูลที่ได้รับจากสื่อต่างๆ มาพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองได้เพิ่มมากขึ้น

๓. เพื่อการดำรงชีวิต การติดตามข้อมูลข่าวสารจะทำให้บุคคลเตรียมตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ประจำวันได้ เช่น ราคาน้ำมันที่เปลี่ยนแปลงไป จะทำให้บุคคลได้เตรียมตัวรับมือกับอาหารที่จะมีราคาแพงขึ้น

๔. เพื่อการศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่ การคิดค้นนวัตกรรมหรือสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ จะเป็นผลมาจากการใช้ข้อมูลข่าวสารที่ต่อเนื่องกันมาจากในอดีต เช่น การประดิษฐ์รถยนต์ประหยัดพลังงาน เกิดจากการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับราคาน้ำมันและปริมาณน้ำมันที่คาดว่าจะเหลืออยู่ในโลก

๕. เพื่อการวางแผนพัฒนา เช่น จำนวนประชากรที่เปลี่ยนแปลงไปจะเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนด้านสาธารณสุขโรค เช่น ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่

๔. การเลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม

จากการที่มีข้อมูลข่าวสารหลายแหล่ง และจำนวนมาก จึงจำเป็นที่ผู้ที่จะต้องเลือกใช้ข้อมูลให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อป้องกันความผิดพลาด โดยมีหลักการ ดังนี้

๑. ข้อมูลข่าวสารต้องเป็นข้อมูลปัจจุบันและทันสมัย

๒. เลือกรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น หน่วยงานของทางราชการ เป็นต้น

๓. ศึกษาข้อมูลข่าวสารเรื่องเดียวกันจากหลายแหล่ง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

๔. เลือกรับข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต เช่น ข่าวการศึกษา ข่าวกีฬา ข่าวสิ่งแวดล้อม

๕. จริยธรรม ข้อมูลข่าวสารที่เลือกรับและนำไปใช้ควรเป็นข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องดีงาม ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมหรือความสงบเรียบร้อยของสังคม ไม่เลือกรับและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ลามก อนาจารหรือไม่สุภาพ

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยย่อยที่ ๑ ต้นกล้าคนดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมที่คนไทยดัดแปลงมาจากต่างประเทศ ก. การกราบ ข. การกินหมาก ค. การเล่นสงกรานต์ ง. การใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหาร ๒. ข้อใดเป็นวัฒนธรรมที่เราควรรักษาไว้ ก. ลูกต้องเคารพพ่อแม่ ข. น้องควรปฏิบัติตามพี่ ค. ลูกศิษย์ควรดำเนินรอยตามครู ง. ลูกควรประกอบอาชีพตามพ่อแม่ ๓. นักเรียนจะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมได้อย่างไร ก. สะสมภาพวัฒนธรรมต่างๆ ข. เปลี่ยนรูปแบบให้เป็นสากล ค. เข้าร่วมประเพณีของท้องถิ่น ง. รับวัฒนธรรมทุกอย่างของต่างชาติ ๔. การนั่งต่อหน้าพระสงฆ์ที่เหมาะสมควรทำอย่างไร ก. นั่งพับเพียบ ข. นั่งเหยียดขา ค. นั่งขัดสมาธิ ง. นั่งไขว่ห้าง ๕. อาหารในข้อใด เป็นอาหารที่คนในภาคใต้นิยมรับประทาน ก. แกงเขียวหวาน ข. แกงจืดตำลึง ค. แกงเหลือง ง. แกงโหะ ๖. ขณะคุยกับผู้ใหญ่ควรวางมืออย่างไร ก. ล้วงกระเป๋า ข. ชูมือขึ้นทั้งสองข้าง ค. ประสานกันด้านหลัง ง. ประสานกันด้านหน้าระดับเอว	๗. ใครเป็นผู้รักษาวัฒนธรรมไทย ก. บีใส่เสื้อลายโปงลางศพ ข. บุญแต่งตัวสุภาพไปทำบุญที่วัด ค. เบญจมาศหมวกในห้องเรียน ง. บุญแต่งชุดกีฬาไปงานแต่งงาน ๘. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์จากการติดตามข้อมูลข่าวสาร ก. ทำให้ได้รับความบันเทิง ข. ทำให้ได้รับความรู้ที่ทันสมัย ค. ทำให้สามารถเลียนแบบพฤติกรรมของศิลปินที่ชื่นชอบ ง. ทำให้สามารถป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ ๙. ใครติดตามข้อมูลข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด ก. คนอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ในห้องฟังทุกเช้า ข. ก้องเขียนสรุปข่าวที่ดูจากโทรทัศน์ในตอนเช้าแล้วนำเสนอครู ค. ก้อยตัดข่าวที่น่าสนใจแล้วติดลงในกระดานและเก็บในแฟ้มผลงาน ง. โก๋นำวิธีการล้างมือให้ปลอดภัยไปล้างมือก่อนรับประทานอาหาร ๑๐. การเลือกชมรายการโทรทัศน์ทุกครั้ง นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. เลือกรายการที่ผู้ใหญ่ชม ข. สามารถชมได้ทุกรายการ ค. ชมรายการที่เพื่อนแนะนำ ง. เลือกรายการที่เหมาะสมกับวัย
---	---

หน่วยที่ ๔ : หน่วยย่อยที่ ๒ สิทธิเด็กไทย

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของกฎหมาย

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของกฎหมายโดยร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษาในรูปแบบแผนผังความคิดลงในกระดาษฟลิปชาร์ต
๒. ตัวแทนนักเรียนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่กลุ่มตนเองได้ศึกษาหน้าชั้นเรียน

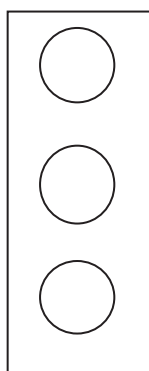

ป ๔.๓/ผ ๑-๐๒

ใบงานที่ ๐๒ เรื่อง กฎหมายน่ารู้

รายชื่อสมาชิก ๑. ๒.
๓. ๔.

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนระบายสีสัญญาณไฟจราจร และบอกความหมายของสัญญาณไฟให้ถูกต้อง

.....

.....

.....

๒. การปฏิบัติตามกฎหมาย ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของกฎหมาย

ความหมายของกฎหมาย

กฎหมาย หมายถึง คำสั่งหรือข้อบังคับของรัฐ ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของบุคคล ซึ่งอยู่ในรัฐหรือในประเทศของตน หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ประพฤติปฏิบัติตาม ก็มีความผิดและถูกลงโทษ หรือได้รับผลเสียหายนั่นด้วย

ความสำคัญของกฎหมาย

ในสังคมของมนุษย์นั้นมีความซับซ้อนมากที่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านความคิดเห็นและพฤติกรรมต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีกฎระเบียบหรือกติการ่วมกัน เพื่อเป็นบรรทัดฐานสำคัญในการควบคุมความประพฤติของมนุษย์ และช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม ไม่ให้เกิดความวุ่นวาย กฎหมายจึงมีความสำคัญ ดังนี้

๑. กฎหมายสร้างความเป็นระเบียบและความสงบเรียบร้อยให้กับสังคมและประเทศชาติ
๒. กฎหมายเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ พลเมืองไทยทุกคนต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมาย ถ้าใครฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องได้รับโทษ กฎหมายจะเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของเราตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย
๓. กฎหมายก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม คนเราทุกคนย่อมต้องการความยุติธรรมด้วยกันทั้งสิ้น การที่จะตัดสินว่าการกระทำใดถูกต้องหรือไม่นั้น ย่อมต้องมีหลักเกณฑ์ ฉะนั้น กฎหมายจึงเป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่เป็นหลักของความยุติธรรม
๔. กฎหมายเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การกำหนดนโยบายพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปในทางใด หรือคุณภาพของพลเมืองเป็นอย่างไร จำเป็นต้องมีกฎหมายออกมาใช้บังคับเพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมายของการพัฒนาที่กำหนดไว้

ประโยชน์ของกฎหมาย

๑. สร้างความเป็นธรรม หรือความยุติธรรมให้แก่สังคม เพราะกฎหมายเป็นหลักกติกาที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติเสมอภาค เท่าเทียมกัน เมื่อการปฏิบัติของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเอาเปรียบคนอื่น ขาดความยุติธรรม กฎหมายก็จะเข้ามาสร้างความยุติธรรม ยุติข้อพิพาทไม่ให้เกิดการเอาเปรียบกัน
๒. รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองที่จะปฏิบัติต่อสังคม
๓. ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เช่น การเป็นที่ปรึกษาทางกฎหมาย การเป็น ทนายความ อัยการ ศาล
๔. ประโยชน์ในทางการเมืองการปกครอง เพราะถ้าประชาชนรู้กฎหมายก็จะเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงของการปกครอง และการบริหารงานทางการเมือง การปกครอง ประโยชน์สุขก็จะตกอยู่กับประชาชน
๕. รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และศีลธรรมอันดีของประชาชน เพราะกฎหมาย ที่ดีนั้นจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนเท่าเทียมกัน ประชาชนก็จะเกิดความผาสุก ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครอบครัว ต่อบุคคลอื่นและต่อประเทศชาติ

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการจราจร

กฎหมายเกี่ยวกับการจราจร ได้แก่ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้ควบคุมเส้นทางของผู้ขับขี่รถยนต์ คนเดินเท้า และคนขี่รถจักรยาน ให้ปฏิบัติตามเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรที่นักเรียนควรรู้ ได้แก่

๑. กฎจราจร ที่ควรรู้มี ดังนี้

๑) **สัญญาณจราจร** คือ สัญญาณที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการจราจรใช้สัญญาณเพื่อสื่อสารกับผู้ควบคุมยานพาหนะ มีหลายลักษณะ ได้แก่

- (๑) สัญญาณธง เรามักจะเห็นใช้สัญญาณนี้ตามหน้าโรงเรียนให้เด็กนักเรียนข้ามถนน
- (๒) สัญญาณมือ เรามักจะเห็นตำรวจจราจรใช้สัญญาณมือในการควบคุมการจราจรเป็นส่วนใหญ่
- (๓) สัญญาณนกหวีด เรามักจะเห็นตำรวจจราจรใช้สัญญาณนกหวีดควบคู่กับสัญญาณมือโดยเป่ายาว ๑ ครั้ง ให้รถหยุด แต่ถ้าเป่าสั้นๆ หลายครั้งให้รถวิ่งต่อไปได้
- (๔) สัญญาณไฟ เรามักจะเห็นตามทางแยกต่าง ๆ และมีใช้เหมือนกันทุกประเทศในโลก มีใช้สีประกอบ ๓ สีคือ

- ไฟสีแดง หมายถึง ให้ผู้ขับขี่หยุดยานพาหนะหลังเส้นให้หยุด
- ไฟสีเหลือง หมายถึง ให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดยานพาหนะหลังเส้นให้หยุด
- ไฟเขียว หมายถึง ให้ผู้ขับขี่ขับยานพาหนะผ่านไป

๒) **เครื่องหมายจราจร** เป็นป้ายสัญลักษณ์ที่ติดไว้เพื่อให้ผู้ควบคุมยานพาหนะได้ทราบกฎจราจรสำหรับสถานที่นั้นๆ แยกได้ ๒ ลักษณะ ได้แก่

- (๑) เครื่องหมายจราจรประเภทบังคับ เป็นเครื่องหมายจราจรที่ผู้ควบคุมยานพาหนะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด หากฝ่าฝืนจะต้องรับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น ป้ายจำกัดความเร็ว

ให้เลี้ยวซ้าย ห้ามเลี้ยวขวา ห้ามแซง ห้ามตรงไป

- (๒) เครื่องหมายจราจรประเภทเตือน เป็นเครื่องหมายจราจรที่เตือนให้ผู้ควบคุมยานพาหนะให้ระมัดระวัง เช่น ระวังทางโค้ง โค้งอันตราย ทางลื่น ทางชัน ระวังคนข้ามถนน โรงเรียน เป็นต้น

ทางตัดกัน ทางแคบด้านขวา จุดกลับรถ เตือนรถกระโดด

๒. กฎจราจรสำหรับคนเดินเท้า

๑. ให้เดินบนทางเท้า หรือถ้าจำเป็นต้องเดินบนถนนหรือไหล่ทาง ให้เดินด้านขวาของเส้นทางจราจร
๒. ให้ข้ามถนนโดยใช้สะพานลอยคนข้ามหรือทางม้าลายเท่านั้น หากทางม้าลายไม่มีสัญญาณไฟ คนข้ามถนนให้ดูสัญญาณไฟสีแดงห้ามข้ามส่วนไฟสีเขียวข้ามได้ แต่ถ้าทางม้าลายตามทางแยกที่มีสัญญาณไฟจราจรสำหรับยานพาหนะให้ดูสัญญาณไฟสีแดงข้ามได้ แต่ถ้าไฟสีเขียวห้ามข้าม
๓. ห้ามข้ามถนนนอกสะพานลอยคนข้ามหรือทางม้าลายนับจากสะพานลอยคนข้ามหรือทางม้าลายในระยะ ๑๐๐ เมตร

๓. กฎจราจรสำหรับผู้ขับขี่จักรยาน

๑. ผู้ขับขี่จักรยานต้องขี่รถชิดขอบทางด้านซ้ายของเส้นทางปกติหรือขี่ขึ้นบนเส้นทางสำหรับรถจักรยาน
๒. รถจักรยานต้องมีสภาพพร้อมใช้งานคือมีกระดิ่งสัญญาณที่เสียงดังได้ยินในระยะไม่น้อยกว่า ๓๐ เมตร มีเครื่องหมายห้ามล้อที่สามารถใช้งานได้ มีไฟสีขาวหน้ารถ และไฟสีแดงบริเวณท้ายรถ
๓. ไม่บรรทุกหรือถือสิ่งของที่จะทำให้เป็นอุปสรรคในการบังคับรถหรือขี่ด้วยความประมาทเป็นต้นหาเหตุเสีย
๔. ไม่นั่งขี่บนที่นั่งที่ไม่ใช่ที่นั่งหรือไม่ขี่ขึ้นนานเกิน ๒ คัน ยกเว้นในทางจักรยานใหญ่ ๆ หรือห้ามเกาะหรือพ่วงรถอื่นที่แล่นอยู่
๕. จอดจักรยานในที่จอดรถจักรยานที่ทางราชการจัดให้มีไว้

๔. ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ใช้รถใช้ถนน

๑. ผู้ขับขี่ควรขับขี่ด้วยความระมัดระวังและปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด
๒. ผู้ขับขี่ควรใช้รถที่มีสภาพดีทั้งเครื่องยนต์และอุปกรณ์ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ใช้รถที่ไม่ปลอดภัย หรือไม่มั่นคงแข็งแรง หรือมีเสียงดังเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือก่อให้เกิดก๊าซ ผุ่น ควัน หรือละอองเคมี อันอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ของผู้ใช้รถใช้ถนนอื่น
๓. ผู้ขับขี่และผู้โดยสารควรคาดเข็มขัดนิรภัย หรือสวมหมวกกันน็อกและเปิดไฟหน้ารถสำหรับรถจักรยานยนต์ทุกครั้งที่ทำกาขับขี่
๔. ผู้ขับขี่ควรขับขี่ด้วยความเร็ว ใช้สัญญาณไฟ และปฏิบัติตามป้ายเครื่องหมายจราจรและสัญญาณจราจรตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด และไม่แซงในที่คับขัน
๕. ผู้ขับขี่รถบรรทุกควรบรรทุกน้ำหนักตามที่กฎหมายกำหนด และหากจำเป็นต้องบรรทุกสิ่งของที่มีความยาวเกินกว่าตัวรถ ต้องติดสัญญาณธงสีแดงในเวลากลางวันและต้องติดสัญญาณไฟสีแดงในเวลากลางคืน โดยสัญญาณธงหรือสัญญาณไฟสีแดงนั้นต้องสามารถมองเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร
๖. ผู้ขับขี่ต้องไม่ขับรถในขณะที่มึนเมาหรือง่วง
๗. ผู้ขับขี่รถทุกชนิดต้องไม่ใช้สัญญาณไฟกระพริบ สัญญาณเสียงไซเรน สัญญาณนกหวีด ยกเว้นรถฉุกเฉิน หรือรถที่ทางราชการอนุญาตให้ใช้
๘. การขึ้นลงรถประจำทางควรรอจนรถหยุดนิ่งที่ป้ายหยุดรถประจำทางเท่านั้น ไม่ควรกระโดดขึ้นรถขณะที่รถกำลังจะเคลื่อนตัวออกหรือหยุด หรือขณะประตูกำลังจะปิด

๕. ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายจราจร

๑. ทำให้การจราจรบนท้องถนนไม่ติดขัด เมื่อทุกคนปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัดในการขับขี่ยานพาหนะไปตามเส้นทางตามกฎจราจร โดยไม่ฝ่าฝืนสัญญาณจราจรก็จะทำให้การจราจรเป็นไปตามระบบและไม่ติดขัด ตรงกันข้าม ถ้ามีบางคนไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรก็อาจทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดขึ้นได้

๒. การปฏิบัติตามกฎจราจรจะเป็นการป้องกันอุบัติเหตุที่จะนำมาซึ่งความสูญเสียชีวิตทั้งร่างกายและทรัพย์สินของประชาชนและประเทศชาติ

๓. ลดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ เมื่อไม่เกิดอุบัติเหตุ ทำให้ประชาชนไม่ต้องเสียเงินค่ารักษาพยาบาล ทำให้เศรษฐกิจของตนเอง ครอบครัวมีความมั่นคง

.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยย่อยที่ ๒ สิทธิเด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย x ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดกล่าวถึงกฎหมายไม่ถูกต้อง ก. ข้อบังคับหรือข้อห้ามมิให้กระทำความผิด ข. ระเบียบหรือข้อบังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม ค. กฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐได้ตราขึ้น ง. กฎที่มีผู้มีอิทธิพลได้ตั้งขึ้น เพื่อให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง ๒. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของกฎหมาย ก. ช่วยให้บุคคลปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม ข. ช่วยให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม ค. ช่วยให้สังคมสงบสุขมีความเป็นระเบียบ ง. ช่วยให้รัฐมีรายได้จากค่าปรับของผู้กระทำความผิด ๓. การปฏิบัติตามกฎหมายก่อให้เกิดผลดีอย่างไร ก. ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม ข. ทำให้ได้รับคำชมเชยจากบุคคลอื่น ค. ทำให้สังคมมีระเบียบและสงบสุข ง. ทำให้เป็นนักเรียนดีเด่นของโรงเรียน ๔. การกระทำของใคร ไม่ ถือว่าผิดกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก ก. มินาข้ามถนนบนทางม้าลาย ข. สิงหาขับรถฝ่าไฟแดงเป็นประจำ ค. กันยาชอบวิ่งตัดหน้ารถที่แล่นอยู่บนถนน ง. ตูลาไม่สวมหมวกกันน็อกเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์ ๕. ทะเบียนราษฎรมีความสำคัญอย่างไร ก. กำหนดอาชีพให้ประชากรทำงานขึ้น ข. เป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยงานราชการ ค. เป็นข้อมูลเอาไว้สำหรับอพยพประชากร ง. ทำให้ทราบข้อมูลแต่ละวันว่าประชากรทำอะไร	๖. กฎหมายเทศบัญญัติออกโดยคณะบุคคลใด ก. รัฐมนตรี ข. สมาชิกวุฒิสภา ค. สภาเทศบาล ง. สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗. กฎหมายที่เป็นข้อบัญญัติ ออกโดยหน่วยงานใด ก. รัฐสภา ข. วุฒิสภา ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ง. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๘. หากลูกมีอายุถึงเกณฑ์เข้าเรียน แต่พ่อแม่ไม่ให้เข้าเรียน จะมีผลอย่างไร ก. ลูกจะต้องไปอยู่สถานสงเคราะห์ ข. พ่อแม่มีความผิดตามกฎหมาย ค. ไม่มีผลใดๆ ตามกฎหมาย ง. พ่อแม่จะหมดสิทธิเลี้ยงลูก ๙. การแจ้งตายจะต้องแจ้งภายในกี่วัน ก. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง ข. ภายใน ๗ วัน ค. ภายใน ๑๕ วัน ง. ภายใน ๓๐ วัน ๑๐. ข้อใดจัดเป็นยาเสพติดชนิดร้ายแรงที่สุด ก. ยาไอ ข. เฮโรอีน ค. กัญชา ง. กระท่อม
--	--

ป ๔.๒/ผ ๒-๐๑

ใบงานที่ ๐๓

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ๑

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษาในรูปแบบแผนผังความคิดลงในกระดาษฟลิปชาร์ต
- ตัวแทนนักเรียนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่กลุ่มตนเองได้ศึกษาหน้าชั้นเรียน

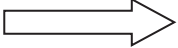
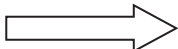
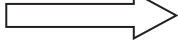
ใบงานที่ ๐๒

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. กฎหมายทะเบียนราษฎรมีความสำคัญอย่างไร

๒. การแจ้งเกิด การแจ้งตาย และการย้ายที่อยู่ จะต้องปฏิบัติอย่างไร

๓. นักเรียนจะได้รับประโยชน์จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรอย่างไร

ป ๔.๒/ผ ๑-๐๓

ใบงานที่ ๐๓

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ๑

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษาในรูปแบบแผนผังความคิดลงในกระดาษฟลิปชาร์ต
- ตัวแทนนักเรียนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่กลุ่มตนเองได้ศึกษาหน้าชั้นเรียน

ป ๔.๒/ผ ๑-๐๔

ใบงานที่ ๐๔ เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. ยาเสพติดให้โทษ มีกี่ประเภท

.....

.....

.....

๒. ยาเสพติดให้โทษ มีอันตรายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๓. การปฏิบัติตามกฎหมายยาเสพติดให้โทษ มีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร

กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นกฎหมายสำคัญที่กำหนดระเบียบปฏิบัติ การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การย้ายที่อยู่ การจัดทำทะเบียนคนและทะเบียนบ้าน เป็นกฎหมายที่ใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับตนเอง และสังคมเป็นอย่างมาก

๑. ประโยชน์ของกฎหมายเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร

การที่กฎหมายเกี่ยวกับทะเบียนราษฎรได้กำหนดให้มีทะเบียนคนเกิด ทะเบียนคนตาย ทะเบียนบ้าน จะเป็นประโยชน์ทำให้รู้ข้อมูลต่างๆ ของประชากรในประเทศ โดยรู้ว่าในบ้านหนึ่งในท้องที่หนึ่งมีประชากรกี่คน เป็นเพศอะไรบ้าง แต่ละคนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีการโยกย้ายออกไปหรือเข้ามาในท้องที่นั้นอย่างไร มีจำนวนประชากรเพิ่มหรือลดลงจากการเกิดการตายเท่าใด จำนวนประชากรในแต่ละท้องที่มีจำนวนมาก น้อยเพียงไร ซึ่งความรู้ในข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายปกครองและฝ่ายบริหารบ้านเมือง เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศต่อไป

๒. คนเกิด

๒.๑ การแจ้งเกิด เมื่อมีคนเกิดให้แจ้งเกิดดังต่อไปนี้

๑) คนเกิดในบ้าน ให้เจ้าบ้านหรือบิดามารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่คนเกิดในบ้าน ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเกิดในกรณีคนเกิดในโรงพยาบาล ซึ่งในโรงพยาบาลบางแห่งเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล จะบริการไปแจ้งเกิดต่อนายทะเบียนท้องที่ที่คนเกิด โดยปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าว

๒) คนเกิดนอกบ้าน ให้บิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียน ผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนเกิด นอกบ้าน หรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันเกิด ในกรณีจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนด ให้แจ้งภายหลังได้ แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วันนับแต่วันเกิด ถ้าบิดามารดาประสงค์จะเปลี่ยนชื่อบุตรนั้น ให้แจ้ง ภายใน ๖ เดือนนับแต่วันที่แจ้งชื่อคนเกิดต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนจัดการเปลี่ยนชื่อให้ โดยต้องเสีย ค่าธรรมเนียม ๒๕ บาท

๓) ผู้ที่พบเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กอ่อนซึ่งถูกทอดทิ้ง ให้นำเด็กนั้นไปส่งและแจ้งต่อพนักงาน ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์แห่งท้องที่ที่พบเด็กนั้นโดยเร็ว

๒.๒ สถานที่แจ้งเกิด

๑) ในเขตเทศบาล ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานเทศบาล

๒) นอกเขตเทศบาล ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนตำบล ซึ่งได้แก่ บ้านของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือ ข้าราชการอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนตำบล

๓) ในกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนท้องถิ่น ซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานเขตการแจ้งเกิด ในกรณีคนเกิดในบ้าน เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านแต่จะมอบหมายให้ผู้ใดไปแจ้งแทนก็ได้ การไปแจ้งเกิดกรณีคนเกิด ในบ้าน ผู้แจ้งต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านไปด้วยทุกครั้ง เมื่อนายทะเบียนรับแจ้งการเกิดแล้ว จะมอบสูติบัตรให้แก่ผู้แจ้งเป็นหลักฐาน **สูติบัตร** เป็นเอกสารสำคัญของทางราชการและมีประโยชน์มาก เพราะ เป็นเอกสารที่แสดงถึงชื่อตัว ชื่อสกุล สัญชาติ วัน เดือน ปีเกิด ชื่อตัว ชื่อสกุล และสัญชาติของบิดามารดา ต้องเก็บรักษาไว้ให้ดีเพื่อนำไปแสดงเป็นหลักฐานได้ทุกโอกาสตราบเท่าที่มีชีวิตอยู่

๓. คนตาย

๓.๑ การแจ้งตาย เมื่อมีคนตายให้แจ้งตายดังต่อไปนี้

๑) คนตายในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย ในกรณีที่ไม่มีเจ้าบ้านให้ผู้พบศพเป็นผู้แจ้งการตายภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาพบศพ

๒) คนตายนอกบ้าน ให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่ตายหรือพบศพแล้วแต่กรณี หรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาตายหรือพบศพ หรือจะแจ้งต่อนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ได้ ถ้าในท้องที่ใดการคมนาคมไม่สะดวก ผู้อำนวยการทะเบียนกลางอาจขยายเวลาออกไปตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๗ วัน นับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ การแจ้งตายนกรณีคนตายในบ้าน เจ้าบ้านจะมอบหมายให้ผู้ใดไปแจ้งแทนก็ได้ โดยผู้แจ้งจะต้องนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านไปด้วย

๓.๒ สถานที่แจ้งตาย

๑) ในเขตเทศบาล ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนท้องถิ่นซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานเทศบาล

๒) นอกเขตเทศบาล ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนตำบล ซึ่งได้แก่ บ้านของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หรือข้าราชการอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนตำบล

๓) ในกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งที่สำนักทะเบียนท้องถิ่น ซึ่งตั้งอยู่ ณ สำนักงานเขต การแจ้งตายนในกรณีคนตายในบ้าน เป็นหน้าที่เจ้าบ้านแต่จะมอบหมายให้ผู้อื่นที่อยู่ในบ้านเดียวกันไปดำเนินการแทน ไม่ต้องทำหนังสือมอบอำนาจ ถ้าจะมอบให้บุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในบ้านเดียวกันไปดำเนินการแทน ต้องทำหนังสือมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษร การแจ้งตายนในกรณีคนตายในบ้าน และผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านด้วย เมื่อไปแจ้งต้องต่อนำสำเนาทะเบียนฉบับเจ้าบ้านไปด้วย และเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการตายจะมอบมรณบัตรให้แก่ผู้แจ้งเป็นหลักฐาน มรณบัตร เป็นเอกสารสำคัญของทางราชการ ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับการตายของบุคคล

๔. การย้ายที่อยู่

การย้ายที่อยู่จะต้องมีการแจ้งการย้ายออกจากทะเบียนบ้านเดิม แล้วจะต้องแจ้งย้ายเข้าในทะเบียนบ้านใหม่ซึ่งผู้นั้นย้ายไปอยู่ การแจ้งย้ายที่อยู่ให้ดำเนินการต่อไปนี้

๔.๑ การย้ายออก เมื่อมีบุคคลใดย้ายที่อยู่ออกจากบ้านใด กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของบ้าน หรือผู้แทนที่จะต้องแจ้งย้ายที่อยู่ดังกล่าวต่อนายทะเบียนผู้มีหน้าที่รับแจ้งภายในเวลาไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันย้ายออก ถ้าเจ้าบ้านไม่แจ้งภายในกำหนดเวลา มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

๔.๒ การย้ายเข้า เมื่อมีบุคคลใดย้ายที่อยู่เข้ามาอยู่ในบ้านใดบ้านหนึ่ง กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าบ้านที่จะต้องแจ้งการย้ายเข้าที่อยู่ดังกล่าวภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันย้ายเข้า ถ้าเจ้าบ้านไม่แจ้งในกำหนดเวลา มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติด หมายถึง สารหรือยาชนิดใด ๆ หรือยาที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากธรรมชาติ หรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย สมองและจิตใจ

๑. กฎหมายแบ่งประเภทยาเสพติด ในทางกฎหมาย สิ่งที่ถูกถือว่าเป็นยาเสพติดนั้นจะต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ อย่างชัดเจน หากไม่มีกฎหมายระบุไว้ สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ยาเสพติด แม้ว่าสิ่งนั้นจะมีฤทธิ์ที่ทำให้เกิดการเสพติด ได้ก็ตาม เช่น บุหรี่ สุรา พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษ (มาตรา) ออกเป็น ๕ ประเภทด้วยกัน ดังนี้

ประเภทที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง ๓๘ รายการที่สำคัญ คือ เฮโรอีน แอมเฟตามีน แมกแอมเฟตามีน เอ็กซ์ตาซี และแอลเอสดี

ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป มี ๑๐๒ รายการที่สำคัญ คือ ใบโคคา โคคาอิน โคเดอีน ยาสกัด เข็มชันของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟิน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งเพื่อใช้ในทางยา) ฝิ่น ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น)

ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภท ๒ ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติด ประเภท ๒ เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร เช่น ยาแก้ไอ ยาแก้ท้องเสีย

ประเภทที่ ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ หรือ ๒ มี ๓๒ รายการที่สำคัญ เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์, อาเซติก คลอไรด์

ประเภทที่ ๕ ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท ๑ ถึง ๔ มี ๔ รายการ คือ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม และพืชเห็ดขี้ควาย

๒. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ แบ่งลักษณะการทำผิดได้เป็น ๕ฐาน ดังนี้

- (๑) ฐานผลิต นำเข้า ส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษ
- (๒) ฐานจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ
- (๓) ฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ
- (๔) ฐานมียาเสพติดให้โทษ
- (๕) ฐานโฆษณาเพื่อการค้าซึ่งยาเสพติดให้โทษ

๓. ตัวอย่างโทษของผู้ที่กระทำความผิด กฎหมายยาเสพติดให้โทษ มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน (ยาบ้า) ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นถึงหกหมื่นบาท เป็นต้น

(๒) ผู้ที่มียาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ไว้ครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีปริมาณคำนวณเป็น สารบริสุทธิ์หรือมีจำนวนน้ำหนักสุทธิไม่ถึงปริมาณตามที่กำหนด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึง สิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ผู้ที่เสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๔) ผู้ที่เสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๔. อันตรายของยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษ ก่อให้เกิดผลเสียต่อผู้เสพโดยตรงและส่งผลกระทบต่อครอบครัว ผู้ใกล้ชิด และประเทศชาติอย่างมากมาย ดังนี้

๑. ผลต่อผู้เสพ ยาเสพติดทำให้สุขภาพของผู้เสพยาเสพติดเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ความต้านทานโรคน้อยกว่าปกติ ทำให้ติดเชื้อได้ง่าย ส่วนมากมักจะเป็นโรคผิวหนัง โรคทางเดินอาหาร วัณโรค อารมณ์แปรปรวนง่าย ซึมเศร้า วิดกกังวล บุคลิกภาพสูญเสีย

๒. ผลต่อครอบครัว ผู้ติดยาเสพติดจะขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ห่วงใยดูแลครอบครัว เป็นภาระของครอบครัว ทำให้ครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น และอาจจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นสาเหตุ ทำให้สมาชิกในครอบครัวหันไปเสพยาเสพติดได้

๓. ผลต่อเศรษฐกิจและสังคม การที่มียาเสพติดแพร่ระบาดในประเทศ ทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณ และเจ้าหน้าที่จำนวนมากในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และตัวผู้เสพก็มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมด้วยการก่ออาชญากรรม ลักเล็กขโมยน้อย หรือทำให้เกิดอุบัติเหตุต่างๆ ซึ่งผลกระทบของปัญหาเหล่านี้ อาจมีความรุนแรงจนนำไปสู่ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติได้

๕. ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายยาเสพติด มีดังนี้

(๑) มีประโยชน์ต่อสุขภาพ เพราะผู้ที่ไม่เสพยาเสพติดย่อมมีสุขภาพแข็งแรง ปฏิบัติหน้าที่หรือประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้าได้

(๒) สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามปกติ และไม่เป็นที่รังเกียจของผู้อื่น สามารถช่วยสังคมหรือพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) ไม่ถูกลงโทษเนื่องจากการกระทำผิดตามกฎหมายยาเสพติด ซึ่งทำให้เสียประวัติ ส่งผลต่อการสมัครงานหรือประกอบอาชีพที่ดี หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เช่น การสมัครรับเลือกเป็นตัวแทนในระดับต่าง ๆ เป็นต้น

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ๑

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยร่วมกันสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่ศึกษาในรูปแบบแผนผังความคิดลงในกระดาษฟลิปชาร์ต
- ตัวแทนนักเรียนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่กลุ่มตนเองได้ศึกษาหน้าชั้นเรียน

ป ๔.๒/ผ ๒-๐๒

ใบงานที่ ๐๒ เรื่อง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ๒

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลต่อไปนี้

เทศบัญญัติ

.....

.....

.....

.....

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

.....

.....

.....

.....

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

.....

.....

.....

.....

๒. ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎหมายท้องถิ่น

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง ข้อบัญญัติท้องถิ่น

ข้อบัญญัติท้องถิ่น

ข้อบัญญัติท้องถิ่น คือ กฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาออกมาเพื่อใช้บังคับภายในเขตรับผิดชอบของตน

ข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นกฎหมายที่มีอำนาจบังคับใช้เฉพาะภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ไม่มีอำนาจที่จะบังคับใช้นอกเขตรับผิดชอบของตน ทั้งนี้ในฐานที่เราอาศัยอยู่ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการปกครองในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานครหรือเมืองพัทยา เราจะต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวตราขึ้นมา เพื่อให้ท้องถิ่นมีความสงบ เป็นระเบียบเรียบร้อย และคนในท้องถิ่นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น

๑. ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นข้อบัญญัติที่ออกโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นกฎหมายที่คณะผู้บริหาร หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้ออกกฎหมายเพื่อบริหาร และพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองรับผิดชอบตามอำนาจที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายข้อบัญญัติที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ออกเป็นกฎหมายใช้ในท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่

- (๑) งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) เก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากสถานค้าปลีกในเขตจังหวัด
- (๓) เก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ได้รับผลประโยชน์จากการบริหารสาธารณะที่จัดให้มีขึ้นในจังหวัดนั้นๆ

๒. เทศบัญญัติ เป็นข้อบัญญัติที่ออกโดยเทศบาล เพื่อบังคับใช้ภายในเขตเทศบาล เทศบัญญัติเป็นกฎหมายที่คณะบริหารและสภาเทศบาลเป็นผู้ออกกฎหมายเพื่อบริหาร และพัฒนาท้องถิ่นตนเองตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสภาเทศบาลและคณะผู้บริหาร มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

เทศบัญญัติที่เทศบาลได้ออกเป็นกฎหมายบังคับใช้ในท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่

- (๑) งบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาล
- (๒) จัดเก็บภาษีในท้องถิ่นที่เทศบาลรับผิดชอบ
- (๓) การควบคุมโฆษณา โดยใช้เครื่องขยายเสียง
- (๔) การควบคุมสัตว์เลี้ยง และปล่อยสัตว์เลี้ยง
- (๕) การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายของสุขภาพ
- (๖) การกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย
- (๗) การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๓. **ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล** เป็นข้อบัญญัติที่ออกโดยองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อบังคับใช้ภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นกฎหมายที่คณะผู้บริหารหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ออกกฎหมายเพื่อบริหารและพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองรับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้แก่

- (๑) งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (๒) การกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย
- (๓) การจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ
- (๔) การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๔. **ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร** เป็นข้อบัญญัติที่ออกโดยกรุงเทพมหานคร เพื่อบังคับใช้ภายใน เขตกรุงเทพมหานคร

๕. **ข้อบัญญัติเมืองพัทยา** เป็นข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกโดยเมืองพัทยา เพื่อบังคับใช้ภายในเขตเมืองพัทยา

ประโยชน์ของการปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น

ข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นกฎหมายที่ออกมาใช้เพื่อดำเนินการบริหารและปกครองท้องถิ่นให้พัฒนาและก้าวหน้า ดังนั้นการปฏิบัติตามกฎหมายจะส่งผลให้คนในท้องถิ่นอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ท้องถิ่นเกิดความ เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาได้อย่างมั่นคง

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยย่อยที่ ๒ สิทธิเด็กไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. การปฏิบัติตามกฎหมายก่อให้เกิดผลดีอย่างไร ก. ทำให้ผลการเรียนดีขึ้นกว่าเดิม ข. ทำให้ได้รับคำชมเชยจากบุคคลอื่น ค. ทำให้สังคมมีระเบียบและสงบสุข ง. ทำให้เป็นนักเรียนดีเด่นของโรงเรียน ๒. การกระทำของใคร ไม่ถือว่าผิดกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก ก. มีนาข้ามถนนบนทางม้าลาย ข. สิงหาขับรถฝ่าไฟแดงเป็นประจำ ค. กันยาชอบวิ่งตัดหน้ารถที่แล่นอยู่บนถนน ง. ตุลาไม่สวมหมวกกันน็อกเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์ ๓. ทะเบียนราษฎรมีความสำคัญอยู่ ่างไร ก. กำหนดอาชีพให้ประชากรทำง่ายขึ้น ข. เป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยงานราชการ ค. เป็นข้อมูลเอาไว้สำหรับอพยพประชากร ง. ทำให้ทราบข้อมูลแต่ละวันว่าประชากรทำอะไร ๔. ข้อใดกล่าวถึงกฎหมายไม่ถูกต้อง ก. ข้อบังคับหรือข้อห้ามมิให้กระทำความผิด ข. ระเบียบหรือข้อบังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม ค. กฎที่สถาบันหรือผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐได้ตราขึ้น ง. กฎที่มีผู้มีอิทธิพลได้ตั้งขึ้น เพื่อให้ผู้อื่นปฏิบัติตามความต้องการของตนเอง ๕. ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของกฎหมาย ก. ช่วยให้บุคคลปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม ข. ช่วยให้เกิดความเท่าเทียมในสังคม ค. ช่วยให้สังคมสงบสุขมีความเป็นระเบียบ ง. ช่วยให้รัฐมีรายได้จากค่าปรับของผู้กระทำความผิด	๖. กฎหมายเทศบัญญัติออกโดยคณะบุคคลใด ก. รัฐมนตรี ข. สมาชิกวุฒิสภา ค. สภาเทศบาล ง. สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๗. กฎหมายที่เป็ นข้อบัญญัติ ออกโดยหน้ วยงานใด ก. รัฐสภา ข. วุฒิสภา ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ง. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๘. หากลูกมีอายุถึงเกณฑ์เข้าเรียน แต่พ่อแม่ไม่ให้เข้าเรียน จะมีผลอย่างไร ก. ลูกจะต้องไปอยู่สถานสงเคราะห์ ข. พ่อแม่มีความผิดตามกฎหมาย ค. ไม่มีผลใดๆ ตามกฎหมาย ง. พ่อแม่จะหมดสิทธิ์เลี้ยงลูก ๙. การแจ้งตายจะต้องแจ้งภายในกี่วัน ก. ภายใน ๒๔ ชั่วโมง ข. ภายใน ๗ วัน ค. ภายใน ๑๕ วัน ง. ภายใน ๓๐ วัน ๑๐. ข้อใดจัดเป็นยาเสพติดชนิดร้ายแรงที่สุด ก. ยาอี ข. เฮโรอีน ค. กัญชา ง. กระท่อม
---	---

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล

รายชื่อสมาชิก ๑. ๒.
๓. ๔.

คำชี้แจง

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อสืบค้นข้อมูล เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงบทบาท หน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น โดย
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย สรุปข้อมูลในรูปแบบแผนผังความคิดลงในกระดาษฟลิปชาร์ต
๓. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ป ๔.๒/ผ ๓-๐๒

ใบงานที่ ๐๒ เรื่อง บทบาทหน้าที่ของรัฐบาล

รายชื่อสมาชิก ๑. ๒.
๓. ๔.

คำชี้แจง

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่อสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของรัฐบาล
๒. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายสรุปข้อมูลในรูปแบบแผนผังความคิดลงในกระดาษ

ฟิลิปชาร์ท

๓. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ป ๔.๒/ผ ๓-๐๓

ใบงานที่ ๐๓ เรื่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล

ชื่อ ชั้น เลขที่

คำชี้แจง

๑. ให้นักเรียนทำแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่อง บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาลต่อประชาชน

๒. ตกแต่งแผ่นพับให้สวยงาม และนำไปติดที่ป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง บทบาทและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรที่ทำหน้าที่บริหารงานในท้องถิ่น มีผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งมาจากประชาชนในท้องถิ่น เข้ามาทำหน้าที่บริหารงานภายในพื้นที่ มีอำนาจในการบริหารการเงินหรือการคลัง และกำหนดนโยบายของตนเอง รวมทั้งมีหน้าที่ดำเนินกิจการภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อประโยชน์ของรัฐและประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

เทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) รับผิดชอบงานจัดบริการสาธารณะในระดับจังหวัดรับผิดชอบงานจัดบริการสาธารณะขนาดใหญ่หรือมีค่าใช้จ่ายสูงเกินกว่าความสามารถของเทศบาลหรืออบต.และมีหน้าที่ประสานงานจัดบริการสาธารณะร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆภายในจังหวัด

๒. เทศบาล มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะในเขตพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีความเจริญหรือมีความหนาแน่นของประชากรสูง

๓. องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุดที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะในระดับตำบลที่เป็นพื้นที่ชนบทหรือมีความเจริญไม่มากนัก

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษกรุงเทพมหานคร มีบทบาทเหมือนกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลเนื่องจากเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัดอีกทั้งมีหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะโดยตรงเมืองพัทยาเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ใช่ทั้งเทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนตำบล แต่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษการดำเนินงานของเมืองพัทยาล้ายกับระบบเทศบาลแต่ทว่ามีระบบเทศบาลแบบผู้จัดการเมืองและต่อมาได้เปลี่ยนเป็นนายกเมืองพัทยามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในปัจจุบันตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐

หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้

จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

จัดให้มี และบำรุงรักษาทางบกทางน้ำ และทางระบายน้ำ

สร้างสิ่งก่อสร้างสาธารณะในท้องถิ่น เช่น ถนน ทางเท้า ประปาท้องถิ่น และดูแลรักษาที่สาธารณะ

ส่งเสริมให้มีการลงทุนในท้องถิ่น

ส่งเสริมการฝึก และการประกอบอาชีพ

ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

ส่งเสริมด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดูแลและบำรุงรักษาศิลปะ ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

จัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ส่งเสริมประชาธิปไตยในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

ป้องกันโรคติดต่อและระงับโรคติดต่อ

ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ดูแลรักษาความสงบและความเป็นระเบียบในท้องถิ่น

ดูแลรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น

.....

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง บทบาทและหน้าที่ของรัฐบาล

ประเทศไทย มีการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐบาล คือ องค์กรที่มีคณะบุคคลที่ใช้อำนาจบริหารและปกครองประเทศที่มีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีตามจำนวนที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของรัฐบาลที่สำคัญ คือ

๑. บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายและเป็นไปตามนโยบายที่กำหนด โดยเฉพาะเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ

๒. รักษาเอกราชของประเทศ ดูแลรักษาความมั่นคงของประเทศและความปลอดภัยของประชาชน

๓. พัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน โดยมีคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลดูแล และรับผิดชอบการทำงานของกระทรวงต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จัดสวัสดิการให้แก่ประชาชน ในด้านการบริการต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพและทั่วถึง เช่น การจัดการศึกษาโดยไม่มีการเก็บค่าใช้จ่าย การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย

๕. ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้สิทธิ เสรีภาพ และปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นไปตามวิถีประชาธิปไตย

๖. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาประเทศ โดยมีความสัมพันธ์กันทั้งด้านการทูต การศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

๗. ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมจริยธรรม โดยประพฤติปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนเองนับถือ ซึ่งจะส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

๘. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรัก ความสามัคคีปรองดองกัน และร่วมมือกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นมรดกของท้องถิ่นและของชาติ

หน่วยที่ ๔ : หน่วยย่อยที่ ๓ วิธีประชาธิปไตย

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยย่อยที่ ๓ วิธีประชาธิปไตยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. หน่วยงานใดไม่ใช่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก. เทศบาล ข. องค์การบริหารส่วนตำบล ค. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ง. กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือข้อใด ก. ทำให้ประชาชนมีอำนาจในประชาธิปไตยมากขึ้น ข. ประชาชนสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น ค. ประชาชนได้รับการดูแลและได้รับบริการสาธารณ- ประโยชน์ต่าง ๆ ง. ประชาชนได้มีพลังเสียงในการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ จากรัฐบาล ๓. กิจกรรมของชุมชนในข้อใดเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย ก. สัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน ข. ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่ของคนในชุมชน ค. ร่วมวิจารณ์เพื่อนบ้านกับคนในชุมชน ง. เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ๔. ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการ เลือกตั้งได้อย่างไร ก. ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ข. ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ค. เข้าชื่อกันเสนอกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งต่อรัฐสภา ง. ติดตามความเคลื่อนไหวของนักการเมืองและพรรค การเมือง ๕. ใครปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ก. แบ่งช่วยน้องทำการบ้าน ข. ปอนชวนเพื่อนเล่นฟุตบอล ค. ปูนดูถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภา ง. ปองกำลังออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่	๖. การเลือกตั้งคืออะไร ก. การเลือกตัวแทนเพื่อไปใช้อำนาจแทนตน ข. การบังคับให้บุคคลดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม ค. การปลดบุคคลออกจากตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ง. การสอบแข่งขันเพื่อดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ๗. เมื่อพบเห็นการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งเราควรทำ อย่างไร ก. ไม่ต้องใส่ใจ ข. แจ้งเจ้าหน้าที่ ค. แอบดูอยู่ห่าง ง. เข้าไปต่อว่าผู้ที่ทำ ๘. ข้อใดไม่ใช่อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ก. พัฒนาเส้นทางคมนาคมในชุมชน ข. จัดการด้านสาธารณสุขปศุสัตว์ในชุมชน ค. ดูแลความมั่นคงปลอดภัยภายในชุมชน ง. ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาในท้องถิ่น ๙. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในการ ส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยได้อย่างไร ก. ร่วมหาเสียงกับผู้สมัคร ข. รวมกลุ่มชุมนุมแสดงความคิดเห็น ค. นำเสนอนโยบายของพรรค ง. การรณรงค์ให้ผู้ปกครองไปใช้สิทธิ ๑๐. ใครปฏิบัติตนตามพื้นฐานของประชาธิปไตย ก. แจ้วพูดสุภาพกับเพื่อนๆทุกครั้ง ข. เจมส์แบ่งขนมให้เพื่อนๆที่ไม่มีเงิน ค. จุ่มริบนำเงินไปคืนแม่ค้าที่ทอนเงินเกินมา ง. แจ่มแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียน
--	--

ป ๔.๓/พ ๑-๐๑

ใบงานที่ ๐๑ เรื่อง กิจกรรมประชาธิปไตย

รายชื่อสมาชิก ๑. ๒.
๓. ๔.

คำชี้แจง : ๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง กิจกรรมประชาธิปไตย แล้ว
ร่วมกันวาดภาพ พร้อมเขียนบรรยายภาพกิจกรรมประชาธิปไตยที่นักเรียนเคยเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น
๒. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ภาพกิจกรรมประชาธิปไตย

.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง กิจกรรมประชาธิปไตย

.....

กิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยนั้นมีมากมายหลายอย่าง เช่น

๑. การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีและมีคุณธรรม เข้าไปเป็นตัวแทนในการบริหารประเทศในระดับต่าง ๆ
๒. การร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม แสดงถึงความเป็นผู้มีจิตสาธารณะ รู้จักเสนอความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๓. ร่วมมือกับสมาชิกในชุมชนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยยึดหลักเหตุผลและความถูกต้อง
๔. เข้าร่วมชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เพื่อแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนและประเทศชาติ
๕. ประชาสัมพันธ์หรือรณรงค์ให้ประชาชนทั่วไป เห็นความสำคัญและไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาหรือผู้นำระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
๖. ร่วมกิจกรรมในการสืบสานวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการสืบทอดมรดกสำคัญของท้องถิ่นและประเทศชาติ
๗. ร่วมมือกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยกันประหยัดพลังงานธรรมชาติ และรู้จักใช้วัสดุธรรมชาติอย่างคุ้มค่า
๘. ร่วมมือกันรักษาสาธารณสมบัติ รักษาความสะอาดของถนนหนทางและสวนสาธารณะ

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง บทบาท สำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

.....

รายชื่อสมาชิก ๑. ๒.
๓. ๔.

คำชี้แจง : ๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง บทบาท ความสำคัญ ในการใช้สิทธิ
ออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยแล้วร่วมกันจัดทำแผนผังความคิด สรุปสาระสำคัญ
๒. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ป ๔.๓/ผ ๓-๐๒

ใบงานที่ ๐๒ เรื่อง กิจกรรมประชาธิปไตย

รายชื่อสมาชิก ๑. ๒.
๓. ๔.

คำชี้แจง : ๑. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาภาพกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตย มาติดลงในกรอบ
แล้วเขียนอธิบายเกี่ยวกับภาพ
๒. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

	ภาพนี้ คือ ⇒ เป็นกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย เพราะ
	ภาพนี้ คือ ⇒ เป็นกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย เพราะ
	ภาพนี้ คือ ⇒ เป็นกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย เพราะ

ใบความรู้ที่ ๑

บทบาท ความสำคัญในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือเป็นการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจของระบบนี้ ดังนั้นการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน จึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล เป็นกระบวนการซึ่งพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายรูปแบบ อาทิ แบบทางตรง แบบทางอ้อม

ทางตรง คือ การที่ประชาชนของรัฐทั้งหมดเป็นผู้ใช้อำนาจ ในการปกครองโดยตรงด้วยการร่วมกันประชุมพิจารณาเรื่องต่าง ๆ หรือทำหน้าที่เป็นสภาเอง เนื่องจากอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน โดยมีหลักการว่าประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วม ในการกำหนดกฎเกณฑ์บัญญัติกฎหมาย

ทางอ้อม คือ การที่ประชาชนเลือกผู้แทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในรัฐบาล และต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของรัฐสภาพร้อมคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ในประเทศไทยใช้การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมเนื่องจากประชาชนมีจำนวนมากเกินกว่าจะให้โอกาสทุกคนใช้สิทธิในการปกครองประเทศ ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อม จึงเป็นหัวใจสำคัญ โดยเฉพาะการเลือกตั้งเพื่อเลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศ

รัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบัน ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองสิทธิของประชาชนไว้มากมาย มีสิทธิในหลายประเด็นที่ได้รับการรับรองไว้ไม่ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ คือ สิทธิของประชาชนที่จะมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในกระบวนการกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย ที่จะมีผลกระทบต่อตัวเอง โดยมาตรา ๑๓๓(๓) มาตรา ๒๓๖ และมาตรา ๒๕๖(๑) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้อำนาจแก่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยหรือหมวด ๕ หน้าที่รัฐ ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

๒. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานพอสมควรเพื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน ที่มีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ เพื่อไปทำหน้าที่คัดเลือกตัวแทนของตนเข้าไปออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ ดังนั้น ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งได้ดังนี้

๑. สมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
 ๒. สอดส่องดูแลการเลือกตั้ง แจ้งเหตุหรือเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง
 ๓. ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยพร้อมเพรียง
 ๔. ร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งโดยเป็นสมาชิกหรืออาสาสมัครขององค์การเอกชนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้ง
 ๕. ร่วมเป็นเจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งในระดับต่างๆ เช่น กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนนกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นต้น
- การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง สามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้

๑. กิจกรรมการมีส่วนร่วมก่อนการเลือกตั้ง

- ๑.๑ ตรวจสอบบัญชีรายชื่อว่าตนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่
- ๑.๒ ตรวจสอบพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ๑.๓ ร่วมรณรงค์เลือกตั้ง
- ๑.๔ ฟังการปราศรัยนโยบายของผู้สมัครและพรรคการเมือง
- ๑.๕ สอดส่องดูแลพฤติกรรมที่มีขอบ
- ๑.๖ ศึกษาประวัติผู้สมัคร
- ๑.๗ ให้การศึกษาแก่ประชาชน
- ๑.๘ การต่อรองนโยบายของพรรคการเมือง

๒. กิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างการเลือกตั้ง

- ๒.๑ สังเกตการณ์การซื้อเสียง
- ๒.๒ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- ๒.๓ ติดตามการนับคะแนน
- ๒.๔ ร่วมเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
- ๒.๕ แจ้งเหตุหากพบเหตุการณ์ผิดปกติ
- ๒.๖ ชักชวนประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ๒.๗ ไม่รับเงินซื้อเสียง
- ๒.๘ ตรวจสอบดูแลการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกติกา

๓. กิจกรรมการมีส่วนร่วมหลังการเลือกตั้ง

- ๓.๑ ติดตามผลการเลือกตั้ง
- ๓.๒ ติดตามผลการใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ๓.๓ ติดตามการจัดตั้งรัฐบาล
- ๓.๔ ติดตามตรวจสอบการทำงานของผู้แทนที่เราเลือก
- ๓.๕ แสดงพลังกลุ่มกดดันนักการเมือง ถ้าพบว่ามีกรกระทำโดยมิชอบ

ป ๔.๓/พ ๔-๐๑

ใบงานที่ ๐๑

เรื่อง กิจกรรมประชาธิปไตย

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่งคำขวัญรณรงค์การเลือกตั้ง ไม่เกิน ๒๐ พยางค์พร้อมทั้งวาดรูปประกอบ ตกแต่งให้สวยงาม

แบบทดสอบหลังเรียน
หน่วยย่อยที่ ๓ วิธีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง:ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

๑. หน่วยงานใดไม่ใช่ของครปกรองส่วนท้องถิ่น ก. เทศบาล ข. องค์การบริหารส่วนตำบล ค. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ง. กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือข้อใด ก. ทำให้ประชาชนมีอำนาจในประชาธิปไตยมากขึ้น ข. ประชาชนสามารถได้รับข้อมูลข่าวสารมากยิ่งขึ้น ค. ประชาชนได้รับการดูแลและได้รับบริการสาธารณประโยชน์ต่างๆ ง. ประชาชนได้มีพลังเสียงในการเรียกร้องสิทธิต่างๆจากรัฐบาล ๓. กิจกรรมของชุมชนในข้อใดเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย ก. สันสรวด์กับเพื่อนบ้าน ข. ร่วมงานขึ้นบ้านใหม่ของคนในชุมชน ค. ร่วมวิจารณ์เพื่อนบ้านกับคนในชุมชน ง. เสียภาษีโรงเรียนและที่ดินแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ๔. ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้อย่างไร ก. ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ข. ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ค. เข้าชื่อกันเสนอกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งต่อรัฐสภา ง. ติดตามความเคลื่อนไหวของนักการเมืองและพรรคการเมือง ๕. ใครปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ก. แบ่งช่วยน้องทำการบ้าน ข. ปอนชวนเพื่อนเล่นฟุตบอล ค. ปูนดูถ่ายทอดสดการประชุมรัฐสภา ง. ปองกำลังออกแบบอาคารรัฐสภาแห่งใหม่	๖. การเลือกตั้งคืออะไร ก. การเลือกตัวแทนเพื่อไปใช้อำนาจแทนตน ข. การบังคับให้บุคคลดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม ค. การปลดบุคคลออกจากตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ง. การสอบแข่งขันเพื่อดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ๗. เมื่อพบเห็นการทำผิดกฎหมายเลือกตั้งเราควรทำอย่างไร ก. ไม่ต้องใส่ใจ ข. แจ้งเจ้าหน้าที่ ค. แอบดูอยู่ห่าง ๆ ง. เข้าไปต่อว่าผู้ที่ทำ ๘. ข้อใดไม่ใช่อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. พัฒนาเส้นทางคมนาคมในชุมชน ข. ดูแลความมั่นคงปลอดภัยภายในชุมชน ค. จัดการด้านสาธารณสุขโรคแก่ชุมชน ง. ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาในท้องถิ่น ๙. ข้อใดเป็นบทบาทหน้าที่ของรัฐบาล ก. การไปรษณีย์ ข. การจัดตั้งตลาด ค. การกำจัดขยะมูลฝอย ง. การจัดตั้งศูนย์เยาวชน ๑๐. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยได้อย่างไร ก. ร่วมหาเสียงกับผู้สมัคร ข. รวมกลุ่มชุมนุมแสดงความคิดเห็น ค. นำเสนอนโยบายของพรรค ง. การรณรงค์ให้ผู้ปกครองไปใช้สิทธิ
---	--

A large, rectangular area with a light beige background and a decorative, wavy border. It contains horizontal dashed lines for writing.